කෘෂිකර්ම, පශු සම්පත්, ඉඩම් සහ වාරිමාර්ග අමාත්‍යාංශය

බුත්තල ගොවිජන සේවා බල ප්‍රදේශය, බුත්තල ප්‍රාදේශීය ලේකම් කොට්ඨාසය,

මොනරාගල දිස්ත්‍රික්කය, ඌව පළාත

මාකන්ද ඔය/මානක්කන්ද කඳුරැල්ල පැතිකඩ සහ මූලික
සංවර්ධන සැලැස්ම

කෙටුම්පත් වාර්තාව, 2025

ලෝක බැංකුව අරමුදල් සපයන දේශගුණික සුහුරු වාරි කෘෂිකර්ම ව්‍යාපෘතිය (CSIAP) වෙත ඉදිරිපත් කරන ලදී.

DPD කාර්යාලය - ඌව සහ දකුණු පළාත

පටුන

විධායක සාරාංශය...6

1. හැඳින්වීම...6

1.1. ව්‍යාපෘතියේ දළ විශ්ලේෂණය...6
1.2. එල්ලංගා පද්ධතිය...7

1.3. ශ්‍රී ලංකාවේ එල්ලංගා පද්ධතිය සඳහා නවීන අභියෝග...9

1.4. එල්ලංගා කළමනාකරණ කමිටුවේ අවශ්‍යතාවය..10

1.5. එල්ලංගා කළමනාකරණ කමිටුව පිහිටුවීම...13

1.6. එල්ලංගා පැතිකඩ සකස් කිරීමේ අවශ්‍යතාවය...15

1.7. එල්ලංගා පැතිකඩ සහ එල්ලංගා කළමනාකරණ සැලැස්ම සකස් කිරීමේ වැදගත්කම................15
2. මාකන්ද එල්ලංගාව..21

2.1. මාකන්ද ඔය එල්ලංගා පද්ධති ගැන විස්තර...21

2.2. මාකන්ද ඔය එල්ලංගා හි වැව් සඳහා ස්ථාන සිතියම..22

2.3. මාකන්ද ඔය එල්ලංගා පද්ධතියේ වැව්..23

2.4. මාකන්ද ඔය එල්ලංගා පද්ධතියේ තිරසාර කළමනාකරණයේ වැදගත්කම..................................24

2.5. මාකන්ද ඔය එල්ලංගා පැතිකඩ සහ කළමනාකරණ සැලැස්ම සකස් කිරීම සඳහා භාවිතා කළ ක්‍රමවේදය...26

3. මාකන්ද ඔය එල්ලංගාවේ අභියෝග...30

3.1. ප්‍රධාන අභියෝග හඳුනා ගැනීම..30
4. මාකන්ද ඔය එල්ලංගාවේ පැතිකඩ..31

4.1. මාකන්ද ඔය එල්ලංගාවේ - භූගෝලීය දත්ත..31

4.2. මාකන්ද ඔය එල්ලංගාවේ - භූ විද්‍යාත්මක දත්ත...32

4.3. මාකන්ද ඔය එල්ලංගාවේ - ජල විද්‍යාත්මක තොරතුරු...34

4.3.1. වෙහෙරගල ජලාශය සහ මාකන්ද ඔය එල්ලංගාවේ ප්‍රදේශයට එහි බලපෑම............................36

4.3.2. මාකන්ද ඔය එල්ලංගා ප්‍රදේශයේ සහ මොනරාගල CSIAP ප්‍රදේශයේ වර්ෂාපතන තොරතුරු...36

4.3.3. බුත්තල මාසික වාෂ්පීකරණය…..37

4.3.4. මාකන්ද ඔය එල්ලංගාහි පැරණි එල්ලංගා පද්ධතිය පිළිබඳ වත්මන් යාවත්කාලීන කිරීම...38

4.3.5. මාකඳ ඔය එල්ලංගා වැව්වල මාසික ජල පරිභෝජනය..38

4.4. මාකඳ ඔය එල්ලංගා - පාරිසරික/පාරිසරික තොරතුරු...38

4.5. මාකඳ ඔය එල්ලංගා පද්ධතියේ ජීවනෝපාය තොරතුරු..39

4.6. සමාජ-ආර්ථික තොරතුරු...40

4.7. මාකඳ ඔය එල්ලංගා පද්ධතියේ සංවර්ධන කටයුතු...40

4.8. මාකඳ ඔය එල්ලංගා හි කෘෂිකාර්මික කටයුතු...41

4.8.1. පසුගිය කන්න පහ තුළ ඇතිල්වැව එල්ලංගා හි බෝග රටා..43

4.8.2. CSIAP විසින් වැව් පුනරුත්ථාපනය කිරීමෙන් පසු යෝජිත භෝග..43

4.8.3. යල කන්නයේ වගා කිරීම සඳහා යෝජිත භෝග සහ වගා ප්‍රදේශය (හෙක්)............................44

4.4.4. යල සහ ප්‍රදේශයේ වගා කිරීම සඳහා යෝජිත භෝග (හෙක්)..45

4.4.5. වාරිමාර්ග කළමනාකරණ ක්‍රියාකාරකම් සහ වත්මන් තත්ත්වය..46

5. මාකඳ ඔය එල්ලංගා පද්ධතිය මුහුණ දෙන ගැටළු...47

5.1. ප්‍රධාන ගැටළු..47

5.1.1. තීරණාත්මක ගැටළුව...47

5.1.2. වෙනත් ගැටළු..47

5.2. මාකඳ ඔය එල්ලංගා සඳහා මූලික එල්ලංගා කළමනාකරණ සැලැස්ම සකස් කිරීම සඳහා ප්‍රධාන අරමුණු 49

5.2.1. ඉලක්ක..49

5.2.2. නිශ්චිත අරමුණු..49

5.3. තීරණාත්මක ගැටළු අවම කිරීම හෝ විසඳීම සඳහා CMC විසින් යෝජනා කරන ලද යෝජනා සහ ක්‍රියාකාරකම්..**Error! Bookmark not defined.**

6. මාකදා ඔය සඳහා මූලික එල්ලංගා කළමනාකරණ සැලැස්ම...56

6.1. යෝජිත උපායමාර්ගික මැදිහත්වීම්, ඇස්තමේන්තුගත පිරිවැය සහ කොටස්කරුවන්ගෙන් මූල්‍ය දායකත්වය...57

6.2. යෝජිත CSIAP මැදිහත්වීම්...58

6.3. මූලික එල්ලංගා කළමනාකරණ සැලැස්ම ක්‍රියාත්මක කිරීමේ ක්‍රමය.......................................60

6.4. එල්ලංගා කළමනාකරණ සැලැස්ම අධීක්ෂණය...60

7. නිගමනය සහ නිර්දේශ...62

7.1. නිගමනය...62

7.2. සොයා ගැනීම සහ නිර්දේශ...62

8. ඇමුණුම්...63

8.1. ඇමුණුම 01: ගොවිජන සංවර්ධන දෙපාර්තමේන්තුව විසින් නිකුත් කරන ලද ලිපිය.............63

8.2. ඇමුණුම 02: එල්ලංගා පාගමන (Transect Walk) සම්බන්ධයෙන් අත්සන් පත්‍රය සහ අනෙකුත් ලියකියවිලි…..68

8.3. ඇමුණුම 03: එල්ලංගා කළමනාකරණ සැලැස්ම සකස් කිරීම සහ සත්‍යාපනය සඳහා සහභාගී වූ කොටස්කරුවන්…...69

8.4. ඇමුණුම 04: උප ව්‍යාපෘති යෝජනා රාමුව…..70

විධායක සාරාංශය

දේශගුණික සුහුරු වාරිම කෘෂිකර්ම ව්‍යාපෘතිය (CSIAP) කෘෂිකර්ම අමාත්‍යාංශය විසින් ක්‍රියාත්මක කරන ලද අතර එය 2019 දී ආරම්භ කරන ලදී. ශ්‍රී ලංකාවේ වියළි කලාපයේ දේශගුණික වශයෙන් අවදානමට ලක්විය හැකි දිස්ත්‍රික්ක 11 ක ගොවි පවුල්වල දේශගුණික ඔරොත්තු දීමේ හැකියාව සහ වාරිමාර්ග කෘෂිකර්මාන්තයේ ඵලදායිතාව ඉහළ නැංවීම සඳහා මෙම ව්‍යාපෘතිය සංවර්ධනය කරන ලදී. ශ්‍රී ලංකාවේ තෝරාගත් දිස්ත්‍රික්කවල එල්ලංගා පද්ධතිය, වැව් සහ අමුණු පුනරුත්ථාපනය කිරීම සහ වැඩිදියුණු කිරීම මෙම ව්‍යාපෘතියට ඇතුළත් වේ.
තෝරාගත් කලාපවල කුඩා වතු හිමියන්ගේ කෘෂිකාර්මික අංශයේ ඵලදායිතාව සහ දේශගුණික ඔරොත්තු දීමේ හැකියාව වැඩිදියුණු කිරීම ව්‍යාපෘති සංවර්ධන අරමුණ වේ. ඉහත සංවර්ධන අරමුණ සාක්ෂාත් කර ගැනීම සඳහා සංරචක හතරක් යටතේ ව්‍යාපෘතිය ක්‍රියාත්මක කෙරේ.
මෙම දේශගුණික සුහුරු වාරිමාර්ග කෘෂිකර්ම ව්‍යාපෘතිය (CSIAP) යටතේ මාකඳ ඔය එල්ලංගාවේ තෝරාගත් වැව් පුනරුත්ථාපනය කර මාකඳ ඔය එල්ලංගාවේ වැව් පද්ධතියේ සමස්ත ක්‍රියාකාරිත්වය වැඩිදියුණු කිරීම සඳහා පුනරුත්ථාපනය කරනු ලැබේ. මෙම වැව් පුනරුත්ථාපනයේ ප්‍රධාන අරමුණ වන්නේ මාකඳ ඔය ජල එල්ලංගාවේ බලපෑමට ලක් වූ ප්‍රදේශයේ සමාජීය, ආර්ථික හා පාරිසරික සංවර්ධනයට අවසානයේ සහාය වන මාකඳ ඔය ජල එල්ලංගාව යටතේ කුඩා වතු හිමියන්ගේ කෘෂිකාර්මික අංශයේ ඵලදායිතාව සහ දේශගුණික ඔරොත්තු දීමේ හැකියාව වැඩිදියුණු කිරීමයි.

මනක්කන්ද ඔය එල්ලංගා කළමනාකරණ සැලැස්ම සහ ඒ සමඟ ඇති එල්ලංගා පැතිකඩ, ජල සම්පත් සහ ප්‍රජා ජීවනෝපායන් සඳහා, විශේෂයෙන් ජල හිඟයට ගොදුරු වන ප්‍රදේශවල අත්‍යවශ්‍ය වන එල්ලංගාවේ අන්තර් සම්බන්ධිත වැව් පද්ධතිවල තිරසාර කළමනාකරණය සහතික කිරීම සඳහා අත්‍යවශ්‍ය මෙවලම් වේ. කඳුරැල්ල පැතිකඩ, පාරිසරික, ජල විද්‍යාත්මක සහ සමාජ-ආර්ථික සාධක ඉස්මතු කරමින් එල්ලංගාවේ වත්මන් තත්ත්වය පිළිබඳ පුළුල් තක්සේරුවක් සපයයි. මෙම පැතිකඩ මත ගොඩනගා ඇති කළමනාකරණ සැලැස්ම, යටිතල පහසුකම් හායනය, පාරිසරික දූෂණය සහ ජල හිඟය වැනි අභියෝගවලට මුහුණ දීම සඳහා උපායමාර්ගික මැදිහත්වීම් ගෙනහැර දක්වන අතර, ප්‍රජා සහභාගීත්වය සහ පාරිසරික ප්‍රතිසංස්කරණය ප්‍රවර්ධනය කරන අතර, එමගින් එල්ලංගාවේ පරිසර පද්ධතිය දිගුකාලීන සෞඛ්‍යය සහ ඵලදායිතාව සුරක්ෂිත කරයි.

1. හැඳින්වීම

1.1. ව්‍යාපෘතියේ දළ විශ්ලේෂණය

දේශගුණික සුහුරු වාරි කෘෂිකර්ම ව්‍යාපෘතිය (CSIAP) 2019 සිට කෘෂිකර්ම අමාත්‍යාංශය විසින් ක්‍රියාත්මක කරනු ලැබේ. ශ්‍රී ලංකාවේ වියළි කලාපයේ දේශගුණික වශයෙන් අවදානමට ලක්විය හැකි දිස්ත්‍රික්ක 11 ක ගොවි පවුල්වල දේශගුණික ඔරොත්තු දීමේ හැකියාව සහ වාරිමාර්ග කෘෂිකර්මාන්තයේ ඵලදායිතාව වැඩිදියුණු කිරීම CSIAP හි අරමුණයි. මෙය ලෝක බැංකුවේ අරමුදල් සහිත ව්‍යාපෘතියක් වන අතර එහි පිරිවැය ඇමරිකානු ඩොලර් මිලියන 125 ක් වන අතර ලෝක බැංකුවේ දායකත්වය ඇමරිකානු ඩොලර් මිලියන 110 කි. ගොවි පවුල් 60,000 කට වැඩි පිරිසකට ප්‍රතිලාභ සැලසෙන පරිදි සුළු/මධ්‍යම වාරිමාර්ග යෝජනා ක්‍රම 1,700 ක් පුනරුත්ථාපනය කෙරේ. වර්තමානයේ CSIAP රට තුළ ආහාර සුරක්ෂිතතාව සහතික කිරීම සඳහා රජයට අතිරේක අත්වැල් බැඳගැනීමේ සහායක් ලබා දෙයි.

රටේ කෘෂිකාර්මික වශයෙන් වඩාත්ම ඵලදායී කලාපය වන ශ්‍රී ලංකාවේ වියළි කලාපය බොහෝ විට ජල හිඟයෙන් පීඩා විඳින අතර කෘෂිකාර්මික නිෂ්පාදනය සඳහා වාරිමාර්ග පාදක ජල කළමනාකරණයේ දිගු

ඉතිහාසයක් ඇත. ක්‍රි.පූ. 500 සිට ක්‍රි.ව. 300 දක්වා කාලය තුළ නිර්මාණය කරන ලද විස්තීර්ණ ජල කළමනාකරණ පද්ධති ඉදිකිරීම හරහා රටේ උතුරු, නැගෙනහිර සහ ගිනිකොනදිග වියළි කලාපවලට බෝග වගාව ව්‍යාප්ත කිරීම සක්‍රීය කරන ලදී. මෙම පද්ධති පදනම් වී ඇත්තේ ඇළ මාර්ග හරහා සම්බන්ධ කර ඇති 'වැව්' ලෙස පොදුවේ හැඳින්වෙන කුඩා ජලාශවල ජලය අල්ලා ගැනීම මත ය. කෙසේ වෙතත්, මහා පරිමාණ ජල ගබඩා සහ වාරිමාර්ග යටිතල පහසුකම් පුළුල් වීමත් සමඟ ශ්‍රී ලංකාවේ වියළි කලාපයේ මෙම කුඩා වැව් පද්ධතියට අඩු අවධානයක් යොමු විය. කෙසේ වෙතත් සංවර්ධන න්‍යාය පත්‍රයේ ප්‍රමුඛස්ථානයට ජල සම්පත් කළමනාකරණය මතුවීමත් සමඟ කුඩා වැව් පද්ධති කළමනාකරණයේ වැදගත්කම ඉස්මතු විය.

මෑතකදී වර්ෂාපතනයේ අන්තර් වාර්ෂික සහ අන්තර් ඍතු විචල්‍යතාවයන්, ජල පෝෂක ප්‍රදේශයේ වෙනස්කම් සහ ඒ ආශ්‍රිත ඉඩම් පරිහරණ වෙනස්කම් හේතුවෙන් කලාපයේ ජල හිඟය බොහෝ විට නිරීක්ෂණය වී ඇති අතර, වැඩිවන ජනගහනයේ අවශ්‍යතා සපුරාලීම සඳහා ජලය සඳහා වැඩිවන ඉල්ලුම තිබියදීත්, පහළ ජලාශවල රැස් කිරීම සඳහා ලබා ගත හැකි වර්ෂාපතන අනුපාතය අඩු කරයි.

දේශගුණික වශයෙන් වඩාත් අවදානමට ලක්විය හැකි ගොවි ප්‍රදේශවල ජීවත් වන කුඩා පරිමාණ වැව් ආශ්‍රිත ගොවි ප්‍රජාවේ කෘෂිකාර්මික ජීවනෝපාය නංවාලීම සඳහා දේශගුණික සුහුරු වාරිමාර්ග කෘෂිකර්ම ව්‍යාපෘතිය (CSIAP) සංවර්ධනය කෙරේ. තෝරාගත් උණුසුම් කලාපවල කුඩා වතු හිමියන්ගේ කෘෂිකාර්මික අංශයේ ඵලදායිතාව සහ දේශගුණික ඔරොත්තු දීමේ හැකියාව වැඩිදියුණු කිරීම ව්‍යාපෘති සංවර්ධන අරමුණයි. ඉහත සංවර්ධන අරමුණ සාක්ෂාත් කර ගැනීම සඳහා, ව්‍යාපෘතිය සංරචක හතරක් යටතේ ක්‍රියාත්මක කෙරේ. ව්‍යාපෘතිය වසර පහක කාලයක් (2018 - 2025) තුළ ක්‍රියාත්මක කෙරේ.

1.2. එල්ලංගා පද්ධතිය

"එල්ලංගාව" ලෙස දේශීයව හඳුන්වන එල්ලංගා පද්ධතිය, පුරාණ ශ්‍රී ලාංකික ජලවිදුලි ඉංජිනේරු විද්‍යාවේ ආශ්චර්යයකි, විශේෂයෙන් දිවයිනේ වියළි කලාපයේ සහස්‍ර ගණනාවක් තිස්සේ කෘෂිකර්මාන්තය සහ ප්‍රජාවන් තිරසාරව පවත්වාගෙන ගිය නවීන හා තිරසාර වාරිමාර්ග ජාලයක් නියෝජනය කරයි. එය පුරාණ ශ්‍රී ලාංකික ශිෂ්ටාචාරයන් සතුව තිබූ ජල කළමනාකරණය සහ පාරිසරික සමතුලිතතාවය පිළිබඳ ගැඹුරු අවබෝධයට සාක්ෂියකි.

මෙම පද්ධතිය ජල කළමනාකරණය සඳහා නවීන ප්‍රවේශයක් නියෝජනය කරන අතර පුරාණ ශ්‍රී ලාංකික ශිෂ්ටාචාරවල කැපී පෙනෙන පාරිසරික දැනුම සහ ඉංජිනේරු කුසලතාව පෙන්නුම් කරයි. එහි හරය ලෙස එල්ලංගා පද්ධතිය යනු ක්ෂුද්‍ර ජල පෝෂක ප්‍රදේශයක්, කුඩා ජල පෝෂක ප්‍රදේශයක් තුළ උපායමාර්ගිකව සකස් කර ඇති අන්තර් සම්බන්ධිත වාරිමාර්ග ජලාශ ජාලයකි. මෙම වැව් භූ දර්ශනයේ ස්වාභාවික ජලාපවහන රටා දිගේ එල්ලංගා අනුපිළිවෙලක ස්ථානගත කර ඇති අතර එමගින් වැසි ජලය සහ මතුපිට ගලායාම අනුක්‍රමිකව අල්ලා ගැනීම, ගබඩා කිරීම සහ ප්‍රයෝජනයට ගැනීම සඳහා ඉඩ සලසයි. මෙම සැකැස්ම ඉහළ වැව්වල සිට පහළ වැව් දක්වා නාලිකා සහ වාන් මාර්ග ජාලයක් හරහා ජලය කාර්යක්ෂමව ගලා යන බව සහතික කරමි, නාස්තිය අවම කිරීම සහ ජල ලබා ගැනීමේ හැකියාව උපරිම කිරීම (විශේෂයෙන් වියළි කාලවලදී) සිදු කරයි. මෙම ටැංකිවල අවකාශීය සැකැස්ම,

ජල ගබඩා ධාරිතාව ප්‍රශස්ත කිරීමට සහ වාෂ්පීකරණය අඩු කිරීමට ඉතා සූක්ෂම ලෙස සැලසුම් කර ඇති අතර, බොහෝ විට ස්වාභාවික අවපාත හෝ නිම්න ඔවුන්ගේ වාසියට යොදා ගනී.

එල්ලංගා පද්ධතියේ කාර්යයන් සරල ජල ගබඩා කිරීමෙන් ඔබ්බට විහිදේ. එය ජල ප්‍රවාහය නියාමනය කිරීම, අධික වර්ෂාපතනය අතරතුර ගංවතුර සහ නියඟ කාලවලදී ජල හිඟය යන දෙකම වැළැක්වීම සඳහා තීරණාත්මක කාර්යභාරයක් ඉටු කරයි. වැව් අවසාදිත උගුල් ලෙසද ක්‍රියා කරයි, පාංශු ඛාදනය වැළැක්වීම සහ කෘෂිකාර්මික ඉඩම්වල සාරවත් බව පවත්වා ගැනීම, වියළි කලාපයේ විශේෂයෙන් වැදගත් වන පාංශු ඛාදනය සැලකිය යුතු අභියෝගයකි. තවද මෙම වැව් භූගත ජලය නැවත පිරවීමට, ජලධර නැවත පිරවීමට සහ අනාගත පරම්පරාවන් සඳහා තිරසාර ජල සැපයුමක් සහතික කිරීමට දායක වන අතර, විවිධ ජලජ සහ භූමිෂ්ඨ විශේෂ සඳහා වාසස්ථාන ලබා දීමෙන් පොහොසත් ජෛව විවිධත්වයකට සහාය වේ. එල්ලංගා පද්ධතිය හරහා ජලය ගමන් කරන විට සිදුවන ස්වාභාවික පෙරීමේ ක්‍රියාවලිය ජලයේ ගුණාත්මකභාවය වැඩි දියුණු කරයි. පහළ පරිසර පද්ධති සහ කෘෂිකාර්මික ඉඩම් සඳහා ප්‍රතිලාභ ලබා දෙයි. එහි පාරිසරික හා ජල විද්‍යාත්මක වැදගත්කමෙන් ඔබ්බට එල්ලංගා පද්ධතියට ගැඹුරු සමාජීය හා සංස්කෘතික වැදගත්කමක් ඇති අතර, ප්‍රජා සහයෝගීතාව, සාම්ප්‍රදායික දැනුම හුවමාරුව සහ භූමිය සමඟ සම්බන්ධතාවය පිළිබඳ ශක්තිමත් හැඟීමක් ඇති කරයි. පද්ධතියේ නඩත්තුව සහ කළමනාකරණය සමඟ සම්බන්ධ සාම්ප්‍රදායික පිළිවෙත් සහ චාරිත්‍ර එහි සංස්කෘතික වටිනාකම තවදුරටත් අවධාරණය කරයි. එක්සත් ජාතීන්ගේ ආහාර හා කෘෂිකර්ම සංවිධානය (FAO) විසින් ගෝලීය වශයෙන් වැදගත් කෘෂිකාර්මික උරුම පද්ධතියක් (GIAHS) ලෙස පිළිගෙන ඇති එල්ලංගාව, පරම්පරා ගණනාවක් පුරා පැවත එන තිරසාර කෘෂිකාර්මික පිළිවෙත් සඳහා සාක්ෂියක් ලෙස පවතී.

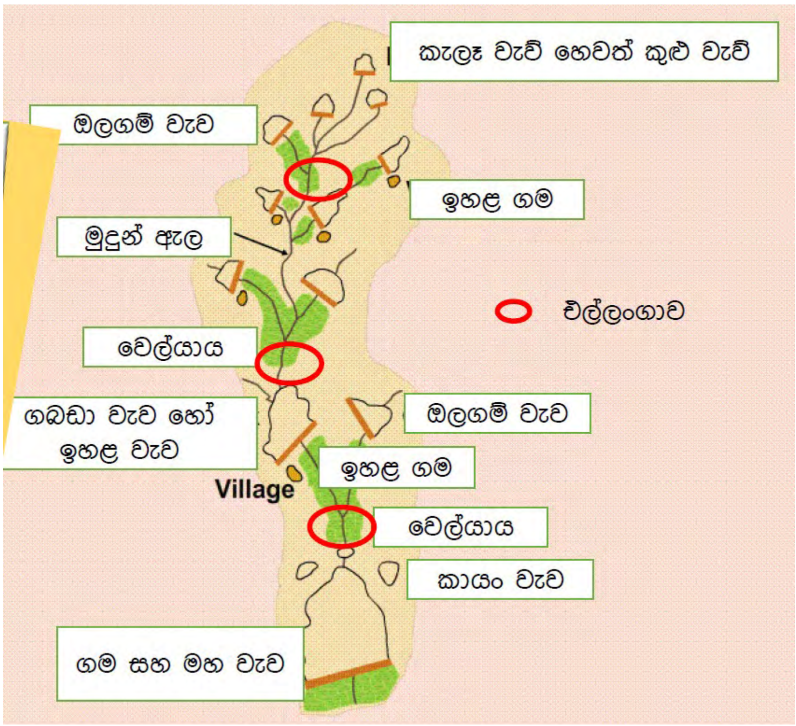

රූපය 1: එල්ලංගා පද්ධතියේ සාමාන්‍ය ලක්ෂණ

1.3. ශ්‍රී ලංකාවේ එල්ලංගා පද්ධතිය සඳහා නවීන අභියෝග

නූතන යුගයේ එල්ලංගා පද්ධතිය බොහෝ අභියෝගවලට මුහුණ දෙයි. වර්ෂාපතන රටා වල වැඩිවන විචල්‍යතාවය සහ නිතර නිතර ඇතිවන නියඟ සමඟ දේශගුණික විපර්යාස පද්ධතියේ ක්‍රියාකාරීත්වයට සැලකිය යුතු තර්ජනයක් එල්ල කරයි.

නාගරීකරණය සහ යටිතල පහසුකම් සංවර්ධනය වැනි නවීන සංවර්ධන පීඩන, පද්ධතිය ආක්‍රමණය කරමින් එහි අඛණ්ඩතාවයට තර්ජනය කරයි. එල්ලංගා ජාලය තුළ ඇති බොහෝ වැව් ඒවායේ අඛණ්ඩ ක්‍රියාකාරිත්වය සහතික කිරීම සඳහා නඩත්තු කිරීම සහ පුනරුත්ථාපනය කිරීම අවශ්‍ය වන අතර ප්‍රජා සහභාගීත්වය සහ රජයේ සහාය යන දෙකම අවශ්‍ය වේ. පද්ධතියට අදාළ සාම්ප්‍රදායික දැනුම අනාගත පරම්පරාවන්ට මාරු කිරීම සහතික කිරීම එහි දිගුකාලීන තිරසාරභාවය සඳහා ද ඉතා වැදගත් වේ. එබැවින් එල්ලංගා පද්ධතිය පුළුල් ජල සම්පත් කළමනාකරණ උපාය මාර්ගවලට ඒකාබද්ධ කිරීම එහි අනාගතය ආරක්ෂා කර ගැනීම සඳහා අත්‍යවශ්‍ය වේ. නිගමනයක් ලෙස එල්ලංගාව යනු සියවස් ගණනාවක් තිස්සේ ශ්‍රී ලංකාවේ ප්‍රජාවන් සහ පරිසර පද්ධති තිරසාරව පවත්වා ගෙන ගිය වැදගත් සංස්කෘතික හා පාරිසරික උරුමයකි. එහි වටිනාකම හඳුනා ගැනීම සහ එහි සංරක්ෂණය සහ අඛණ්ඩ ක්‍රියාකාරිත්වය සහතික කිරීමට පියවර ගැනීම, සමකාලීන අභියෝගවලට මුහුණ දීම සඳහා අතීතයේ ප්‍රඥාවෙන් ඉගෙන ගනිමින්, වඩාත් තිරසාර අනාගතයක් ගොඩනැගීම සඳහා අත්‍යවශ්‍ය වේ.

රූපය 2: දඹේ වැව කට්ටකඩුව ප්‍රදේශයේ සහ වැවේ රූපය.

1.4. එල්ලංගා කළමනාකරණ කමිටුවක අවශ්‍යතාවය.

ශ්‍රී ලංකාවේ පුරාණ හා වැදගත් වාරිමාර්ග ජාලයක් වන එල්ලංගා පද්ධතිය දේශගුණික විපර්යාස, නවීන සංවර්ධනය සහ සාම්ප්‍රදායික කළමනාකරණ පිළිවෙත් ක්‍රමයෙන් බාදනය වීමෙන් වැඩිවන පීඩනයන්ට මුහුණ දෙයි. එහි අඛණ්ඩ ක්‍රියාකාරිත්වය සහ තිරසාරභාවය සහතික කිරීම සඳහා එල්ලංගා කළමනාකරණ කමිටුවක් (CMC) පිහිටුවීම ප්‍රයෝජනවත් පමණක් නොව අත්‍යවශ්‍ය වේ. මෙම කමිටුව මෙම අගනා පද්ධති සංරක්ෂණය හා ප්‍රතිසංස්කරණය සඳහා උත්සාහයන් සම්බන්ධීකරණය කිරීම, ප්‍රජා සහභාගීත්වය පෝෂණය කිරීම සහ ඵලදායී කළමනාකරණ උපාය මාර්ග ක්‍රියාත්මක කිරීම සඳහා තීරණාත්මක වේදිකාවක් ලෙස සේවය කරනු ඇත.

පහත සඳහන් පරිදි,

A. නූතන යුගයේ අභියෝගවලට මුහුණ දීම.

B. දේශගුණික විපර්යාසවලට ඔරොත්තු දීමේ හැකියාව.

C. වර්ෂාපතන රටා වල වැඩිවන විචල්‍යතාවය සහ නියඟවල වැඩිවන වාර ගණන නිසා ක්‍රියාකාරී සහ අනුවර්තන කළමනාකරණ උපාය මාර්ග අවශ්‍ය වේ.

D. කමිටුවකට දේශගුණික විපර්යාස බලපෑම් වලට එල්ලංගා පද්ධතියේ ඔරොත්තු දීමේ හැකියාව වැඩි දියුණු කිරීම සඳහා පියවර සංවර්ධනය කර ක්‍රියාත්මක කළ හැකිය.

(උදාහරණයක් ලෙස වැඩිදියුණු කළ ජල ගබඩා කිරීම සහ බෙදා හැරීමේ ශිල්පීය ක්‍රම)

E. අ. සංවර්ධන පීඩන අවම කිරීම.

F. නාගරිකකරණය, යටිතල පහසුකම් සංවර්ධනය සහ ඉඩම් භාවිතයේ වෙනස්වීම් කඳුරැල්ල පද්ධතියේ අඛණ්ඩතාවයට තර්ජනයක් වේ.

G. කළමනාකරණ කමිටුවකට පද්ධතිය වෙනුවෙන් පෙනී සිටින්නෙකු ලෙස ක්‍රියා කළ හැකි අතර, සංවර්ධන ව්‍යාපෘති සෘණාත්මක බලපෑම් අවම කරන ආකාරයෙන් සැලසුම් කර ක්‍රියාත්මක කරන බව සහතික කරයි.

H. හායනය වූ යටිතල පහසුකම් ප්‍රතිසංස්කරණය කිරීම.

I. එල්ලංගා පද්ධතිය තුළ ඇති බොහෝ වැව් සහ වාරිමාර්ග මාර්ග සඳහා හදිසි නඩත්තුව සහ ප්‍රතිසංස්කරණය අවශ්‍ය වේ.

J. පිරිහුණු යටිතල පහසුකම්වල ක්‍රියාකාරිත්වය යථා තත්ත්වයට පත් කිරීම සඳහා සම්පත් සහ විශේෂඥතාව බලමුලු ගැන්වීමෙන් කමිටුවකට මෙම උත්සාහයන් සම්බන්ධීකරණය කළ හැකිය.

ප්‍රජා සහභාගීත්වය සහ බලගැන්වීම පෝෂණය කිරීම

a. සාම්ප්‍රදායික දැනුම සංරක්ෂණය

පරම්පරා ගණනාවක් පුරා පැවත එන සාම්ප්‍රදායික පාරිසරික දැනුම තුළ එල්ලංගා පද්ධතිය ගැඹුරින් මුල් බැස ඇත.

කළමනාකරණ කමිටුවකට මෙම දැනුම තරුණ පරම්පරාවන්ට මාරු කිරීම සඳහා වේදිකාවක් සැපයිය හැකි අතර, එහි සංරක්ෂණය සහ යෙදුම සහතික කරයි.

b. ප්‍රජා හිමිකාරිත්වය සහ වගකීම

එල්ලංගා පද්ධතියේ ඵලදායී කළමනාකරණය සඳහා ප්‍රාදේශීය ප්‍රජාවන්ගේ ක්‍රියාකාරී සහභාගීත්වය සහ හිමිකාරිත්වය අවශ්‍ය වේ.

කමිටුවකට ප්‍රජාවන්ට ඔවුන්ගේ දේශීය එල්ලංගා පද්ධති කළමනාකරණය සඳහා වගකීම භාර ගැනීමට බලය ලබා දිය හැකි අතර, භාරකාරත්වය පිළිබඳ හැඟීමක් ඇති කරයි.

c. ගැටුම් නිරාකරණය සහ සහයෝගීතාවය

ජල සම්පත් පිළිබඳ ගැටුම් ප්‍රජාවන් අතර ඇති විය හැක.

කළමනාකරණ කමිටුවකට ගැටුම් නිරාකරණය සඳහා සංසදයක් සැපයිය හැකි අතර පාර්ශ්වකරුවන් අතර සහයෝගීතාව ප්‍රවර්ධනය කළ හැකිය.

d. ඵලදායී කළමනාකරණ උපාය මාර්ග ක්‍රියාත්මක කිරීම.

e. ඒකාබද්ධ ජල සම්පත් කළමනාකරණය.

එල්ලංගා පද්ධතිය කලාපීය සහ ජාතික මට්ටමින් පුළුල් ජල සම්පත් කළමනාකරණ උපාය මාර්ගවලට ඒකාබද්ධ කළ යුතුය.

මෙම උපාය මාර්ගවලට පද්ධතිය නිසි ලෙස ඒකාබද්ධ කර ඇති බව සහතික කිරීම සඳහා කමිටුවකට රජයේ ආයතන සහ අනෙකුත් පාර්ශවකරුවන් සමඟ කටයුතු කළ හැකිය.

- අධීක්ෂණය සහ ඇගයීම

එල්ලංගා පද්ධතියේ සෞඛ්‍යය හා ක්‍රියාකාරිත්වය තක්සේරු කිරීම සඳහා නිතිපතා අධීක්ෂණය සහ ඇගයීම අත්‍යවශ්‍ය වේ.

කමිටුවකට අධීක්ෂණ වැඩසටහන් ස්ථාපිත කළ හැකි අතර කළමනාකරණ තීරණ දැනුම් දීම සඳහා දත්ත භාවිතා කළ හැකිය.

- තිරසාර කෘෂිකාර්මික පිළිවෙත්

එල්ලංගා පද්ධතිය කෘෂිකාර්මික පිළිවෙත් සමඟ සමීපව සම්බන්ධ වේ.

පාරිසරික බලපෑම් අවම කරන සහ පද්ධතියේ ඔරොත්තු දීමේ හැකියාව වැඩි දියුණු කරන තිරසාර කෘෂිකාර්මික පිළිවෙත් ප්‍රවර්ධනය කිරීමට කළමනාකරණ කමිටුවකට හැකිය.

- අරමුදල් රැස් කිරීම සහ සම්පත් බලමුලු ගැන්වීම

එල්ලංගා පද්ධතිය නඩත්තු කිරීම සහ ප්‍රතිසංස්කරණය කිරීම සඳහා අරමුදල් අවශ්‍ය වේ. අරමුදල් සහ අනෙකුත් අවශ්‍ය සම්පත් සෙවීම සඳහා කමිටුවක් නිර්මාණය කළ හැකිය.

කමිටු නියෝජනය:-

කමිටුවට ප්‍රාදේශීය ප්‍රජාවන්

රාජ්‍ය ආයතන

පර්යේෂණ ආයතන

රාජ්‍ය නොවන සංවිධානවල නියෝජිතයින් ඇතුළත් විය යුතුය.

කාර්යයන්:-

කළමනාකරණ සැලසුම් සංවර්ධනය කිරීම සහ ක්‍රියාත්මක කිරීම.

නඩත්තු හා පුනරුත්ථාපන කටයුතු සම්බන්ධීකරණය කිරීම.

ජල සම්පත් සහ පරිසර පද්ධති සෞඛ්‍යය නිරීක්ෂණය කිරීම.

තිරසාර කෘෂිකාර්මික පිළිවෙත් ප්‍රවර්ධනය කිරීම.

මහජනතාව දැනුවත් කිරීම.

අරමුදල් සොයා බලා කළමනාකරණය කිරීම.

1.5. එල්ලංගා කළමනාකරණ කමිටුවක් පිහිටුවීම

එල්ලංගා කළමනාකරණ කමිටුවක් (CMC) පිහිටුවීම එල්ලංගාව දිගුකාලීන තිරසාරභාවය සහතික කිරීම සඳහා තීරණාත්මක පියවරකි. මෙම කමිටුව ප්‍රජාවන්, රාජ්‍ය ආයතන සහ අනෙකුත් පාර්ශවකරුවන් අතර අත්‍යවශ්‍ය සම්බන්ධකයක් ලෙස සේවය කරනු ඇති අතර, මෙම අගනා සංස්කෘතික හා පාරිසරික උරුමය ඵලදායී ලෙස කළමනාකරණය කිරීමට සහ සංරක්ෂණය කිරීමට හැකි වේ. ප්‍රජාවන් බලගැන්වීමෙන්, සහයෝගීතාවය පෝෂණය කිරීමෙන් සහ හොඳ කළමනාකරණ උපාය මාර්ග ක්‍රියාත්මක කිරීමෙන්, එල්ලංගා පද්ධතිය අත්‍යවශ්‍ය පරිසර පද්ධති සේවා සැපයීම සහ ඉදිරි පරම්පරාවන් සඳහා තිරසාර ජීවනෝපායන් සඳහා සහාය වීම සහතික කිරීමට කමිටුවට උපකාර කළ හැකිය.

තිරසාර ජල සම්පත් කළමනාකරණයේ ඔවුන්ගේ වැදගත් කාර්යභාරය හඳුනා ගනිමින්, එල්ලංගා කළමනාකරණ කමිටු සඳහා නීතිමය රාමුවක් සැපයීම සඳහා දැනට කටයුතු සිදු වෙමින් පවතී. ආරම්භයක් ලෙස පහත සඳහන් පරිදි මූලික පියවර කිහිපයක් ආරම්භ කර ඇත. මෙම ක්‍රියාවලියට කමිටුවේ ව්‍යුහය, වගකීම් සහ අධිකාරිය ගෙනහැර දක්වන පුළුල් නීති සම්පාදනය කිරීම ඇතුළත් වේ. රාමුව ශක්තිමත් සහ සියල්ලන් ඇතුළත් කර ඇති බව සහතික කිරීම සඳහා නීති විශේෂඥයින්, පාරිසරික ආයතන සහ ප්‍රජා නියෝජිතයින් සමඟ උපදේශන පවත්වනු ලැබේ. තවද, අනෙකුත් කලාපවලින් ප්‍රජා පාදක ජල කළමනාකරණයේ සාර්ථක ආකෘති පිළිබඳ පර්යේෂණ සිදු කරනු ලැබේ.

හොඳම භාවිතයන් සංවර්ධනය කිරීම පිළිබඳව දැනුම් දෙන්න මෙම නීතිමය රාමුව මගින් මෙම කමිටු බලගැන්වීම අරමුණු කර ගෙන ඇති අතර, එමඟින් කඳුරැල්ල පද්ධති මුහුණ දෙන අභියෝගවලට ඵලදායී ලෙස මුහුණ දීමට සහ ඒවායේ දිගුකාලීන ශක්‍යතාව සහතික කිරීමට ඔවුන්ට හැකි වේ.

ගොවිජන සංවර්ධන දෙපාර්තමේන්තුව විසින් නිකුත් කරන ලද අංක 06/2023 චක්‍රලේඛය (ඇමුණුම 01) අනුව, එල්ලංගා කළමනාකරණ කමිටු (CMC) 53 ක් පිහිටුවීමට තීරණය කර ඇත. පරිපාලන දිස්ත්‍රික්ක 11 ක් නියෝජනය කරන දිස්ත්‍රික් කෘෂිකර්ම කමිටු විසින් ද මෙම තීරණයට සහාය දක්වන ලදී.

එල්ලංගාව වාරිමාර්ග පද්ධතිවල තිරසාර කළමනාකරණය සඳහා වැදගත් වන එල්ලංගා කළමනාකරණ කමිටුව විවිධාකාර පාර්ශ්වකරුවන් පිරිසක් සමඟ සහයෝගයෙන් කටයුතු කරන අතර, ඒ සෑම එකක්ම අද්විතීය විශේෂඥතාව සහ ඉදිරිදර්ශන සඳහා දායක වේ. ජල කළමනාකරණය පිළිබඳ සාම්ප්‍රදායික දැනුම තුළ ගැඹුරින් මුල් බැසගත් දේශීය ගොවි සංවිධාන, එල්ලංගා පද්ධති තුළ ඇති ප්‍රායෝගික අභියෝග සහ අවස්ථා පිළිබඳ අවබෝධයක් ලබා දීමේදී තීරණාත්මක වේ. ගොවිජන සංවර්ධන දෙපාර්තමේන්තුව සහ වාරිමාර්ග දෙපාර්තමේන්තුව ඇතුළු රජයේ ආයතන, තාක්ෂණික මග පෙන්වීම, නියාමන අධීක්ෂණය සහ මූල්‍ය සහාය ලබා දීමේදී වැදගත් කාර්යභාරයක් ඉටු කරයි. පාරිසරික සංවිධාන

ජෛව විවිධත්ව සංරක්ෂණය සහ පරිසර පද්ධති කළමනාකරණය පිළිබඳ විශේෂිත දැනුමක් ලබා දෙන අතර කමිටුවේ ක්‍රියාමාර්ග පාරිසරික තිරසාරභාවය සමඟ සමපාත වන බව සහතික කරයි. පර්යේෂණ ආයතන සහ විශ්ව විද්‍යාල විද්‍යාත්මක දත්ත සහ විශ්ලේෂණයන් ඉදිරිපත් කරයි, සාක්ෂි මත පදනම් වූ තීරණ ගැනීම දැනුම් දෙයි. රාජ්‍ය නොවන සංවිධාන බොහෝ විට ප්‍රජා සහභාගීත්වය සහ ධාරිතා ගොඩනැගීමට පහසුකම් සපයයි. දේශීය පදිංචිකරුවන්ට කළමනාකරණ ක්‍රියාවලියට ක්‍රියාකාරීව සහභාගී වීමට බලගන්වයි. තවද ප්‍රාදේශීය ලේකම් කාර්යාල වැනි ප්‍රාදේශීය පරිපාලන ආයතනවල නියෝජිතයින් කමිටුවේ ක්‍රියාකාරකම් කලාපීය සංවර්ධන සැලසුම්වලට ඒකාබද්ධ කර ඇති බව සහතික කරයි. මෙම පාර්ශවකරුවන් අතර පෝෂණය වන සහයෝගීතා ආත්මය, කෘෂිකාර්මික අවශ්‍යතා, පාරිසරික ආරක්ෂාව සහ ප්‍රජා යහපැවැත්ම සමතුලිත කරන සමස්ත ප්‍රවේශයකට ඉඩ සලසන, එල්ලංගා පද්ධතිවල ඵලදායී කළමනාකරණය සඳහා අත්‍යවශ්‍ය වේ. මෙම බහුවිධ මැදිහත්වීම මඟින් කමිටුවේ තීරණ විවිධ දෘෂ්ටිකෝණ මගින් දැනුම් දෙනු ලබන අතර, එමඟින් වඩාත් තිරසාර හා සාධාරණ ප්‍රතිඵල ලබා ගත හැකිය.

එල්ලංගා කළමනාකරණ කමිටුව සඳහා පාර්ශවකරුවන්ගේ සහභාගීත්වය

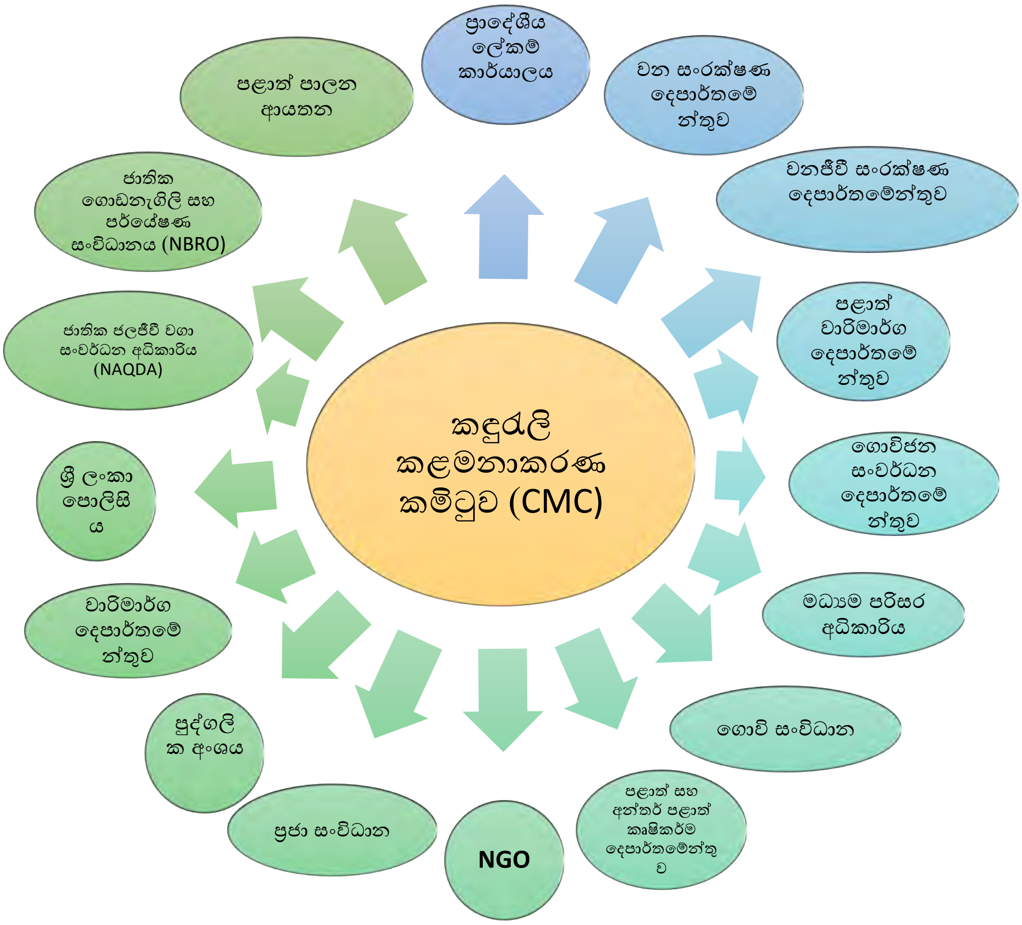

රූපය 3: එල්ලංගා කළමනාකරණ කමිටුව සඳහා පාර්ශ්වකරුවන්ගේ සහභාගීත්වය පිළිබඳ සටහන.

1.6. එල්ලංගා පැතිකඩ සකස් කිරීමේ අවශ්‍යතාවය

එල්ලංගා පැතිකඩ සකස් කිරීමේ හදිසි අවශ්‍යතාවය පැන නගින්නේ මෙම පුරාණ වාරිමාර්ග පද්ධති ශ්‍රී ලංකාවේ පාරිසරික හා සමාජ-ආර්ථික භූ දර්ශනය තුළ ඉටු කරන තීරණාත්මක කාර්යභාරයෙනි. එක් එක් එල්ලංගාවෙහි ඓතිහාසික, ජල විද්‍යාත්මක, පාරිසරික සහ සමාජ-සංස්කෘතික අංශ ඇතුළත් සවිස්තරාත්මක පැතිකඩක් අත්‍යවශ්‍ය වේ.

එලදායී කළමනාකරණය සහ සංරක්ෂණය

එක් එක් එල්ලංගාවෙහි නිශ්චිත ලක්ෂණ, එහි වැව් ජාලය, ජල ප්‍රවාහ රටා, ජෛව විවිධත්වය සහ ප්‍රජා යැපීම්, නඩත්තු කිරීම, ප්‍රතිසංස්කරණය සහ දේශගුණික විපර්යාස අනුවර්තනය සඳහා ඉලක්කගත මැදිහත්වීම් සංවර්ධනය කිරීම කළ නොහැකි ය. හොඳින් ගොඩනගා ඇති පැතිකඩක් තිරසාර කළමනාකරණ උපාය මාර්ග සැලසුම් කිරීම සහ ක්‍රියාත්මක කිරීම සඳහා පදනම් ලේඛනයක් ලෙස සේවය කරයි, ප්‍රාදේශීය ප්‍රජාවන්, රජයේ ආයතන සහ පර්යේෂණ ආයතන විසින් දැනුවත් තීරණ ගැනීම පහසු කරයි. තවද මෙම පද්ධතිවල වැදගත්කම පිළිබඳව දැනුවත්භාවය ඇති කිරීම, සංරක්ෂණ ප්‍රයත්නයන් සඳහා අරමුදල් ආකර්ෂණය කර ගැනීම සහ එල්ලංගාව හා සම්බන්ධ වටිනා සාම්ප්‍රදායික දැනුම සංරක්ෂණය කිරීම සහතික කිරීම සඳහා මෙම පැතිකඩ අත්‍යවශ්‍ය වේ. එක් එක් එල්ලංගාව මුහුණ දෙන අද්විතීය ලක්ෂණ සහ අභියෝග ලේඛනගත කිරීමෙන්, ශ්‍රී ලංකාවේ උරුමයේ මෙම වැදගත් සංරචක වඩා හොඳින් ආරක්ෂා කර පුනර්ජීවනය කළ හැකි අතර වර්තමාන සහ අනාගත පරම්පරාවන්ගේ යහපැවැත්ම සඳහා ඒවායේ අඛණ්ඩ දායකත්වය සහතික කළ හැකිය.

1.7. එල්ලංගාව පැතිකඩ සහ එල්ලංගා කළමනාකරණ සැලැස්ම සකස් කිරීමේ වැදගත්කම

මෙම පුරාණ ශ්‍රී ලාංකික වාරිමාර්ග පද්ධතිවල තිරසාර සංරක්ෂණය සහ පුනර්ජීවනය සඳහා මූලික එල්ලංගා කළමනාකරණ සැලැස්මක් සමඟ ඒකාබද්ධ වූ පුළුල් එල්ලංගා පැතිකඩක් (CP) සකස් කිරීම අතිශයින් වැදගත් වේ. සවිස්තරාත්මක එල්ලංගා පැතිකඩක් මඟින් එක් එක් එල්ලංගාවෙහි අද්විතීය ලක්ෂණ පිළිබඳ තීරණාත්මක මූලික අවබෝධයක් ලබා දෙන අතර, එහි ජල විද්‍යාත්මක කාර්යයන්, පාරිසරික විවිධත්වය, සමාජ-සංස්කෘතික වැදගත්කම සහ යටිතල පහසුකම්වල වත්මන් තත්ත්වය ඇතුළත් වේ. මෙම පැතිකඩ දැනුවත් තීරණ ගැනීම සඳහා වැදගත් මෙවලමක් ලෙස සේවය කරයි. පාර්ශවකරුවන්ට නිශ්චිත අභියෝග හඳුනා ගැනීමට, මැදිහත්වීම්වලට ප්‍රමුඛත්වය දීමට සහ ගැලපෙන කළමනාකරණ උපාය මාර්ග සංවර්ධනය කිරීමට හැකි වේ. ඒ සමඟම, මූලික එල්ලංගා කළමනාකරණ සැලැස්මක් (CMP) මෙම පද්ධතිවල එලදායී භාරකාරත්වය සඳහා අවශ්‍ය මූලික මූලධර්ම සහ ක්‍රියාමාර්ග ගෙනහැර දක්වයි. මෙම සැලැස්ම රාජ්‍ය ආයතන, රාජ්‍ය නොවන සංවිධාන සහ ප්‍රදේශවාසීන් අතර ප්‍රජා

සහභාගීත්වය, සම්පත් වෙන් කිරීම සහ සහයෝගී උත්සාහයන් සඳහා රාමුවක් ස්ථාපිත කරයි. එය ජල සම්පත් කළමනාකරණය, යටිතල පහසුකම් නඩත්තුව, ජෛව විවිධත්ව සංරක්ෂණය (BC) සහ ඒකාබද්ධ කිරීම වැනි තීරණාත්මක අංශ ආමන්ත්‍රණය කරයි.

1. සාම්ප්‍රදායික දැනුම. එල්ලංගා පැතිකඩෙහි සවිස්තරාත්මක අවබෝධය කළමනාකරණ සැලැස්මේ උපායමාර්ගික මග පෙන්වීම සමඟ ඒකාබද්ධ කිරීමෙන්, මෙම අගනා පද්ධතිවල දිගුකාලීන තිරසාරභාවය සඳහා ශක්තිමත් පදනමක් අපි නිර්මාණය කරමු. පාරිසරික සමතුලිතතාවය, කෘෂිකාර්මික ඵලදායිතාව සහ ශ්‍රී ලංකාවේ සංස්කෘතික උරුමය සඳහා ඒවායේ අඛණ්ඩ දායකත්වය සහතික කරමු.
2. එල්ලංගා පැතිකඩ සහ එල්ලංගාව කළමනාකරණ මූලික සැලැස්ම සකස් කිරීමේ අරමුණෙහි අරමුණු ඇත.
3. පුළුල් එල්ලංගා පැතිකඩක් සහ පදනම් එල්ලංගාව කළමනාකරණ මූලික සැලැස්මක් සකස් කිරීමේ මූලික අරමුණ වන්නේ ශ්‍රී ලංකාවේ මෙම වැදගත් පුරාණ වාරිමාර්ග පද්ධතිවල තිරසාර සංරක්ෂණය, පුනර්ජීවනය සහ ඵලදායී කළමනාකරණය සඳහා ශක්තිමත් රාමුවක් ස්ථාපිත කිරීමයි. එල්ලංගා පැතිකඩෙහි අරමුණ වන්නේ එක් එක් කඳුරැල්ලෙහි අද්විතීය ජල විද්‍යාත්මක, පාරිසරික, සමාජ-සංස්කෘතික සහ යටිතල පහසුකම් ලක්ෂණ ඉතා සූක්ෂම ලෙස ලේඛනගත කිරීම, දැනුවත් තීරණ ගැනීම සඳහා සවිස්තරාත්මක පදනමක් සැපයීමයි. මෙම ලියකියවිලි මඟින් පාර්ශවකරුවන්ට පද්ධතිවල වත්මන් තත්ත්වය නිවැරදිව තක්සේරු කිරීමට, නිශ්චිත අභියෝග හඳුනා ගැනීමට සහ එල්ලංගාව සහ එහි අවට පරිසරය අතර සංකීර්ණ අන්තර්ක්‍රියා තේරුම් ගැනීමට හැකියාව ලැබේ. ඒ සමඟම, එල්ලංගාව කළමනාකරණ මූලික සැලැස්ම මෙම පද්ධතිවල ක්‍රියාකාරී භාරකාරත්වය, ප්‍රජා සහභාගීත්වය ප්‍රවර්ධනය කිරීම, විවිධ කොටස්කරුවන් අතර සහයෝගීතාවය වර්ධනය කිරීම සහ එල්ලංගාව දිගුකාලීන ශක්‍යතාව සහතික කිරීම සඳහා උපායමාර්ගික මාර්ග සිතියමක් සංවර්ධනය කිරීමට උත්සාහ කරයි. ජල සම්පත් කළමනාකරණය, යටිතල පහසුකම් නඩත්තුව, ජෛව විවිධත්ව සංරක්ෂණය සහ සාම්ප්‍රදායික පාරිසරික දැනුම ඒකාබද්ධ කිරීම සඳහා පැහැදිලි මාර්ගෝපදේශ ස්ථාපිත කිරීම මෙම සැලැස්මේ අරමුණ වන අතර, අවසානයේ මෙම අගනා පද්ධති ඉදිරි පරම්පරාවන් සඳහා පාරිසරික සමතුලිතතාවය, කෘෂිකාර්මික ඵලදායිතාව සහ ශ්‍රී ලංකාවේ සංස්කෘතික උරුමය සඳහා දායක වන බව සහතික කරයි.

4. පුළුල් එල්ලංගා පැතිකඩක් සහ පදනම් එල්ලංගා කළමනාකරණ මූලික සැලැස්මක් සකස් කිරීමේ අරමුණු බහුවිධ වන අතර, මෙම පුරාණ වාරිමාර්ග පද්ධති සංරක්ෂණය හා පුනර්ජීවනය සඳහා තිරසාර සහ සහභාගීත්ව රාමුවක් ස්ථාපිත කිරීම අරමුණු කරයි. පළමුව, එල්ලංගා පැතිකඩ එක් එක් එල්ලංගාවෙහි ජල විද්‍යාත්මක, පාරිසරික, සමාජ-සංස්කෘතික සහ යටිතල පහසුකම් ලක්ෂණ ඉතා සූක්ෂම ලෙස ලේඛනගත කිරීමට උත්සාහ කරයි.

මෙම සවිස්තරාත්මක ලියකියවිලි මගින්,

- තීරණ ගැනීම දැනුම් දෙන්න: ඉලක්කගත කළමනාකරණ උපාය මාර්ග සංවර්ධනය කිරීම සඳහා මඟ පෙන්වීම සඳහා දත්ත මත පදනම් වූ අවබෝධයක් ලබා දෙන්න.
- ප්‍රජා සහභාගීත්වය ප්‍රවර්ධනය කරන්න: ඔවුන්ගේ එල්ලංගාව කළමනාකරණය සහ ප්‍රතිසංස්කරණය සඳහා ක්‍රියාකාරීව සහභාගී වීමට ප්‍රාදේශීය ප්‍රජාවන්ට බලය ලබා දෙන්න.
- සහයෝගීතාවය වර්ධනය කරන්න: රාජ්‍ය ආයතන, රාජ්‍ය නොවන සංවිධාන, පර්යේෂණ ආයතන සහ ප්‍රදේශවාසීන් අතර ඵලදායී සහයෝගීතාවයට පහසුකම් සැලසීම.
- තිරසාර උපාය මාර්ග සංවර්ධනය කරන්න: ජල සම්පත් කළමනාකරණය, යටිතල පහසුකම් නඩත්තුව, ජෛව විවිධත්ව සංරක්ෂණය සහ සාම්ප්‍රදායික දැනුම ඒකාබද්ධ කිරීම සඳහා ප්‍රායෝගික ප්‍රවේශයන් ගෙනහැර දක්වන්න.
- දිගුකාලීන ශක්‍යතාව සහතික කරන්න: පාරිසරික හා සමාජ-ආර්ථික අභියෝග හමුවේ එල්ලංගාවා හි අඛණ්ඩ ක්‍රියාකාරිත්වය සහ ඔරොත්තු දීමේ හැකියාව සඳහා රාමුවක් නිර්මාණය කරන්න.
- දැනුම හුවමාරුව ප්‍රවර්ධනය කරන්න: පැරණි පරම්පරාවල සිට තරුණ පරම්පරාවන්ට දැනුම මාරු කිරීම සඳහා වේදිකාවක් නිර්මාණය කිරීම.
- අවසාන වශයෙන්, මෙම අරමුණු එල්ලංගාව දිගුකාලීන තිරසාරභාවය සහතික කිරීම, එහි පාරිසරික අඛණ්ඩතාව ආරක්ෂා කිරීම, කෘෂිකාර්මික ඵලදායිතාව වැඩි දියුණු කිරීම සහ අනාගත පරම්පරාවන් සඳහා එහි වටිනා සංස්කෘතික උරුමය ආරක්ෂා කිරීම සඳහා අභිසාරී වේ.

බුත්තල ප්‍රාදේශීය ලේකම් කොට්ඨාශයේ සහ එහි හඳුනාගත් වැව්වල හඳුනාගත් පවතින එල්ලංගා පද්ධති.

ම	ග්‍රාම නිළදාරි වසම	DS අංශය	ASC අංශය	ගංගා ද්‍රෝණිය	එල්ලංගාවේ නම	සම්බන්ධීකරණ	ක්‍රියාත්මක ආයතනය
						N	E
කොටුව වැව	මැදගම	බුත්තල	බුත්තල	මැණික් ගඟ	පරප්පෝ ඔය	6.739	81.2566
යාය වැව	වගුරුවෙල					6.71971	81.2572
අර වැව	වගුරුවෙල					6.714933	81.2578
අර වැව						6.633499	81.2637
වලර වැව						6.658847	81.2689
ැංකිය						6.613843	81.2629
ඃ වැව						6.604557	81.2568
්ත වැව						6.616119	81.2493
වැව						6.595863	81.2521
්සර පොඩි වැව						6.684809	81.2668
්සර මහ වැව						6.678143	81.2647
ැව						6.664369	81.2675
ස් ආර වැව						6.622475	81.2644
්නා ආර වැව						6.703348	81.2617
ාල්ල වැව (RS)						6.691692	81.2728
ආර වැව (RS)						6.673128	81.2668
ත් ආර අමුණ (RS)						6.674237	81.2613
්ගොඩ අමුණ (RS)						6.688894	81.2577
වැව	රහතන්ගම				නිකකැටිය	6.639368	81.2255
ළ අර වැව	රහතන්ගම					6.622706	81.2059
දගල වැව (RS)						6.643819	81.2205

ගම වැව (RS)						6.614309	81.2303
ා කනත්ත වැව	සුදුපානාවල				සුදුපනාවෙල පැල්වත්ත කුඩා ඔය	6.749529	81.1136
ඩආර වැව	උඩඅරාව					6.781893	81.1773
යා ඇරේ වේවා	උඩඅරාව					6.775577	81.1703
න්පොත අමුණ	හොරබොක්ක	බුත්තල	බුත්තල	මැණික් ගඟ	අම්බලන්පොට ආර	6.805708	81.1994
ඩන වැව	යුදගනාව	බුත්තල	බුත්තල	මැණික් ගඟ	යුදගනාව	6.777383	81.2220
වැව	වෙහෙරගල	බුත්තල	බුත්තල	මැණික් ගඟ	කළුකුබුක්කේ	6.730003	81.2097
ත වැව	මහසෙන්පුර	බුත්තල	බුත්තල	මැණික් ගඟ		6.721111	81.1893
වැව	වෙහෙරගල	බුත්තල	බුත්තල	මැණික් ගඟ		6.733864	81.2080
ය වැව	කුමාරපුර	බුත්තල	බුත්තල	මැණික් ගඟ		6.675422	81.2248
මෘද්ධි) වැව	කුමාරපුර	බුත්තල	බුත්තල	මැණික් ගඟ		6.657778	81.2298
ළ වැව (RS)					මාකන්ද ඔය/මනක්කන්ද	6.674687	81.2134
ව (RS)						6.660387	81.2135
ලයාය වැව (RS)						6.66151	81.1900

වගුව 1: වැල්ලවාය ප්‍රාදේශීය ලේකම් කොට්ඨාශයේ පිහිටා ඇති හඳුනාගත් එල්ලංගා පද්ධති සහ වැව් ලැයිස්තුව.

CSIAP විසින් බුත්තල ප්‍රාදේශීය ලේකම් කොට්ඨාසයේ එල්ලංගා පද්ධතිවල

පුනරුත්ථාපනය සඳහා තෝරාගත් වැව් සහ අමුණු පිළිබඳ විස්තර.

අංකය	එල්ලංගාවේ නම	වැවේ නම	ග්‍රාම නිළධාරි වසම	ASC අංශය	ගංගා ද්‍රෝණිය	පුනරුත්ථාපන තත්ත්වය
1.		ගලපිට අර වැව		බුත්තල	මැණික් ගඟ	අදියර I යටතේ පුනරුත්ථාපනය කරන ලදී
2.		තිත්තවෙලර වැව				
3.		පොඩි වැව				
4.		පැලැස්ස වැව				
5.		දියකිරිත්ත වැව				
6.		අරපස්ස වැව				
7.	පරප්පෝ ඔය	තිබ්බිරිගස්සර පොඩි වැව				
8.		තිබ්බිරිගස්සර මහ වැව				
9.		උදාර වැව				
10.		කුඹුක්ගස් ආර වැව				
11.		තම්මැන්නා ආර වැව (RS)				
12.		අයකපොල්ල වැව (RS)				
13.		කන්දේ ආර වැව (RS)				
14.		කන්දේ ආර වැව (RS)				
15.		කන්දේ ආර වැව (RS)				
16.		කරවිලකොටුව වැව	මැදගම			අදියර II යටතේ ක්‍රියාත්මක වන පුනරුත්ථාපන කටයුතු
17.		නිකමද යාය වැව	වගුරුවෙල			
18.		හිගුරේ අර වැව	වගුරුවෙල			
19.		හිගුරේ අර වැව	නෙළුවගල	බුත්තල	මැණික් ගඟ	අදියර I යටතේ පුනරුත්ථාපනය කරන ලදී
20.		බඹරගල අර වැව	ආඳාවෙලයාය			
21.	නිකකැටිය	බොල්හිදගල වැව (RS)	ආඳාවෙලයාය			
22.		රහතන්ගම වැව (RS)	ආඳාවෙලයාය			
23.		දිවුල්ගහ කනත්ත වැව	සුදුපානාවල	බුත්තල	මැණික් ගඟ	අදියර II යටතේ ක්‍රියාත්මක වන පුනරුත්ථාපන කටයුතු
24.	සුදුපනාවෙල පැල්වත්ත කුඩා ඔය	වටගොඩආර වැව	උඩඅරාව			
25.		ගෝමඩියා ආරේ වැව	උඩඅරාව			

26.	මහා-ආර	ගැමුණු වැව	වෙහෙරගල	බුත්තල	මැණික් ගඟ	අදියර I යටතේ පුනරුත්ථාපනය කරන ලදී
27.		කටුපොත වැව	මහසෙන්පුර			
28.		පරාක්‍රම වැව	වෙහෙරගල			
29.		වීරකැටිය වැව	කුමාරපුර			
30.		සමගි (සමෘද්ධි) වැව	කුමාරපුර			
31.	අම්බන්පොට ආර	අම්බලන්පොත අමුණ	හොරබොක්ක	බුත්තල	මැණික් ගඟ	අදියර I යටතේ පුනරුත්ථාපනය කරන ලදී
32.	යුදගනාව	ගුණවර්ධන වැව	යුදගනාව	බුත්තල	මැණික් ගඟ	අදියර I යටතේ පුනරුත්ථාපනය කරන ලදී
33.	මාකන්ද ඔය/මානක්කන්ද	තලකොළ වැව (RS)	කුමාරගම	බුත්තල	මැණික් ගඟ	අදියර I යටතේ පුනරුත්ථාපනය කරන ලදී
34.		දඹේ වැව (RS)	කුකුරම්පොල			
35.		එඬරුගලයාය වැව (RS)				

වගුව 2: බුත්තල ප්‍රාදේශීය ලේකම් කොට්ඨාශයේ එල්ලංගා පද්ධතිවල ප්‍රතිසංස්කරණය කරන ලද සහ ප්‍රතිසංස්කරණය කිරීම සඳහා තෝරාගත් වැව්/අමුණු ලැයිස්තුව

2. මාකන්ද ඔය එල්ලංගාව

2.1. මාකඳ ඔය එල්ලංගා පද්ධතිය පිළිබඳව විස්තර

මාකඳ ඔය එල්ලංගාව ඌව පළාතේ මොනරාගල දිස්ත්‍රික්කයේ බුත්තල ගොවිජන සේවා මධ්‍යස්ථානයේ (ASC) කුකුරම්පොල සහ කුමාරගම ග්‍රාම නිලධාරී කොට්ඨාශ (GNDs) තුළ පිහිටා ඇත. මාකඳ ඔය එල්ලංගාව ආසන්න වශයෙන් හෙක්ටයාර 420 (4.2 Km2) පුරා විහිදී ඇති අතර එල්ලංගාව වැව් 03 කින් සමන්විත වේ (හඳුනාගත්). මෙම සියලු වැව් CSIAP අදියර II යටතේ පුනරුත්ථාපනය කරන ලදී. සියලුම වැව් 03 මාකඳ ඔය එල්ලංගාව තුළ පහළට සහ ඉහළට පිහිටා ඇත. මෙම වැව් සඳහා හිමිකාරිත්වය සහ ක්‍රියාත්මක කිරීමේ ආයතනය වන්නේ මොනරාගල පළාත් වාරිමාර්ග දෙපාර්තමේන්තුව (PID) ය.

මාකඳ ඔය දිය ඇල්ල කිරි එණ්ඩරුකොළ යාය ජලාශයෙන් ආරම්භ වී අවසන් ජලාශය වන තලකොළ වැවෙන් අවසන් වේ. තලකොළ වැවෙන් අතිරික්ත ජලය අවසානයේ මැණික් ඔය ගඟට ගලා යන අතර, එල්ලංගාව විශාල ගංගා පද්ධතියට සම්බන්ධ කරයි. රූපය 4 හි දැක්වෙන පරිදි, සිතියම වැව්වල පිහිටීම පැහැදිලිව පෙන්නුම් කරයි.

සාමාන්‍යයෙන් මාකඳ ඔය එල්ලංගාව ප්‍රදේශයේ භූමි භාවිතය, ගෙවතු, ගම් ප්‍රදේශ, කෘෂිකාර්මික ඉඩම්, හේන් වගාවන්, රජයේ වනාන්තර ප්‍රදේශය, වන උද්‍යානය, පඳුරු සහ සිංහාසන වනාන්තර පරිසර පද්ධති සහ ඇළ දොළ, වැව් සහ අමුණු වැනි ජල කඳන් ලෙස වර්ගීකරණය කළ හැකිය.

සාමාන්‍යයෙන්, එල්ලංගා ප්‍රදේශයේ පහළ කොටස නේවාසික සහ ප්‍රජා මට්ටමේ කුඩා වාණිජ සංවර්ධනයකින් සමන්විත විසිරුණු ආකාරයේ සංවර්ධනයක් ඇත. එල්ලංගා පද්ධතියේ ඉහළ ජල පෝෂක ප්‍රදේශය රාජ්‍ය වනාන්තර, වන උද්‍යාන සහ පඳුරු සහ කටු පරිසර පද්ධති ආවරණය කරයි.

මාකඳ ඔය එල්ලංගා පද්ධතියට අයත් වැව් සහ අමුණු යටතේ ඇති ඉඩම්වල යල සහ මහ කන්න වලදී ප්‍රධාන වශයෙන් වී වගා කරන අතර අතිරේක ආහාර බෝග ද වගා කෙරේ. රටකජු, මුං ඇට, උඳු, කව්පි සහ ඇඹිලි මෙනේරි වැනි බෝග වගා කෙරේ. අඹ, කෙසෙල්, පොල් සහ උක් ද වගා කෙරේ. යල සහ මහ කන්න දෙකෙහිම වගා කරන ලද මුළු භූමි ප්‍රමාණය අක්කර 300 කට වඩා වැඩි වන අතර සුළු වාරිමාර්ග ජලය සහ වැසි ජලය සපයයි. කොස්, කජු, ලී ඇපල්, දොඩම්, අඹ සහ පැපොල් වැනි පලතුරු බොහෝ ගෙවතු ඉඩම්වල වගා කෙරේ.

2.2. මාකඳ ඔය එල්ලංගාවේ වැව් සඳහා ස්ථාන සිතියම

මාකඳ ඔය එල්ලංගාව සඳහා යාවත්කාලීන කරන ලද සහ නිවැරදි එල්ලංගා සිතියමක් දැනට නොමැත. එල්ලංගාව සංක්‍රාන්ති ඇවිදීමේදී (Transect Walk), අපගේ කණ්ඩායම GPS ඛණ්ඩාංක එකතු කරන ලදී.

එක් එක් ටැංකිය සඳහා මෙම නිවැරදි GPS ඛණ්ඩාංක පසුව මාකඳ ඔය එල්ලංගා පද්ධතිය තුළ ඇති වැව්වල සවිස්තරාත්මක සිතියමක් නිර්මාණය කිරීමට භාවිතා කරන ලදී. මෙම ඛණ්ඩාංක තොරතුරු සහ එහි ප්‍රතිඵලයක් ලෙස ලැබෙන සිතියම මාකඳ ඔය එල්ලංගාවට අදාළ අනාගත සංවර්ධන කටයුතු සඳහා අත්‍යවශ්‍ය වේ.

2.3. මාකන්ද ඔය එල්ලංගා පද්ධතියේ වැව්

අංකය	වැවේ නම	ග්‍රාම නිළදාරි වසම	DS අංශය	ASC අංශය	ගංගා ද්‍රෝණිය	එල්ලංගාවේ නම	සම්බන්ධීකරණ		ක්‍රියාත්මක කිරීමේ ආයතනය
							N	E	
1.	තලකොළ වැව	කුමාරගම	බුත්තල	බුත්තල	මැණික් ගඟ	මාකන්ද ඔය/මනක්කන්ද	6.674687	81.213481	PID
2.	දඹේ වැව	කුමාරගම					6.660387	81.213572	PID
3.	එඬරුගලයාය වැව	කුමාරගම					6.66151	81.190077	PID

වගුව 3: මාකඳ ඔය එල්ලංගාවේ හඳුනාගත් වැව්.

2.4. මාකන්ද ඔය එල්ලංගා පද්ධතියේ තිරසාර කළමනාකරණයේ වැදගත්කම

එල්ලංගාවේ පාගමන (Transect Walk) අතරතුර සහ ගම්වැසියන්ගෙන්, CCM සහ අදාළ බලධාරීන්ගෙන් රැස් කරගත් තොරතුරු අනුව, මෙම එල්ලංගා පද්ධතිය තුළ ගැටළු කිහිපයක් අපි නිරීක්ෂණය කළෙමු. වත්මන් සංවර්ධන ක්‍රියාකාරකම්, දේශගුණික විපර්යාස සහ අනෙකුත් මිනිසුන් විසින් ඇති කරන ලද ගැටළු හේතුවෙන්, එල්ලංගා පද්ධතිය සහ එහි ලක්ෂණ තර්ජනවලට මුහුණ දී සිටී. මෙම තර්ජන අතරට ජනතාව විසින් ජල පෝෂක ප්‍රදේශ ආක්‍රමණය කිරීම, සංවර්ධන කටයුතු සඳහා ජල පෝෂක ප්‍රදේශ පිරිසිදු කිරීම සහ වැව් සහ ඒවායේ ජලාපවහන පද්ධතිවලට හානි කිරීම ඇතුළත් වේ.

A. ශ්‍රී ලංකාවේ මාකඳ ඔය එල්ලංගා පද්ධතියේ තිරසාර කළමනාකරණය, අන්තර් සම්බන්ධිත හේතු කිහිපයක් නිසා අතිශයින් වැදගත් වන අතර, එය ආසන්නතම ප්‍රාදේශීය ප්‍රජාවන්ට සහ කලාපයේ පුළුල් පාරිසරික සෞඛ්‍යයට බලපායි. එහි වැදගත්කම පිළිබඳ බිඳවැටීමක් ඇත.

B. ජල සම්පත් ආරක්ෂාව කළ යුතුය.

C. ශ්‍රී ලංකාවේ අනෙකුත් එල්ලංගා පද්ධති මෙන් මාකඳ ඔය එල්ලංගාවද වැදගත් ජල ගබඩා කිරීමේ සහ බෙදා හැරීමේ ජාලයකි.

D. තිරසාර කළමනාකරණය කෘෂිකර්මාන්තය, ගෘහස්ත භාවිතය සහ පශු සම්පත් සඳහා විශ්වාසදායක ජල සැපයුමක් සහතික කරයි. විශේෂයෙන් වර්ෂාපතනය අක්‍රමවත් වන වියළි කලාපයේ එය ඉතා වැදගත් වේ.

E. නිසි කළමනාකරණය නියඟ සහ ගංවතුර බලපෑම් අවම කරයි. දේශගුණික විචල්‍යතාවයන්ට ඔරොත්තු දීමේ හැකියාව වැඩි කරයි.

F. කෘෂිකාර්මික තිරසාරභාවය ඇති කරයි.

G. එල්ලංගා පද්ධතිය දේශීය ජීවනෝපායන් සහ ආහාර සුරක්ෂිතතාවයේ මූලිකයක් වන සාම්ප්‍රදායික වී වගාවට සහාය වේ.

H. තිරසාර භාවිතයන් පසෙහි සාරවත් බව පවත්වා ගැනීම, ඛාදනය වැළැක්වීම සහ ජල භාවිතය ප්‍රශස්ත කිරීම, දිගුකාලීන කෘෂිකාර්මික ඵලදායිතාව සහතික කිරීම.

I. මෙය දේශීය ආර්ථිකයන්ට සහාය වන අතර සාම්ප්‍රදායික ගොවිතැන් පිළිවෙත් ආරක්ෂා කරයි.

J. පරිසර පද්ධති සංරක්ෂණය කරයි.

K. ජලජ විශේෂ සහ සංක්‍රමණික පක්ෂීන් ඇතුළු විවිධ ශාක හා සත්ත්ව විශේෂ සඳහා එල්ලංගා පද්ධතිය අත්‍යවශ්‍ය වාසස්ථාන සපයයි.

L. තිරසාර කළමනාකරණය ජල ගුණාත්මකභාවය පවත්වා ගැනීම, ජල ප්‍රවාහය නියාමනය කිරීම සහ ස්වාභාවික වෘක්ෂලතාදිය ආරක්ෂා කිරීම මගින් මෙම පරිසර පද්ධති ආරක්ෂා කරයි.

M. මෙය ජෛව විවිධත්ව සංරක්ෂණය සහ පාරිසරික සමතුලිතතාවයට දායක වේ.

N. ප්‍රජා ඔරොත්තු දීමේ හැකියාව සහ සමාජ යහපැවැත්ම තහවුරු කරයි.

O. එල්ලංගා පද්ධතිය ප්‍රාදේශීය ප්‍රජාවන්ගේ සමාජ හා සංස්කෘතික ව්‍යුහය සමඟ ගැඹුරින් බැඳී ඇත.

P. තිරසාර කළමනාකරණය ප්‍රජා සහභාගීත්වය පෝෂණය කරයි. ප්‍රාදේශීය කොටස්කරුවන් බලගන්වයි සහ සාධාරණ ජල බෙදා හැරීම ප්‍රවර්ධනය කරයි.

Q. මෙය සමාජ සහජීවනය ශක්තිමත් කරයි, සම්පත් පිළිබඳ ගැටුම් අඩු කරයි, සහ සමස්ත ප්‍රජා යහපැවැත්ම වැඩි දියුණු කරයි.

R. දේශගුණික විපර්යාස අනුවර්තනය කරයි.

S. ශ්‍රී ලංකාව නියඟ සහ ගංවතුර ඇතිවීමේ වාර ගණන වැඩි වීම ඇතුළුව දේශගුණික විපර්යාසවල බලපෑම්වලට ගොදුරු වීමේ අවදානමට ලක්ව ඇත. එහි බලපෑම අවම කිරියි.

T. මාකඳ ඔය එල්ලංගාව තිරසාර කළමනාකරණය මෙම බලපෑම් වලට එරෙහිව සටන් කිරීමේ ධාරිතාව වැඩි දියුණු කරයි. ජල ආරක්ෂාව සහ කෘෂිකාර්මික ඔරොත්තු දීමේ හැකියාව සහතික කරයි.

U. මෙය දේශගුණික විපර්යාස අනුවර්තනයට දායක වන අතර අවදානම අඩු කරයි.

V. සංස්කෘතික උරුමයන් සංරක්ෂණය කිරීම

W. එල්ලංගා පද්ධති යනු පුරාණ ඉංජිනේරු ආශ්චර්යයන් වන අතර ඒවා මිල කළ නොහැකි සංස්කෘතික උරුමයන් සහ සාම්ප්‍රදායික දැනුම නියෝජනය කරයි.

X. තිරසාර කළමනාකරණය අනාගත පරම්පරාවන් සඳහා මෙම පද්ධති සංරක්ෂණය කරයි. සංස්කෘතික භාවිතයන් සහ පාරිසරික ප්‍රඥාව අඛණ්ඩව පවත්වාගෙන යාම සහතික කරයි.

Y. සාරාංශයක් ලෙස මාකඳ ඔය එල්ලංගා පද්ධතියේ තිරසාර කළමනාකරණය හුදෙක් පාරිසරික ගැටළුවක් පමණක් නොව ශ්‍රී ලංකාවේ ජල සුරක්ෂිතතාව, කෘෂිකාර්මික තිරසාරභාවය, පරිසර පද්ධති සංරක්ෂණය, ප්‍රජා ඔරොත්තු දීමේ හැකියාව සහ සංස්කෘතික උරුමයන් සංරක්ෂණය සහතික කිරීම සඳහා තීරණාත්මක උපාය මාර්ගයකි. එය තිරසාර සංවර්ධනයක් අත්කර ගැනීමට සහ දේශගුණික විපර්යාසවල අභියෝගවලට අනුවර්තනය වීමට දරන උත්සාහයේ වැදගත් අංගයකි. එල්ලංගා කළමනාකරණ කමිටුව සහ එල්ලංගා කොටස්කරුවන් වටිනා තොරතුරු සහ යෝජනා ලබා දීමෙන් එල්ලංගා පැතිකඩක් සහ කළමනාකරණ සැලැස්මක් සකස් කිරීම සඳහා සහාය ලබා දේ.

Z. මාකඳ ඔය එල්ලංගාව තුළ ඇති වැව් සහ අමුණු ආශ්‍රිත කෘෂිකාර්මික කටයුතු සහ අදාළ තොරතුරු.

	වැවේ/අනිකට්ටුවේ නම	වී වගාව (අක්කර)	ගොවි පවුල්	අක්කරයකට සාමාන්‍ය අස්වැන්න (කි.ග්‍රෑ.)	හේන් වගාව සහ OFC (අක්කරය)	වෙනත්
1.	තලකොළ වැව					
2.	දඹේ වැව					
3.	එඬරුගලයාය වැව					

වගුව 4: මාකඳ ඔය එල්ලංගාව තුළ ඇති වැව් සහ අමුණු ආශ්‍රිත කෘෂිකාර්මික කටයුතු සහ අදාළ තොරතුරු.

2.5. මාකන්ද ඔය එල්ලංගා පැතිකඩ සහ කළමනාකරණ සැලැස්ම සකස් කිරීම සඳහා භාවිතා කළ ක්‍රමවේදය

මාකඳ ඔය එල්ලංගා පැතිකඩ සහ කළමනාකරණ සැලැස්ම සඳහා අත්‍යවශ්‍ය තොරතුරු රැස් කිරීම සඳහා පුළුල් සංක්‍රාන්ති ඇවිදීම් (Transect Walk) ක්‍රියාත්මක කරන ලද අතර පද්ධතිය තුළ ඇති සියලුම වැව් හොඳින් ආවරණය වන බව සහතික කරන ලදී. ජල විද්‍යාඥයින්, පරිසර විද්‍යාඥයින්, සමාජ-ආර්ථික විද්‍යාඥයින්, දේශීය විශේෂඥයින්, වනජීවී සංරක්ෂණ දෙපාර්තමේන්තුව (DWLC), වන සංරක්ෂණ දෙපාර්තමේන්තුව (DFC) සහ ප්‍රජා නියෝජිතයින්ගෙන් සමන්විත බහුවිධ කණ්ඩායමක් එක්රැස් කර GPS උපාංග, කැමරා, සටහන් පොත් සහ අනෙකුත් අවශ්‍ය මෙවලම් වලින් සමන්විත විය. පා ගමනට පෙර කාර්යක්ෂම දත්ත රැස් කිරීම සහතික කිරීම සඳහා එල්ලංගාව කුමාරගම ග්‍රාම නිලධාරී වැව් ප්‍රදේශය සහ

කුකුරම්පොල ග්‍රාම නිලධාරී වැව් ප්‍රදේශය වැනි කළමනාකරණය කළ හැකි කොටස් 02 කට බෙදා සවිස්තරාත්මක මාර්ග සැලැස්මක් සකස් කරන ලදී. ප්‍රජා සහභාගීත්වය ප්‍රමුඛත්වය දෙන ලද අතර, ප්‍රදේශවාසීන් පා ගමනේ අරමුණු පිළිබඳව දැනුවත් කර මාර්ගෝපදේශකයින් ලෙස සහභාගී වීමට ආරාධනා කරන ලදී.

සංක්‍රාන්ති ඇවිදීම් (Transect Walk) අතරතුර එක් එක් වැව, වාරිමාර්ග නාලිකාව සහ ජල මාර්ගය සඳහා GPS ඛණ්ඩාංක සටහන් කරන ලද අතර වැව් ජල මට්ටම් මැනීම සහ යටිතල පහසුකම් තත්ත්වයන් තක්සේරු කිරීම ද සිදු කරන ලදී. ගුණාත්මක විශ්ලේෂණය සඳහා ජල සාම්පල එකතු කරන ලද අතර, ප්‍රවාහ රටා, ඛාදනය සහ අවසාදිතකරණය පිළිබඳ නිරීක්ෂණ ලේඛනගත කරන ලදී. වෘක්ෂලතා වර්ග, වනජීවී නිරීක්ෂණ සහ ගංගා ආශ්‍රිත පරිසර පද්ධතිවල සෞඛ්‍යය කෙරෙහි අවධානය යොමු කරන ලද පාරිසරික තක්සේරු කිරීම්, ගොවීන් සහ ප්‍රජා සාමාජිකයින් සමඟ සම්මුඛ සාකච්ඡා හරහා සමාජ-ආර්ථික දත්ත රැස් කරන ලදී. ජල භාවිත පිළිවෙත්, ජීවනෝපායන් සහ සාම්ප්‍රදායික දැනුම ලේඛනගත කරන ලදී. ඡායාරූප සහ වීඩියෝ ඇතුළු දෘශ්‍ය ලියකියවිලි ලිඛිත වාර්තා වලට අනුපූරක විය. සියලුම දත්ත ප්‍රමිතිගත දත්ත පත්‍රිකාවල ඉතා සූක්ෂම ලෙස සටහන් කර ඇති අතර වැව් සහ සංක්‍රාන්තිය කොටස මගින් සංවිධානය කරන ලදී. සංක්‍රාන්තියෙන් පසු විශ්ලේෂණයට එකතු කරන ලද දත්ත පුළුල් දත්ත සමුදායකට ඒකාබද්ධ කිරීම, සිතියම් සහ දෘශ්‍යකරණයන් නිර්මාණය කිරීම සහ සොයාගැනීම් සාරාංශ කරන සවිස්තරාත්මක වාර්තාවක් සකස් කිරීම ඇතුළත් විය. එක් දිනක් තුළ පවත්වන ලද මෙම ක්‍රමානුකූල ප්‍රවේශය, මාකඳ ඔය එල්ලංගාව තිරසාර කළමනාකරණය සඳහා ශක්තිමත් පදනමක් සැපයීම අරමුණු කර ගෙන ඇත.

මාකඳ ඔය එල්ලංගාව පැතිකඩ සහ කළමනාකරණ සැලැස්ම සංවර්ධනය කිරීම සඳහා පුළුල් සහභාගීත්ව සහ දත්ත මත පදනම් වූ ක්‍රමවේදයක් භාවිතා කරන අතර එල්ලංගාව සංකීර්ණ පාරිසරික සහ සමාජ-ආර්ථික ගතිකත්වය හඳුනා ගනී. මෙම ප්‍රවේශය විවිධ අදියරයන් වටා ව්‍යුහගත කර ඇත. මූලික පර්යේෂණ සහ දත්ත එකතු කිරීම, මාකඳ ඔය එල්ලංගාව සහ දත්ත එකතු කිරීම සඳහා ක්ෂේත්‍ර සමීක්ෂණ/පාගමන, දත්ත විශ්ලේෂණය සහ සිතියම්ගත කිරීම, පාර්ශවකරුවන්ගේ උපදේශනය සහ වලංගුකරණය සහ පැතිකඩ/සැලසුම් සංවර්ධනය සහ ව්‍යාප්තිය. මූලික පර්යේෂණ සහ දත්ත එකතු කිරීම, පවතින සාහිත්‍යය සමාලෝචනය කිරීමෙන් අවකාශීය දත්ත ලබා ගැනීමෙන් සහ ක්‍රියාකාරී සහභාගීත්වය ඉතා වැදගත් වන ප්‍රධාන පාර්ශවකරුවන් සූක්ෂම ලෙස හඳුනා ගැනීමෙන් පදනමක් ස්ථාපිත කරයි.

සහභාගී වන පාර්ශවකරුවන් සහ CSIAP හි කාර්යභාරය:-

- දේශගුණික සුහුරු වාරි කෘෂිකර්ම ව්‍යාපෘතිය (CSIAP)

ව්‍යාපෘති හිමිකරු ලෙස, CSIAP පැතිකඩ සහ කළමනාකරණ සැලසුම් සංවර්ධනය අධීක්ෂණය සහ අරමුදල් සැපයීම සඳහා වැදගත් කාර්යභාරයක් ඉටු කරයි.

CSIAP දේශගුණික-සුහුරු කෘෂිකර්මාන්තය සහ තිරසාර ජල කළමනාකරණය පිළිබඳ විශේෂඥතාව ගෙන එයි. සැලැස්ම ජාතික සහ කලාපීය සංවර්ධන ඉලක්ක සමඟ සමපාත වන බව සහතික කරයි.

CSIAP පාර්ශවකරුවන් අතර සම්බන්ධීකරණයට පහසුකම් සපයයි, තාක්ෂණික මග පෙන්වීම සපයයි, සහ දේශගුණික ඔරොත්තු දීමේ උපාය මාර්ග ඒකාබද්ධ කිරීම සහතික කරයි.

බෙදාහැරීම් සපුරා ඇති බව සහතික කිරීම සඳහා CSIAP වගකිව යුතුය.

- ප්‍රාදේශීය ගොවි සංවිධාන

ජල භාවිත රටා සහ යටිතල පහසුකම් අවශ්‍යතා අවබෝධ කර ගැනීම සඳහා අත්‍යවශ්‍ය සාම්ප්‍රදායික දැනුමක් තිබීම.

- ප්‍රාදේශීය ප්‍රජාවන් (CMC)

ජීවනෝපායන් කෙරෙහි එල්ලංගා බලපෑම පිළිබඳ අවබෝධයක් ලබා දීම සහ සැලසුම් අදාළත්වයට දායක වීම.

- ගොවිජන සංවර්ධන හා වාරිමාර්ග දෙපාර්තමේන්තුව

තාක්ෂණික විශේෂඥතාව, නියාමන අධීක්ෂණය ලබා දීම.

- පාරිසරික සංවිධාන

ජෛව විවිධත්ව සංරක්ෂණය සහ පරිසර පද්ධති කළමනාකරණය පිළිබඳ විශේෂිත දැනුම ලබා දීම.

- පර්යේෂණ ආයතන

සාක්ෂි මත පදනම් වූ තීරණ සඳහා විද්‍යාත්මක දත්ත, විශ්ලේෂණය සහ ආකෘති නිර්මාණය සැපයීම.

- ප්‍රාදේශීය ලේකම් කාර්යාල සහ ප්‍රාදේශීය පරිපාලන ආයතන

කලාපීය සංවර්ධන ප්‍රතිපත්ති සමඟ පෙළගැස්වීම සහතික කිරීම සහ සම්බන්ධීකරණය පහසු කිරීම. ප්‍රජා සහභාගීත්වය, ධාරිතා වර්ධනය සහ දැනුම ව්‍යාප්තිය සඳහා පහසුකම් සැලසීම.

ක්ෂේත්‍ර සමීක්ෂණ සහ දත්ත රැස් කිරීම CSIAP විසින් සපයන ලද ඒවා ඇතුළුව දේශීය ප්‍රජාවන්ගේ සහ තාක්ෂණික විශේෂඥයින්ගේ ක්‍රියාකාරී සහභාගීත්වයෙන් සිදු කෙරේ. මෙම සමීක්ෂණ ජල විද්‍යාත්මක, පාරිසරික, සමාජ-ආර්ථික සහ යටිතල පහසුකම් තක්සේරු කිරීම් ඇතුළත් වේ. දත්ත විශ්ලේෂණය සහ සිතියම්කරණය GIS සහ ජල විද්‍යාත්මක ආකෘති නිර්මාණය භාවිතා කරයි.

- පර්යේෂණ ආයතන සහ CSIAP හි තාක්ෂණික කණ්ඩායම්

CSIAP විසින් පහසුකම් සපයනු ලබන වැඩමුළු සහ ප්‍රජා රැස්වීම් සම්බන්ධ කර ගනිමින් නිරවද්‍යතාවය සහ අදාළත්වය සහතික කිරීම සඳහා පාර්ශවකරුවන්ගේ උපදේශනය සහ වලංගුකරණය ඉතා වැදගත් වේ.

අවසාන අදියර වන පැතිකඩ සහ කළමනාකරණ සැලැස්ම සංවර්ධනය සහ ව්‍යාප්තිය, පුළුල් වාර්තාවක් සහ කළමනාකරණ සැලැස්මක් නිෂ්පාදනය කරයි. ව්‍යාපෘති අරමුණු සමඟ සැලැස්ම පෙළගැස්වීම සහතික කිරීම සහ වැඩමුළු, මාර්ගගත වේදිකා සහ ප්‍රජා රැස්වීම් හරහා එය බෙදා හැරීම සඳහා CSIAP ප්‍රධාන කාර්යභාරයක් ඉටු කරයි. CSIAP හි විශේෂඥතාවයෙන් දැනුම් දෙන ලද මාකඳ ඔය එල්ලංගා කළමනාකරණ සැලැස්ම, උපායමාර්ගික අරමුණු, ක්‍රියාකාරී සැලසුම් සහ අධීක්ෂණ රාමු ගෙනහැර දක්වයි. තිරසාර ජල කළමනාකරණය, දේශගුණික ඔරොත්තු දීමේ හැකියාව, ප්‍රජා සහභාගීත්වය සහ ජෛව විවිධත්ව සංරක්ෂණය සඳහා ප්‍රමුඛතාවය දෙයි. සහයෝගී සහභාගීත්වය සහ දත්ත මත පදනම් වූ තීරණ ගැනීම කෙරෙහි අවධාරණය කරන මෙම ක්‍රමවේදය, CSIAP එහි සාර්ථකත්වයේ තීරණාත්මක ධාවකයක් ලෙස මාකඳ ඔය සඳහා තිරසාර හා සාධාරණ අනාගතයක් නිර්මාණය කිරීම අරමුණු කරයි.

3. මාකන්ද ඔය එල්ලංගාවේ ඇති අභියෝග

3.1. ප්‍රධාන අභියෝග හඳුනා ගැනීම

මාකන්ද ඔය එල්ලංගාවේ ඇති ප්‍රධාන අභියෝග හඳුනා ගැනීම සඳහා ලෝක බැංකුව, එල්ලංගාවේ ඇති ජල කළමනාකරණ කමිටුව සහ දේශගුණික සුහුරු වාරිමාර්ග කෘෂිකර්ම ව්‍යාපෘතිය (CSIAP) ඇතුළු විවිධ පාර්ශ්වකරුවන්ගේ විශේෂඥතාව සහ සම්පත් උපයෝගී කර ගනිමින් සහයෝගී සහ දත්ත මත පදනම් වූ ක්‍රියාවලියක් ඇතුළත් විය. ආරම්භ කිරීම සඳහා පවතින අධ්‍යයනයන්, ජල විද්‍යාත්මක දත්ත සහ සමාජ-ආර්ථික තක්සේරු කිරීම් සමාලෝචනය කිරීමෙන් එල්ලංගාවේ වත්මන් තත්ත්වය සහ විභව අවදානම් පිළිබඳ මූලික අවබෝධයක් ලබා දෙන ලදී.

පසුව ජල හිඟය, යටිතල පහසුකම් හායනය සහ මිනිස්-අලි ගැටුම වැනි ඔවුන් මුහුණ දෙන දෛනික අභියෝග පිළිබඳ සෘජු අවබෝධයක් ලබා ගැනීම සඳහා පාර්ශවකරුවන්, ප්‍රාදේශීය ගොවීන් සහ ප්‍රජා නියෝජිතයින්ගෙන් සමන්විත එල්ලංගාව කළමනාකරණ කමිටුව සමඟ ඉලක්කගත රැස්වීම් පවත්වන ලදී. දේශගුණික විපර්යාස බලපෑම් ප්‍රමාණවත් ලෙස සලකා බැලීම සහතික කරමින් හා දේශගුණික විපර්යාස බලපෑම් කෙරෙහි අවධානය යොමු කරමින් CSIAP වටිනා තාක්ෂණික විශේෂඥතාවක් ලබා දුන් අතර ක්ෂේත්‍ර සමීක්ෂණ සහ GIS සිතියම්ගත කිරීම හරහා දත්ත රැස් කිරීම පහසු කළේය.

ලෝක බැංකුව ප්‍රධාන අරමුදල් සහ තාක්ෂණික හවුල්කරුවෙකු ලෙස ජාත්‍යන්තර හොඳම භාවිතයන් ගෙන ආ අතර තිරසාර ජල කළමනාකරණ උපාය මාර්ග එල්ලංගාව කළමනාකරණ සැලැස්මට ඒකාබද්ධ කිරීමට සහාය විය. මෙම රැස්වීම් සහ සාකච්ඡා ප්‍රාදේශීය ප්‍රජාවන්ට සෘජුවම බලපාන ජල බෙදා හැරීම, අවසාදිතකරණය, ජෛව විවිධත්වය අහිමි වීම සහ සමාජ-ආර්ථික අවදානම් සම්බන්ධ නිශ්චිත අභියෝග හඳුනා ගැනීම සඳහා තීරණාත්මක විය.
රැස් කරන ලද තොරතුරු එල්ලංගා පැතිකඩෙන් සහ කළමනාකරණ සැලැස්මේ යෙදවුම් වලින් ලබාගත් දත්ත සමඟ, ප්‍රධාන අභියෝගවල ප්‍රමුඛතා ලැයිස්තුවක් නිර්මාණය කිරීම සඳහා සංස්ලේෂණය කරන ලදී. මෙම සහයෝගී ප්‍රවේශය මඟින් සංවර්ධනය කරන ලද කළමනාකරණ උපාය මාර්ග විද්‍යාත්මකව හොඳ සහ දේශීය වශයෙන් අදාළ වන බව සහතික කරන ලද අතර, එමඟින් මාකඳ ඔය එල්ලංගාව සඳහා වඩාත් තිරසාර හා සාධාරණ ප්‍රතිඵල ලබා ගත හැකි විය.

4. මාකඳ ඔය එල්ලංගාවේ පැතිකඩ

4.1. මාකඳ ඔය එල්ලංගාවේ - භූගෝලීය දත්ත

ශ්‍රී ලංකාවේ ඌව පළාතේ මොනරාගල දිස්ත්‍රික්කයේ බුත්තල ප්‍රාදේශීය ලේකම් කොට්ඨාසයේ කුකුරම්පොල සහ කුමාරගම ග්‍රාම නිලධාරී වසම් තුළ පිහිටා ඇති මාකඳ ඔය එල්ලංගාව, ආසන්න වශයෙන් හෙක්ටයාර 420 ක් පුරා පැතිරී ඇති සංකීර්ණ ජල විද්‍යාත්මක පද්ධතියක් ආවරණය කරයි. භූගෝලීය වශයෙන්, එය සාමාන්‍ය මුහුදු මට්ටමේ සිට මීටර් 150 සිට මීටර් 170 දක්වා උන්නතාංශ සහිත රැලි සහිත සහ පැතලි භූමි වලින් සංලක්ෂිත වේ.

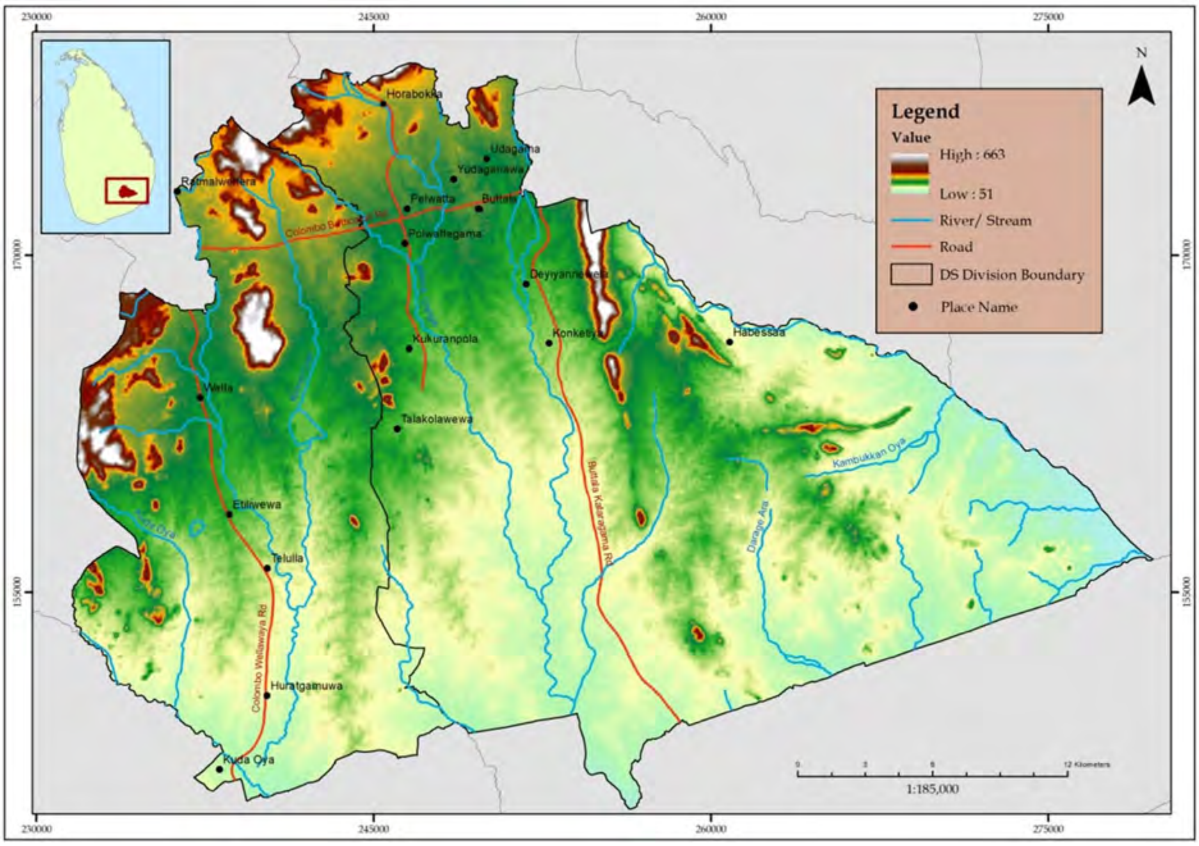

රූපය 5: මාකඳ ඔය එල්ලංගා ප්‍රදේශයේ සහ මොනරාගල CSIAP ප්‍රදේශයේ උන්නතාංශ පරාසයන් සහ භූ විෂමතාව. (මූලාශ්‍රය - ALRP, මොනරාගල දිස්ත්‍රික්කය - 2023)

4.2 මාකඳ ඔය එල්ලංගාවේ - භූ විද්‍යාත්මක දත්ත

ශ්‍රී ලංකාවේ ඌව පළාතේ මොනරාගල දිස්ත්‍රික්කයේ බුත්තල ප්‍රාදේශීය ලේකම් කොට්ඨාසයේ කුකුරම්පොල ග්‍රාම නිලධාරී සහ කුමාරගම ග්‍රාම නිලධාරී කොට්ඨාසය තුළ පිහිටා ඇති මාකඳ ඔය එල්ලංගාව, ප්‍රධාන වශයෙන් පූර්ව කේම්බ්‍රියානු විපර්යාස පාෂාණ (පුරාණ පාෂාණ) වලින් සමන්විත භූ විද්‍යාත්මක සැකැස්මකින් යටපත් වී ඇති අතර, ක්වාර්ට්ස්-ෆෙල්ඩ්ස්පතික් නයිස්, හෝන්බ්ලෙන්ඩ්-බයෝටයිට් නයිස් සහ ස්ඵටික වර්ග වැනි ඒවා වේ.

නයිස් වලින් සංලක්ෂිත මෙම සංයුතීන් භූ විද්‍යාත්මක කාලය තුළ පුළුල් කාලගුණික හා ඛාදනයකට භාජනය වී ඇති අතර, එහි ප්‍රතිඵලයක් ලෙස කලාපයේ බහුලව දක්නට ලැබෙන රතු-දුඹුරු පස් සහ අඩු හියුමික් ග්ලේ පස ඇති වේ. මෙම පාෂාණවල කාලගුණික විපර්යාස එල්ලංගාවේ ජල විද්‍යාවට සැලකිය යුතු ලෙස බලපා ඇති අතර එය ජල කාන්දුව, ගබඩා කිරීම සහ ප්‍රවාහ රටා කෙරෙහි බලපායි.

පාෂාණ සැකැස්ම තුළ නිශ්චිත භූ විද්‍යාත්මක බිඳීම් සහ සන්ධි පැවතීම භූගත ජල චලනය හා ස්වාභාවික උල්පත් සෑදීම සඳහා ද භූමිකාවක් ඉටු කළ හැකිය. ඛාදනය සහ අවසාදිතකරණය වැනි සාධක මගින් බලපෑමට ලක්වන මාකඳ ඔය එල්ලංගාව ප්‍රදේශයේ භූ විද්‍යාත්මක ස්ථායිතාව, එල්ලංගාවේ වැව් සහ වාරිමාර්ග යටිතල පහසුකම්වල දිගුකාලීන අඛණ්ඩතාව සඳහා ඉතා වැදගත් වේ. යටින් පවතින භූ විද්‍යාත්මක සැකැස්මේ සංයුතිය සහ ව්‍යුහය, එහි ප්‍රතිඵලයක් ලෙස පස් වර්ග සමඟ කඳුරැල්ලෙහි කෘෂිකාර්මික ඵලදායිතාවයට සහ පාරිසරික විවිධත්වයට සෘජුවම බලපායි. මාකඳ ඔය එල්ලංගාවේ නිශ්චිත භූ විද්‍යාත්මක ලක්ෂණ සහ ඒවායේ පරිසර පද්ධතියට ඇති බලපෑම සම්පූර්ණයෙන් අවබෝධ කර ගැනීම සඳහා තවදුරටත් සවිස්තරාත්මක භූ විද්‍යාත්මක සමීක්ෂණ සහ විශ්ලේෂණ අවශ්‍ය වේ.

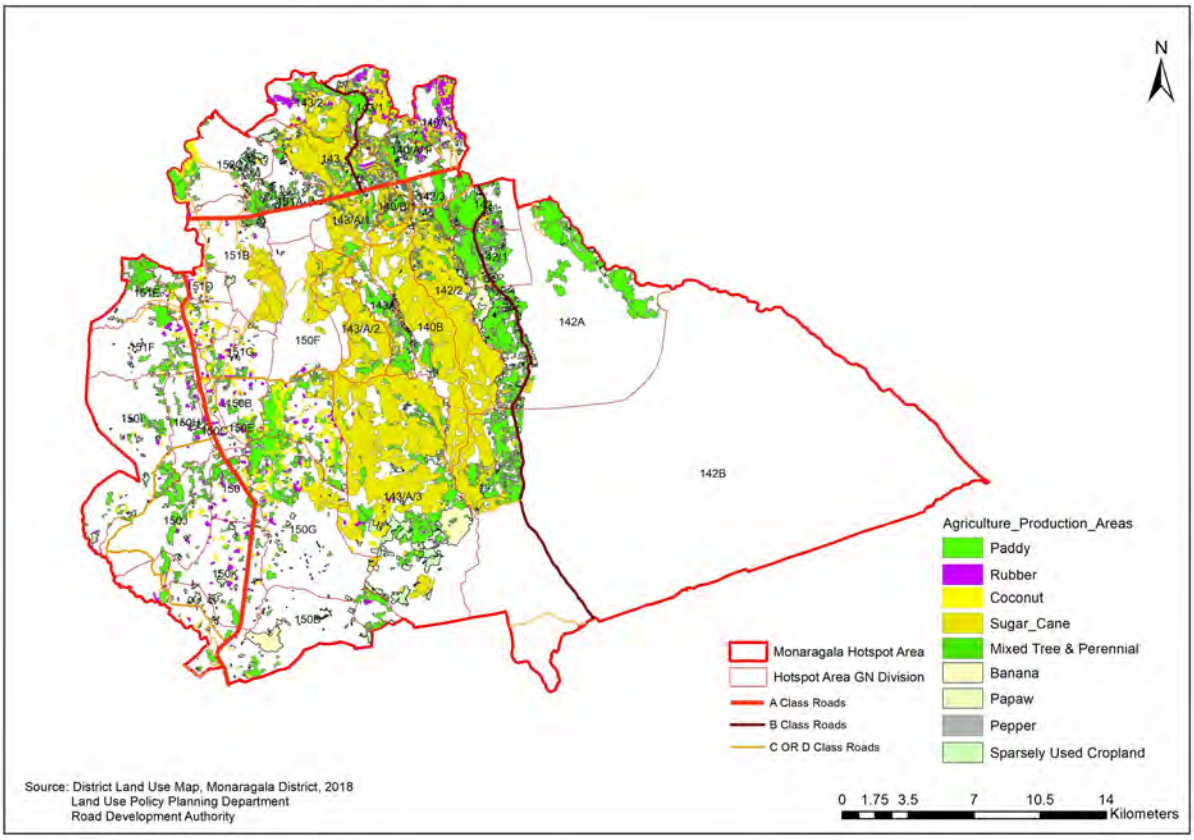

රූපය 6: මාකඳ ඔය එල්ලංගා ප්‍රදේශයේ සහ මොනරාගල CSIAP ප්‍රදේශයේ කෘෂිකාර්මික ඉඩම් පරිහරණ රටාව. (මූලාශ්‍රය - ඉඩම් පරිහරණ ප්‍රතිපත්ති සැලසුම් අංශය - 2018, ALRP-2023)

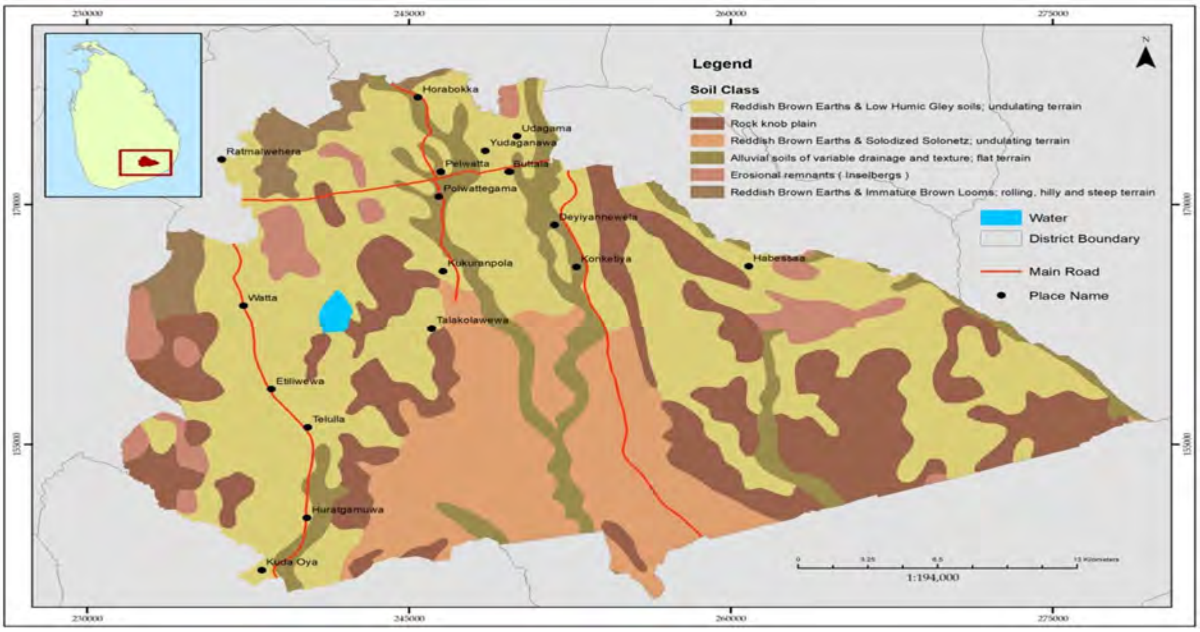

රූපය 7: මාකන්ද ඔය එල්ලංගා ප්‍රදේශයේ සහ මොනරාගල CSIAP ප්‍රදේශයේ මහා පස් කාණ්ඩවල ව්‍යාප්තිය. (මූලාශ්‍රය - ALRP-2023)

4.3. මාකඳ ඔය එල්ලංගාවේ – ජල විද්‍යාත්මක තොරතුරු

මාකඳ ඔය එල්ලංගාවේ ජල විද්‍යාව, වර්ෂාපතනය, මතුපිට ගලායාම, භූගත ජල අන්තර්ක්‍රියා සහ අන්තර් සම්බන්ධිත වැව් ජාලයේ සංකීර්ණ අන්තර් ක්‍රියාකාරිත්වයකින් සංලක්ෂිත වේ. වියළි කලාපීය මෝසම් වැසි මගින් බලපෑමට ලක් වූ මාකඳ ඔය එල්ලංගාවේ ජල පෝෂක ප්‍රදේශය තුළ වර්ෂාපතන රටා, සුවිශේෂී සෘතුමය වෙනස්කම් පෙන්නුම් කරයි. මෙම මාකඳ ඔය එල්ලංගා ප්‍රදේශයට ජුනි සිට සැප්තැම්බර් දක්වා ඉතා අඩු වර්ෂාපතනයක් සහ අධික මෝසම් වැසි සහිත තෙත් සමයක් ලැබේ (ඊළඟ වසරේ ඔක්තෝබර් සිට ජනවාරි දක්වා ප්‍රදේශයට ඉහළ වර්ෂාපතනයක් ලැබේ. එනම් ඊසානදිග මෝසම් කාලය ප්‍රදේශයට වැඩි වර්ෂාපතනයක් ගෙන එයි. එසේම මාර්තු සිට මැයි දක්වා කාලය ඉහළ වර්ෂාපතන කාල පරිච්ඡේදයකි).

වනාන්තර ප්‍රදේශ, කෘෂිකාර්මික ඉඩම්, පඳුරු බිම්, කෘෂි වන වගා පද්ධතිය සහ ගෙවතු වලින් සමන්විත ඉහළ ජල පෝෂක ප්‍රදේශයෙන් ගලා යන මතුපිට ගලායාම, තීරණාත්මක ජල ගබඩා සහ නියාමන යටිතල පහසුකම් ලෙස ක්‍රියා කරන එල්ලංගාවේ වැව් පද්ධතිය පෝෂණය වේ. ඝන මීටර් 10,000 සිට 5,000,000 දක්වා ධාරිතාවයකින් යුත් ටැංකි, වර්ෂාපතන රටා සහ ජල භාවිතය මත පදනම්ව විවිධ ජල මට්ටම් සහ ගබඩා කාලසීමාවන් ප්‍රදර්ශනය කරයි. යටින් පවතින භූ විද්‍යාත්මක සැකැස්ම සහ පස් වර්ග මගින් බලපෑමට ලක්වන භූගත ජල අන්තර්ක්‍රියා, පාදක ප්‍රවාහ දායකත්වයන් සහ ටැංකි නැවත ආරෝපණය කිරීමේදී සැලකිය යුතු කාර්යභාරයක් ඉටු කරයි.

එල්ලංගා පද්ධතිය තුළ ජල ප්‍රවාහය පහළට ගලා යන රටාවක් (කර්මේටිය වැවේ සිට වැලි ආර වැවේ දිශාව දක්වා) අනුගමනය කරන අතර, ඉහළ ගංගා ටැංකිවලින් ලැබෙන අතිරික්ත ජලය පහළ ගංගා ටැංකි නැවත පුරවයි. වාෂ්පීකරණය, වාරිමාර්ග අපසරනය සහ විභව දේශගුණික විපර්යාස බලපෑම් වැනි සාධක මගින් එල්ලංගාවේ ජල විද්‍යාත්මක සමතුලිතතාවයට තවදුරටත් බලපෑම් ඇති වේ. වර්ෂාපතන වාර්තා, වැව් ජල මට්ටම්, ප්‍රවාහ අනුපාත සහ ජල ගුණාත්මක පරාමිතීන් ඇතුළු සවිස්තරාත්මක ජල විද්‍යාත්මක දත්ත, එල්ලංගාවේ ජල ගතිකතාවයන් අවබෝධ කර ගැනීමට සහ තිරසාර කළමනාකරණ උපාය මාර්ග සංවර්ධනය කිරීමට ඉතා වැදගත් වේ.

මොණරාගල දිස්ත්‍රික්කය මැණික් ගඟ, කිරිදි ඔය සහ කුඹුක්කන් ඔය ගංගා ද්‍රෝණි වැනි ප්‍රධාන ගංගා ද්‍රෝණි තුන සමඟ ඡේදනය වන නමුත් මාකන්ද ඔය එල්ලංගා ප්‍රදේශය මැණික් ගඟ ද්‍රෝණිය සමඟ ඡේදනය වේ. මෙම ගංගා බටහිර මධ්‍යම එල්ලංගාවෙන් ආරම්භ වී ගිනිකොන දෙසට ගලා යයි.

ප්‍රතිශත 5 වගුවේ දක්වා ඇති අතර 5.1 රූපයේ දැක්වෙන්නේ කුඹුක්කන් ඔය, මැණික් ගඟ, කිරිඳි ඔය සහ මලල ඔයයි.

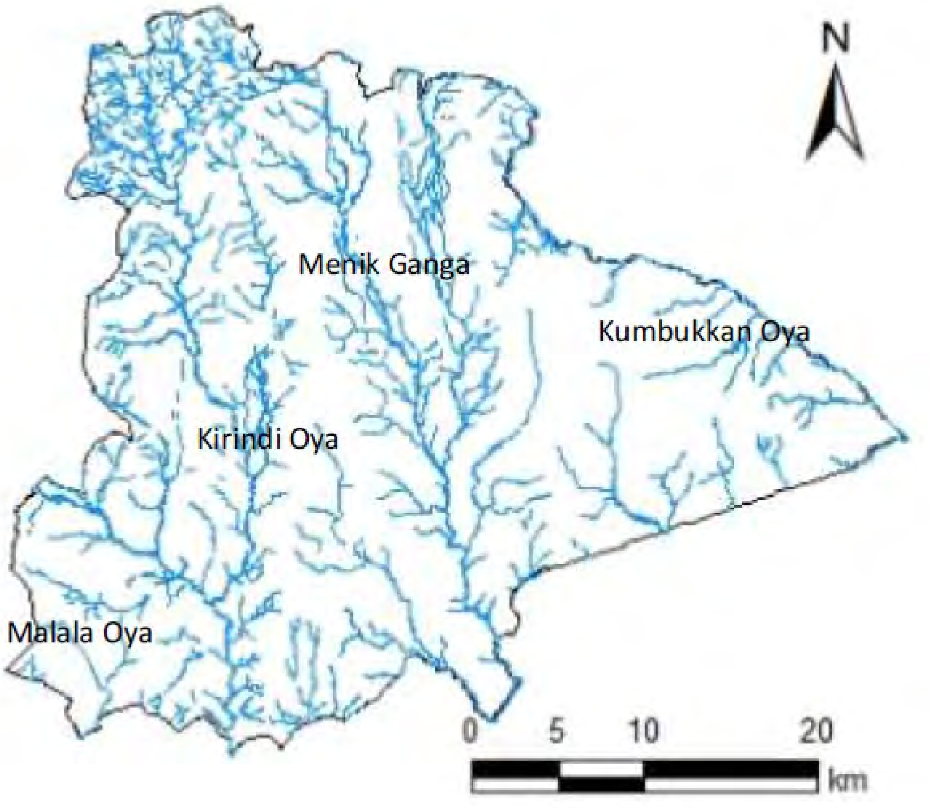

රූපය 8: මාකඳ ඔය එල්ලංගා ප්‍රදේශයේ කිරිඳි ඔය ගංගා ද්‍රෝණිය සහ මොනරාගල CSIAP ප්‍රදේශයේ අනෙකුත් ගංගා ද්‍රෝණි. (මූලාශ්‍රය - ALRP-2023)

4.3.1. වෙහෙරගල ජලාශය සහ මාකඳ ඔය එල්ලංගාවේ ප්‍රදේශයට එහි බලපෑම

4.3.2. මාකඳ ඔය එල්ලංගා ප්‍රදේශයේ සහ මොනරාගල CSIAP ප්‍රදේශයේ වර්ෂාපතන තොරතුරු

වර්ෂාපතනය මැනීම සඳහා මොනරාගල ප්‍රදේශය තුළ විවිධ ස්ථානවල වර්ෂාපතන මාපක ස්ථාපිත කර ඇත.

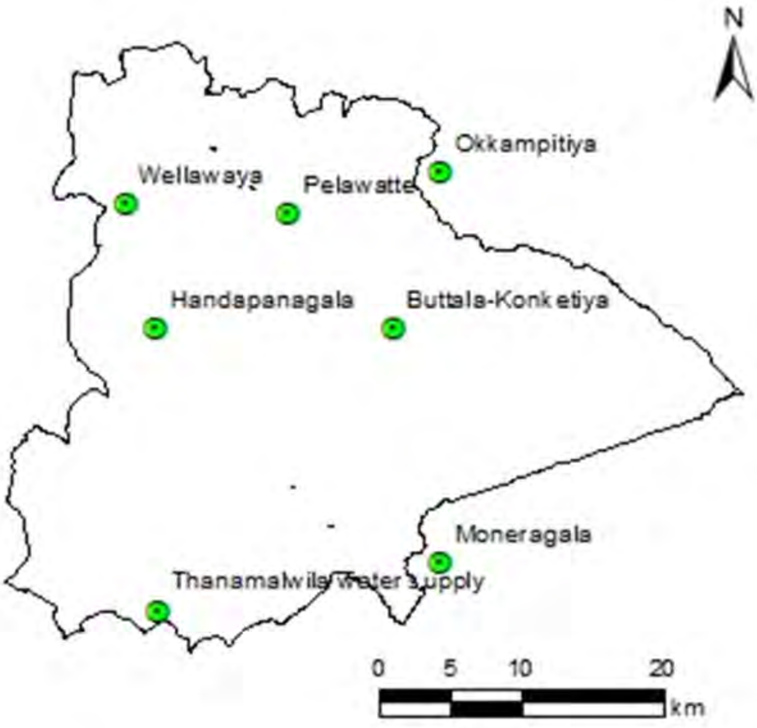

රූපය 10: මොනරාගල දිස්ත්‍රික්කයේ ස්ථාපිත වර්ෂාපතන මාපක. (මූලාශ්‍රය: AELRP-2023)

අංකය	මිනුම් ස්ථානය	සාමාන්‍ය වාර්ෂික වර්ෂාපතනය (මි.මී.)
01	හඳපානාගල	1677
02	තණමල්විල	1359
03	වැල්ලවාය	2175
04	පැලවත්ත	1665

වගුව 5: සාමාන්‍ය වාර්ෂික වර්ෂාපතනය (මූලාශ්‍රය: AELRP-2023)

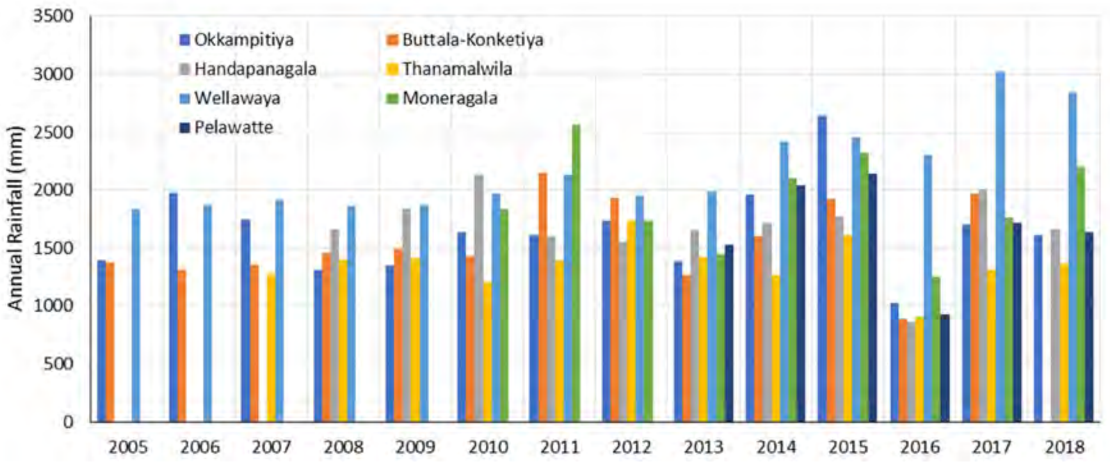

රූපය 11: මිනුම් මධ්‍යස්ථානවල සාමාන්‍ය වාර්ෂික වර්ෂාපතන තොරතුරු (මූලාශ්‍රය: කාලගුණ විද්‍යා දෙපාර්තමේන්තුව, AELRP-2023)

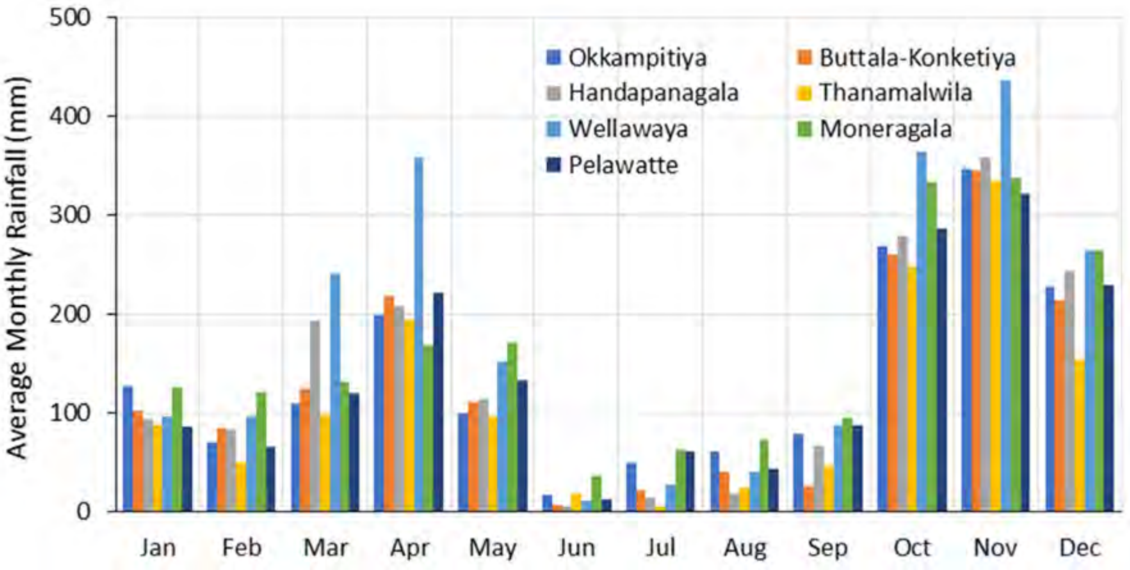

රූපය 12: මිනුම් මධ්‍යස්ථානවල සාමාන්‍ය මාසික වර්ෂාපතන තොරතුරු (මූලාශ්‍රය: කාලගුණ විද්‍යා දෙපාර්තමේන්තුව, AELRP-2023)

4.3.3. බුත්තලදී මාසික වාෂ්පීකරණය

3. මාසය	ජන	පෙබ	මාර්	අ	මැයි	ජුනි	ජුලි	අගෝ	සැප්	ඔක්	නොවැ	දෙසැ
වාෂ්පීකරණය (මි.මී.)												

වගුව 6: බුත්තල ප්‍රදේශයේ මාසික වාෂ්පීකරණ (මූලාශ්‍රය: ජල විද්‍යාත්මක වාර්ෂික, වාරිමාර්ග දෙපාර්තමේන්තුව 2018/19, AELRP-මොණරාගල)

වැව්	පරිභෝජනය (අක්කර - අඩි)											
	ජන	පෙබ	මාර්	අ	මැයි	ජුනි	ජූලි	අගෝ	සැප්	ඔක්	නොවැ	දෙසැ
එඩිරුකොළ යාය												
දඹේ වැව												
තලකොළ වැව												

4.3.4. මාකන්ද ඔය එල්ලංගාවේ පැරණි එල්ලංගා පද්ධතිය පිළිබඳ වත්මන් යාවත්කාලීන කිරීම්

එල්ලංගා පැරණි වැව් වල නම	වත්මන් තත්ත්වය
කුළු වැව	
ඔලගම වැව	
ඉහළ වැව	
කායන් වැව	
මහ වැව	
ගොඩ වල	
ඉස්වැටිය	

වගුව 7: එල්ලංගාවේ ඇති පුරාණ වැව් වල නම (මූලාශ්‍රය: CSIAP - ඌව)

4.3.5. මාකඳ ඔය එල්ලංගා වැව්වල මාසික ජල පරිභෝජනය

4.4. මාකන්ද ඔය එල්ලංගාවේ - පාරිසරික තොරතුරු

ගතික පාරිසරික පද්ධතියක් වන මාකන්ද ඔය එල්ලංගා කලාපයේ ජෛව විවිධත්වයට වැදගත් කාර්යභාරයක් ඉටු කරන අන්තර් සම්බන්ධිත පරිසර පද්ධති පරාසයක් ආවරණය කරයි. විශේෂයෙන් එල්ලංගාව වියළි මිශ්‍ර සදාහරිත වනාන්තර, නිවර්තන කටු පඳුරු වනාන්තර, තෙත්බිම් සහ තෘණ බිම් වලින් මායිම් වී ඇති අතර ඒවා සත්ත්ව විශේෂ, පක්ෂි විශේෂ, ක්ෂීරපායින්, උරගයින්, සමනලුන් සහ අලි

ඇතුන් ඇතුළු විශාල ක්ෂීරපායීන්ගේ සලකුණු වැනි අනෙකුත් ජලජ ශාක හා සත්ත්ව විශේෂ සඳහා තීරණාත්මක වාසස්ථාන ලෙස සේවය කරයි. ප්‍රදේශවාසීන් සහ කණ්ඩායම අවට ප්‍රදේශයේ සම්බාර් මුවන්, තිත් මුවන්, වල් ඌරා, ඉන්දියානු සිවට්, හාවා වැනි විවිධ වල් ක්ෂීරපායීන් ද නිරීක්ෂණය කර ඇත. කණ්ඩායමේ ක්ෂේත්‍ර සංචාරය අතරතුර අවට ප්‍රදේශයේ බොහෝ පොදු පක්ෂීන් නිරීක්ෂණය කරන ලදී. ඒ අතර නිල් මුහුණැති මල්කොහා සහ අළු මල්කොහා වේ.

මෙම වනාන්තර ජල ප්‍රවාහය නියාමනය කිරීමෙන් සහ පාංශු ඛාදනය අවම කිරීමෙන් එල්ලංගාවේ ජල විද්‍යාත්මක සමතුලිතතාවයට දායක වේ. එල්ලංගාව තුළම අන්තර් සම්බන්ධිත වැව් සහ වාරිමාර්ග විවිධ ජලජ සහ අර්ධ ජලජ වාසස්ථාන නිර්මාණය කරයි.
අර්ජුන ගස් (ටර්මිනාලියා අර්ජුන) වැනි ස්වදේශික වනාන්තර ගස් සහ අනෙකුත් ගස් විශේෂ වලින් සංලක්ෂිත කලාප, විවිධ මත්ස්‍ය විශේෂ සහ ජල පක්ෂීන් සඳහා අත්‍යවශ්‍ය අභිජනන සහ පෝෂණ ස්ථාන සපයයි. මීට අමතරව එල්ලංගාව තුළ ඍතුමය තෙත්බිම්, තෘණ බිම් සහ වැව් ආශ්‍රිත ජලජ ප්‍රදේශ පැවතීම අද්විතීය ශාක ප්‍රජාවන් සහ ඒ ආශ්‍රිත සත්ත්ව විශේෂ රැසකට සහාය වේ. මාකඳ ඔය එල්ලංගාව මෙම පරිසර පද්ධතිවල අඛණ්ඩතාවයට සහජයෙන්ම සම්බන්ධ වී ඇති අතර, එහි ජෛව විවිධත්වය සහ පාරිසරික ක්‍රියාකාරකම් ආරක්ෂා කිරීම සඳහා සංරක්ෂණය සහ තිරසාර කළමනාකරණ පිළිවෙත් සඳහා ඇති අවශ්‍යතාවය අවධාරණය කරයි.

4.5. මාකඳ ඔය එල්ලංගා පද්ධතියේ ජීවනෝපාය තොරතුරු

මාකඳ ඔය එල්ලංගාවේ ජීවනෝපායන්හි හරය කෘෂිකර්මාන්තය වන අතර වී වගාව වාරිමාර්ග සඳහා සංකීර්ණ වැව් පද්ධතිය මත දැඩි ලෙස රඳා පවතී. ගොවීන් අතිරේක භෝග/ OFC (කොළ බෝංචි, එළවළු, ඉරිඟු, ඇඹිලි මෙනේරි, පලතුරු, ලෙමන්, තල ආදිය) ද වගා කරන අතර පශු සම්පත් ඇති කිරීම දේශීය ආර්ථිකයට දායක වේ. කෙසේ වෙතත් ඔවුන්ගේ ආර්ථික ස්ථාවරත්වය නියඟ වැනි දේශගුණික ගැටළු සහ මිනිස්-අලි ගැටුම් වැනි අභියෝගවලට ගොදුරු විය හැකි අතර එය බෝග අස්වැන්න සහ සමස්ත ආදායමට සෘජුවම බලපායි.

කෘෂිකර්මාන්තයෙන් ඔබ්බට ජීවනෝපායන් කුඩා පරිමාණ ධීවර කර්මාන්තය සහ සීමිත දේශීය ව්‍යාපාර මගින් අතිරේක වේ. එහෙත් කලාපය සැලකිය යුතු බාධකවලට මුහුණ දෙයි. ප්‍රමාණවත් යටිතල පහසුකම්, විශේෂයෙන් ප්‍රවාහනය, වෙළඳපොළට ප්‍රවේශ වීමට බාධා කරන අතර, නවීන ගොවිතැන් ශිල්පීය ක්‍රම නොමැතිකම කෘෂිකාර්මික ඵලදායිතාව සීමා කරයි. එල්ලංගා පද්ධතියේ සෞඛ්‍යය හා ක්‍රියාකාරිත්වය එහි පදිංචිකරුවන්ගේ ආර්ථික යහපැවැත්මට සෘජුවම සම්බන්ධ වන අතර

ජීවනෝපායන් වැඩිදියුණු කිරීම සඳහා තිරසාර කළමනාකරණය සහ යටිතල පහසුකම් සංවර්ධනය තීරණාත්මක කරයි.

4.6. සමාජ-ආර්ථික තොරතුරු

මාකන්ද ඔය එල්ලංගාව ග්‍රාම නිලධාරී කොට්ඨාශ දෙකක් (GND) හරහා බෙදා හරිනු ලැබේ.

01). කුමාරගම

02). කුකුරම්පොල

මෙම මාකන්ද ඔය එල්ලංගාව ප්‍රධාන වශයෙන් කෘෂිකාර්මික සමාජයකට සහාය වන අතර වී වගාව වැව් පද්ධතිය මත දැඩි ලෙස රඳා පවතින අතර දේශීය ජීවනෝපායන්හි කොඳු නාරටිය සාදයි. මෙයට අතිරේකව පශු සම්පත් ඇති කිරීම සහ කුඩා පරිමාණ ධීවර කර්මාන්තය විවිධාංගීකරණය වූ තවමත් කෘෂිකාර්මික වශයෙන් ප්‍රමුඛ ආර්ථිකයකට දායක වේ. සාම්ප්‍රදායික ගම්මාන ව්‍යුහයන් සහ ප්‍රජා ජාලයන් ජල කළමනාකරණය සහ සම්පත් වෙන් කිරීමේදී තීරණාත්මක කාර්යභාරයක් ඉටු කරයි. එල්ලංගාවේ ක්‍රියාකාරිත්වය සමඟ බැඳී ඇති ශක්තිමත් සමාජ ව්‍යුහය ඉස්මතු කරයි. කෙසේ වෙතත් සම්පත් සහ ආර්ථික අවස්ථාවන්ට ප්‍රවේශය අසමාන විය හැකි අතර එය ප්‍රජාව තුළ විභව අසමානතාවයන්ට මග පාදයි.

දේශගුණික විචල්‍යතාවයන් සහ මිනිස්-අලි ගැටුම් මගින් උග්‍ර වන දරිද්‍රතාවය වැනි අභියෝග සමාජ-ආර්ථික භූ දර්ශනයට සැලකිය යුතු ලෙස බලපායි. සීමිත යටිතල පහසුකම්, විශේෂයෙන් ප්‍රමාණවත් ප්‍රවාහන පහසුකම් නොමැතිකම, වෙළඳපොළ ප්‍රවේශයට බාධා කරන අතර ආර්ථික වර්ධනය සීමා කරයි. එල්ලංගා පද්ධතියේ සෞඛ්‍යය හා ක්‍රියාකාරිත්වය කලාපයේ ආර්ථික ස්ථාවරත්වයට සෘජුවම සම්බන්ධ වන අතර ජීවනෝපායන් වැඩිදියුණු කිරීම සහ සාධාරණ ආර්ථික සංවර්ධනයක් ඇති කිරීම සඳහා තිරසාර කළමනාකරණය සහ යටිතල පහසුකම් සංවර්ධනය අත්‍යවශ්‍ය වේ. නවීන ගොවිතැන් ක්‍රම ක්‍රියාත්මක කිරීමේ අවශ්‍යතාවය සහ වෙළඳපොළට ප්‍රවේශය වැඩි දියුණු කිරීම ද වැදගත් සාධකයකි.

4.7. මාකන්ද ඔය එල්ලංගා පද්ධතියේ සංවර්ධන කටයුතු

මාකන්ද ඔය එල්ලංගා පද්ධතිය තුළ සංවර්ධන කටයුතු එහි පාරිසරික හා සමාජ-ආර්ථික ඔරොත්තු දීමේ හැකියාව වැඩි දියුණු කිරීම කෙරෙහි අවධානය යොමු කරයි. කෘෂිකර්මාන්තය සඳහා ජල ගබඩා කිරීම

සහ බෙදා හැරීම වැඩිදියුණු කිරීම සඳහා වයස්ගත වන වැව් යටිතල පහසුකම් පුනරුත්ථාපනය කිරීමට උත්සාහයන් ප්‍රමුඛත්වය දෙයි. බෝග අස්වැන්න වැඩි කිරීමට සහ පාරිසරික බලපෑම අඩු කිරීමට දේශගුණික-සුහුරු වාරිමාර්ග ඇතුළු තිරසාර ගොවිතැන් පිළිවෙත් ප්‍රවර්ධනය කෙරේ. මීට අමතරව වාසස්ථාන කළමනාකරණය සහ ප්‍රජා පාදක අවම කිරීමේ උපාය මාර්ග හරහා මානව-අලි ගැටුම විසඳීමට මුලපිරීම් අරමුණු කරන අතරම, දේශීය ජීවනෝපායන් විවිධාංගීකරණය කිරීම සඳහා පරිසර සංචාරක ව්‍යාපාරය සහ අගය එකතු කළ කෘෂිකාර්මික නිෂ්පාදන සඳහා අවස්ථා ගවේෂණය කරයි.

CSIAP මුලපිරීම යටතේ මාකන්ද ඔය එල්ලංගාවේ වැව් පහක් (05) පුනරුත්ථාපනය කරන ලද අතර, තවත් වැව් තුනක් (03) පුනරුත්ථාපනය කරිමට ඇත.

වගුව 9: මාකඳ ඔය එල්ලංගාවේ හඳුනාගත් වැව් ප්‍රතිසංස්කරණය කිරීමේ ප්‍රගතිය.

<table>
<tr><th rowspan="2">අංකය</th><th rowspan="2">වැවේ නම/ අනකට්ටුව</th><th rowspan="2">ග්‍රාම නිලධාරී අංශය</th><th rowspan="2">ASC අංශය</th><th rowspan="2">ගංගා ද්‍රෝණිය</th><th rowspan="2">පුනරුත්ථාපන තත්වය</th><th colspan="2">ඛණ්ඩාංක</th></tr>
<tr><th>N</th><th>E</th></tr>
<tr><td>1.</td><td>තලකොළ වැව</td><td>කුමාරගම</td><td rowspan="3">බුත්තල</td><td rowspan="3">මැණික් ගඟ</td><td rowspan="3">අදියර I යටතේ පුනරුත්ථාපනය කරන ලදී</td><td>6.610351</td><td>81.112393</td></tr>
<tr><td>2.</td><td>එඬරුකොළ යාය වැව</td><td rowspan="2">කුකුරම්පොල</td><td>6.655684</td><td>81.095777</td></tr>
<tr><td>3.</td><td>දඹේ වැව</td><td></td><td></td></tr>
</table>

4.8. මාකඳ ඔය එල්ලංගාවේ කෘෂිකාර්මික කටයුතු

මාකඳ ඔය එල්ලංගාව තුළ කෘෂිකර්මාන්තය ප්‍රධාන වශයෙන් සංලක්ෂිත වන්නේ වැසි පෝෂිත සහ වාරිමාර්ග බෝග රටා වන අතර සෘතුමය මෝසම් දේශගුණය සහ එල්ලංගාවේ අන්තර් සම්බන්ධිත වැව් පද්ධතිය මගින් දැඩි ලෙස බලපායි. වී වගාව ප්‍රමුඛ වන්නේ විශේෂයෙන් 'මහ' සමයේදී (තෙත් සමයේදී), වාරිමාර්ග සඳහා වැව්වල ගබඩා කර ඇති ජලය භාවිතා කරමිනි. 'යල' සමයේදී (වියළි සමයේදී), වර්ෂාපතනය සීමිත වන විට ගොවීන් බොහෝ විට අතිරේක වාරිමාර්ග සඳහා හෝ නියඟයට ඔරොත්තු දෙන භෝග වගා කිරීම සඳහා ඉතිරි වැව් ජලය මත පමණක් රඳා පවතී.

සහල් වලට අමතරව අනෙකුත් පොදු භෝග අතර එළවළු (ගොටුකොළ, කන්කුන්, නිවිති, වම්බටු, බණ්ඩක්කා, බෝංචි, වට්ටක්කා, තක්කාලි, බතල, මිරිස්, ඉඟුරු ආදිය), ධාන්‍ය වර්ග (කව්පි, මුං ඇට, උඳු, ආදිය) සහ සමහර විට වෙළඳපල ඉල්ලුම සහ ජල ලබා ගැනීමේ හැකියාව මත පදනම්ව මිරිස් හෝ මිරිස්, උක් වැනි මුදල් බෝග ඇතුළත් වේ. බෝග රටා පස වර්ග මගින් ද බලපෑම් ඇති කරයි. රතු පැහැති දුඹුරු පස් ඇතැම් භෝග සඳහා හිතකර වන අතර අඩු හියුමික් ග්ලේ පස බොහෝ විට සහල් සඳහා වෙන් කර ඇත. ජල කළමනාකරණය සහ බෝග තෝරා ගැනීම පිළිබඳ සාම්ප්‍රදායික දැනුම එල්ලංගාවේ අද්විතීය

ජල විද්‍යාත්මක පරිසරය තුළ කෘෂිකාර්මික ඵලදායිතාව ප්‍රශස්ත කිරීම සඳහා සැලකිය යුතු කාර්යභාරයක් ඉටු කරයි

4.8.1. පසුගිය කන්න පහ තුළ ඇතිල්වැව එල්ලංගාවේ බෝග රටා

අංකය	වැව	2023 - යල (හෙක්)		2023 - මහ (හෙක්)		2024 - යල (හෙක්)		2023 - (හෙක්)
		වී	වෙනත් ක්ෂේත්‍ර බෝග	වී	වෙනත් ක්ෂේත්‍ර බෝග	වී	වෙනත් ක්ෂේත්‍ර බෝග	වී
1.	තලකොළ වැව							
2.	එඬරුකොළයාය වැව							
3.	දඹේ වැව							

වගුව 10: පසුගිය කන්න පහ තුළ මාකඳ ඔය එල්ලංගාවේ බෝග රටා (මූලාශ්‍රය: CSIAP – ඌව සහ බුත්තල ASC)

4.8.2. CSIAP විසින් වැව් ප්‍රතිසංස්කරණයෙන් පසු යෝජිත බෝග.

අංකය	වැව	වගා බිම් ප්‍රමාණය (හෙක්ටයාර)	යල කන්නයේ වගා කිරීම සඳහා යෝජිත බෝග සහ වගා බිම් ප්‍රමාණය (හෙක්)				
			මුං	මිරිස්	කව්පි	රටකජු	සෝයා බෝංචි
1.	තලකොළ වැව						
2.	එඬරුකොළයාය වැව						
3.	දඹේ වැව						

වගුව 11: CSIAP විසින් වැව් ප්‍රතිසංස්කරණයෙන් පසු යෝජිත බෝග (මූලාශ්‍රය: CSIAP – ඌව සහ බුත්තල ASC)

4.8.3. වාරිමාර්ග කළමනාකරණ ක්‍රියාකාරකම් සහ වත්මන් තත්ත්වය

මාකඳ ඔය එල්ලංගාව තුළ වාරිමාර්ග කළමනාකරණ ක්‍රියාකාරකම් කලාපයේ කෘෂිකර්මාන්තය සහ ජීවනෝපායන් තිරසාරව පවත්වාගෙන යාම සඳහා ඉතා වැදගත් වේ. ශ්‍රී ලංකාවේ බොහෝ සාම්ප්‍රදායික වැව් මෙන් මෙම පද්ධතිය වාරිමාර්ග සඳහා වැසි ජලය අල්ලා බෙදා හරින අන්තර් සම්බන්ධිත වැව් ජාලයක් මත රඳා පවතී.

මාකඳ ඔය එල්ලංගාවේ සහ එහි වැව්වල වත්මන් තත්ත්වය

• සාම්ප්‍රදායික පද්ධතිය: එල්ලංගාව සාම්ප්‍රදායික ජල කළමනාකරණ මූලධර්ම මත ක්‍රියාත්මක වන අතර, බොහෝ විට ප්‍රජා පාදක පද්ධති සහ දේශීය දැනුම මත රඳා පවතී.

• වැව් ජාලය: අන්තර් සම්බන්ධිත වැව් ජල ප්‍රවාහය නියාමනය කිරීම සඳහා නිර්මාණය කර ඇති අතර, ඉහළ ගංගා වැව් පහළ ගංගා වැව් නැවත පුරවයි.

• කෘෂිකාර්මික යැපීම: සහල් වගාව සහ අනෙකුත් කෘෂිකාර්මික කටයුතු සඳහා ප්‍රාදේශීය ප්‍රජාවන් එල්ලංගාව මත දැඩි ලෙස රඳා පවතී.

• පුනරුත්ථාපන උත්සාහයන්: CSIAP වැනි ව්‍යාපෘති ජල ගබඩා කිරීම සහ බෙදා හැරීම වැඩිදියුණු කිරීම සඳහා වයස්ගත වන වැව් යටිතල පහසුකම් පුනරුත්ථාපනය කිරීමේ නිරත වේ.

• දේශගුණික විපර්යාස බලපෑම්: දේශගුණික විපර්යාස මගින් එල්ලංගාව වැඩි වැඩියෙන් බලපෑමට ලක්වන අතර එය අක්‍රමවත් වර්ෂාපතන රටා සහ දිගුකාලීන නියඟයන්ට මග පාදයි.

• අවසාදිත: වැව්වල අවසාදිත වීම ඒවායේ ගබඩා ධාරිතාව අඩු කරයි, ජල ලබා ගැනීමේ හැකියාවට බලපායි.

• වයස්ගත යටිතල පහසුකම්: බොහෝ වැව් සහ වාරිමාර්ග මාර්ග පැරණි වන අතර අලුත්වැඩියා කිරීමට අවශ්‍ය වන අතර එමගින් ජල අලාභය සහ අකාර්යක්ෂම බෙදා හැරීමට හේතු වේ.

• ප්‍රජා සහභාගීත්වය: එල්ලංගා කළමනාකරණ කමිටු දේශීය ජල කළමනාකරණයේ වැදගත් කාර්යභාරයක් ඉටු කරයි, නමුත් බොහෝ විට ප්‍රමාණවත් සම්පත් සහ නීතිමය පිළිගැනීමක් නොමැත.

• නවීකරණ උත්සාහයන්: වඩාත් ජල කාර්යක්ෂම තාක්ෂණය හඳුන්වාදීමත් සමඟ වාරිමාර්ග පද්ධතිය නවීකරණය කිරීමේ පියවරක් පවතී.

ගැටළු

• ජල හිඟය: දේශගුණික විපර්යාස නිසා ඇතිවන නියඟ සහ අවසාදිත වීම හේතුවෙන් වැව් ධාරිතාව අඩුවීම ජල හිඟයට හේතු වන අතර එය බෝග අස්වැන්නට බලපායි.

• යටිතල පහසුකම් පිරිහීම: වයසට යාම සහ හානි වූ යටිතල පහසුකම් ජල අලාභයට සහ අකාර්යක්ෂම වාරිමාර්ගයට හේතු වන අතර කෘෂිකාර්මික ඵලදායිතාව අඩු කරයි.

• අවසාදිත වීම: රොන්මඩ දැමීම වැව් ගබඩා ධාරිතාව අඩු කරන අතර වාරිමාර්ග මාර්ග අවහිර කරයි, ජල ප්‍රවාහයට බාධා කරයි.

• අසමාන ජල බෙදා හැරීම: විවිධ පරිශීලක කණ්ඩායම් අතර අසමාන ජල බෙදා හැරීම හේතුවෙන් ගැටුම් ඇති විය හැක.

• සම්පත් නොමැතිකම: ඵලදායී කළමනාකරණය සහ නඩත්තුව සඳහා අවශ්‍ය මූල්‍ය හා තාක්ෂණික සම්පත් බොහෝ විට එල්ලංගා කළමනාකරණ කමිටුවලට නොමැත.

• දේශගුණික විචල්‍යතාවය: අනපේක්ෂිත වර්ෂාපතන රටා සහ දිගුකාලීන නියඟ සාම්ප්‍රදායික වාරිමාර්ග පිළිවෙත් වලට බාධා කරයි.

• නවීන තාක්ෂණය නොමැතිකම: ජල කාර්යක්ෂම තාක්ෂණයන් අනුගමනය කිරීමේ මන්දගාමී අනුපාතයක් පවතී.

• නීතිමය රාමුවක් නොමැතිකම: එල්ලංගා කළමනාකරණ කමිටුවලට බොහෝ විට පැහැදිලි නීතිමය රාමුවක් නොමැත.

මෙම ගැටළු විසඳීම සඳහා යටිතල පහසුකම් පුනරුත්ථාපනය, තිරසාර ජල කළමනාකරණ පිළිවෙත්, ප්‍රජා සහභාගීත්වය සහ දේශගුණික විපර්යාස අනුවර්තන උපාය මාර්ග ඒකාබද්ධ කරන ලද පරිපූර්ණ ප්‍රවේශයක් අවශ්‍ය වේ.

4.4.4. එල්ලංගා පද්ධතියට අදාළ පෝෂක ප්‍රදේශ තොරතුරු

මකන්ද ඔය එල්ලංගාවේ වැවේ පෝෂක ප්‍රදේශය දැනට වයස්ගත යටිතල පහසුකම් සහ උච්චාවචනය වන ජල ලබා ගැනීමේ හැකියාව හේතුවෙන් අභියෝගවලට මුහුණ දෙයි. සමහර පුනරුත්ථාපන කටයුතු සිදුවෙමින් පවතින අතර අවසාදිතකරණය සහ හායනය වූ වාරිමාර්ග ඵලදායී ජල බෙදා හැරීම අඩු කරන අතර එය කෘෂිකාර්මික ඵලදායිතාවයට බලපායි. ගොවීන්ට අස්ථාවර ජල සැපයුමක් අත්විඳිය හැකිය, විශේෂයෙන් වියළි කාලවලදී එමඟින් බෝග පාඩු සහ ආර්ථික දුෂ්කරතා ඇති වේ. වාරිමාර්ග

නවීකරණය කිරීමට සහ ජල කළමනාකරණය වැඩිදියුණු කිරීමට දරන උත්සාහයන් අඛණ්ඩව සිදුවෙමින් පවතින නමුත් දිගුකාලීන තිරසාරභාවය සහතික කිරීම සඳහා තිරසාර ආයෝජන සහ ප්‍රජා සහභාගීත්වය අවශ්‍ය වේ. CSIAP ව්‍යාපෘතිය මාකඳ ඔය එල්ලංගා පද්ධතිය තුළ වැව් පුනරුත්ථාපනය කිරීමේ ක්‍රියාවලිය නිරත වේ. මෙම පුනරුත්ථාපන උත්සාහයන් අරමුණු කරන්නේ වැව්වල ගබඩා ධාරිතාව සහ සමස්ත ක්‍රියාකාරිත්වය වැඩි දියුණු කිරීම, එමඟින් ජල බෙදා හැරීම සහ වාරිමාර්ග කාර්යක්ෂමතාව වැඩි දියුණු කිරීමයි. අවසාදිතකරණය සහ යටිතල පහසුකම් හායනය වැනි ගැටළු විසඳීම මගින් ව්‍යාපෘතිය එල්ලංගා ඔරොත්තු දීමේ හැකියාව ශක්තිමත් කිරීමට සහ දේශීය කෘෂිකාර්මික ප්‍රජාවන් සඳහා තිරසාර ජල සම්පත් කළමනාකරණය සහතික කිරීමට උත්සාහ කරයි.

4.4.5. මාකඳ ඔය එල්ලංගා පද්ධතියේ වැව් යටතේ කෘෂිකාර්මික කටයුතු

සැලසුම් කළ වගා බිම් ප්‍රමාණය සහ දැනට වගා කරන බිම් ප්‍රමාණය

	වැවේ නම	සැලසුම් කළ වගා බිම් ප්‍රමාණය (අක්කර)	දැනට වගා කරන ඉඩම් ප්‍රමාණය (අක්කර)
1.	තලකොළ වැව		
2.	එඬරුකොළයාය වැව		
3.	දඹේ වැව		

වගුව 12: සැලසුම් කළ වගා බිම් ප්‍රමාණය සහ දැනට වගා කරන බිම් ප්‍රමාණය (මූලාශ්‍රය: CSIAP – ඌව සහ බුත්තල ASC)

මාකඳ ඔය එල්ලංගාවේ වැව් බෙදා හැරීමේ ඇළ මාර්ග සහ වැව් පෝෂක ප්‍රදේශය

	වැවේ නම	බෙදා හැරීමේ ඇල මාර්ග	බෙදාහැරීමේ ඇල මාර්ගයේ දිග (මීටර)	අණදෙන ප්‍රදේශය (වගාව)
1.	තලකොළ වැව			
2.	එඬරුකොළයාය වැව			
3.	දඹේ වැව			

වගුව 13: වැව් බෙදාහැරීමේ ඇළ සහ වැව් පෝෂක ප්‍රදේශ තොරතුරු (මූලාශ්‍රය: CSIAP – ඌව සහ බුත්තල ASC)

5.මාකන්ද ඔය එල්ලංගා පද්ධතිය මුහුණ දෙන ගැටළු

මාකන්ද ඔය එල්ලංගා මුහුණ දෙන අභියෝග ඵලදායී ලෙස විසඳීම සඳහා ගැටළු ව්‍යුහගත වර්ගීකරණයක් අත්‍යවශ්‍ය විය. මෙම ක්‍රියාවලිය ආරම්භ වූයේ සියලු සංජානනීය ගැටළු සහයෝගීව හඳුනා ගැනීම සහ ලේඛනගත කිරීම සඳහා එල්ලංගා කමිටු සාමාජිකයින් සම්බන්ධ කර ගැනීමෙනි. පසුව ගැටළු තාර්කික කාණ්ඩවලට කාණ්ඩගත කරන ලදී. එනම් ජල විද්‍යාත්මක (අවසාදනය, ජල හිඟය), පාරිසරික (වන විනාශය, වාසස්ථාන අහිමි වීම), සමාජ-ආර්ථික (ජීවනෝපාය බලපෑම්, HEC) සහ යටිතල පහසුකම් (වැව් හානි, වාරිමාර්ග නාලිකා ක්ෂය වීම).

වර්ගීකරණයෙන් පසුව කමිටු සාමාජිකයන් තීක්ෂ්ණ බුද්ධිය, ක්ෂේත්‍ර නිරීක්ෂණ සහ පවතින දත්තවල එකතුවක් හරහා එක් එක් ගැටලුවේ වත්මන් තත්ත්වය තක්සේරු කරන ලදී. මෙයට එක් එක් ගැටලුවේ බරපතලකම, ප්‍රමාණය සහ හදිසිභාවය තීරණය කිරීම ඇතුළත් විය. වටිනා දේශීය දැනුමක් ඇති එල්ලංගා කමිටු සාමාජිකයින් මෙම තක්සේරුවට සැලකිය යුතු ලෙස දායක වූ අතර සන්දර්භය සහ ඓතිහාසික ඉදිරි දර්ශනය ලබා දුන්නේය. කළමනාකරණ සැලැස්ම මඟින් භූමියේ යථාර්ථයන් පිළිබිඹු වන බවත්, ඒවායේ බලපෑම සහ විසඳුමේ ශක්‍යතාව මත පදනම්ව ප්‍රමුඛතා ගැටළු ඇති බවත් මෙම සහයෝගී ප්‍රවේශය සහතික කළේය.

5.1. ප්‍රධාන ගැටළු

5.1.1. තීරණාත්මක ගැටළුව

5.1.2. වෙනත් ගැටළු

I. යටිතල පහසුකම් වයසට යාම සහ වැව්වල සාම්ප්‍රදායික වාරිමාර්ග පිළිවෙත් හේතුවෙන් ජල හානිය සහ අසමාන ව්‍යාප්තිය සිදුවේ.

II. මාකඳ ඔය එල්ලංගා ප්‍රදේශයේ ජල පෝෂක ප්‍රදේශවල වනාන්තර ආවරණය අහිමි වීම ජල කාන්දුව අඩු කරන අතර පාංශු ඛාදනය වැඩි කරන අතර එමඟින් අවසාදිත වීමට හේතු වේ. (සංවර්ධන කටයුතු, නීති විරෝධී වන විනාශය සහ නරක කෘෂිකාර්මික පිළිවෙත් හේතුවෙන්)

III. පළිබෝධනාශක සහ පොහොර අඩංගු කෘෂිකාර්මික අපද්‍රව්‍ය ජල මූලාශ්‍ර දූෂණය කරන අතර ජලජ ජීවීන්ට බලපායි. (මාකඳ ඔය එල්ලංගා ප්‍රදේශය පුරා)

IV. මාකඳ ඔය එල්ලංගා ප්‍රදේශයේ වන විනාශයේ ප්‍රතිඵලයක් ලෙස පරිසර පද්ධතිය පිරිහී ඇත. පරිසර පද්ධති පිරිහීම දේශීය ජෛව විවිධත්වය අඩුවීමට හේතු වේ.

- මිනිස්-අලි ගැටුම (HEC): මාකඳඔය එල්ලංගා ප්‍රදේශයේ වාසස්ථාන අහිමි වීම සහ කෘෂිකාර්මික ව්‍යාප්තිය මිනිසුන් සහ අලි ඇතුන් අතර අන්තර්ක්‍රියා වැඩි කිරීමට හේතු වූ අතර එහි ප්‍රතිඵලයක් ලෙස බෝග හානි සහ ආරක්ෂාව පිළිබඳ ගැටළු ඇති විය.
- දරිද්‍රතාවය: වර්ෂාපතනයෙන් පෝෂණය වන කෘෂිකර්මාන්තය මත යැපීම සහ සම්පත් සඳහා සීමිත ප්‍රවේශය ප්‍රජාවන් දරිද්‍රතාවයට ගොදුරු වේ.
- නවීන ගොවිතැන් ක්‍රම නොමැතිකම: නවීන ගොවිතැන් ක්‍රම සඳහා සීමිත ප්‍රවේශය කෘෂිකාර්මික ඵලදායිතාව අඩු කරයි.
- දුර්වල එල්ලංගා කළමනාකරණ කමිටු (CMC): CMC බොහෝ විට ප්‍රමාණවත් සම්පත් සහ නීතිමය පිළිගැනීමක් නොමැති අතර ඵලදායී ජල කළමනාකරණයට බාධා කරයි.
- ඒකාබද්ධ කළමනාකරණ සැලසුම් නොමැතිකම: පුළුල් හා ඒකාබද්ධ කළමනාකරණ සැලසුම් නොමැතිකම ඵලදායී සම්බන්ධීකරණයට සහ සම්පත් වෙන් කිරීමට බාධා කරයි.
- දුර්වල නීති රාමුව: CMC සහ ජල සම්පත් කළමනාකරණය සඳහා ශක්තිමත් නීතිමය රාමුවක් නොමැතිකම බලාත්මක කිරීම සහ වගවීම වළක්වයි.
- සීමිත පාර්ශවකරුවන්ගේ සහභාගීත්වය: තීරණ ගැනීමේ ක්‍රියාවලීන්හි ප්‍රාදේශීය ප්‍රජාවන්ගේ ප්‍රමාණවත් සහභාගීත්වයක් නොමැතිකම.

	විවේචනාත්මක ප්‍රශ්නය	ගැටළු සම්බන්ධ ක්ෂේත්‍රය
01		කෘෂි යටිතල පහසුකම්
02		කෘෂි යටිතල පහසුකම්
03	ඇතැම් වැව්වල ජල හිඟය හේතුවෙන් ගොවීන්ට කන්න දෙකක (අක්කර 200 ක් පමණ) වගා කිරීමේ හැකියාවට දැඩි ලෙස බලපා ඇති අතර කන්න දෙකකදී (යල සහ මහ) වී/බෝග වගා කිරීමට අපහසු විය.	කෘෂිකර්මාන්තයට ජල හිඟය

වගුව 14: මාකඳ ඔයේ නිරීක්ෂණය කරන ලද තීරණාත්මක ගැටළු

5.2. මාකඳ ඔය එල්ලංගා සඳහා මූලික එල්ලංගා කළමනාකරණ සැලැස්ම සකස් කිරීම සඳහා ප්‍රධාන අරමුණු

5.2.1. ඉලක්ක

- තිරසාර ජල සම්පත් කළමනාකරණය

I. එල්ලංගා පද්ධතිය තුළ ජල සම්පත් දිගුකාලීනව ලබා ගැනීම සහ සාධාරණ ලෙස බෙදා හැරීම සහතික කිරීම.

II. ජල ගබඩා කිරීමේ සහ වාරිමාර්ග පිළිවෙත්වල කාර්යක්ෂමතාව වැඩි දියුණු කිරීම.

III. දේශගුණික විපර්යාස නිසා ජල ලබා ගැනීමේ හැකියාව කෙරෙහි ඇති වන බලපෑම් අවම කිරීම.

- පාරිසරික සංරක්ෂණය

I. වනාන්තර, තෙත්බිම් සහ ගංගාශ්‍රිත කලාප ඇතුළුව එල්ලංගාවේ ඇති ස්වාභාවික පරිසර පද්ධති සංරක්ෂණය කර ප්‍රතිසංස්කරණය කරන්න.

II. ජෛව විවිධත්වය ආරක්ෂා කර වැඩි දියුණු කරන්න.

III. මානව ක්‍රියාකාරකම් හේතුවෙන් සිදුවන පාරිසරික හායනය අවම කරන්න.

- සමාජ-ආර්ථික යහපැවැත්ම

I. එල්ලංගා මත යැපෙන ප්‍රජාවන්ගේ ජීවනෝපායන් වැඩිදියුණු කිරීම.

II. කෘෂිකාර්මික ඵලදායිතාව සහ ආහාර සුරක්ෂිතතාව වැඩි දියුණු කිරීම.

III. තිරසාර ආර්ථික සංවර්ධනය ප්‍රවර්ධනය කිරීම.

IV. අලි මිනිස් ගැටුම අඩු කිරීම.

5.2.2. නිශ්චිත අරමුණු

- ජල විද්‍යාත්මක අරමුණු

I. වයස්ගත වන වැව් යටිතල පහසුකම් තක්සේරු කිරීම සහ පුනරුත්ථාපනය කිරීම.

II. ජල-කාර්යක්ෂම වාරිමාර්ග ශිල්පීය ක්‍රම ක්‍රියාත්මක කිරීම.

III. ජල හිඟය සහ නියඟය කළමනාකරණය කිරීම සඳහා උපාය මාර්ග සංවර්ධනය කිරීම.

IV. භූගත ජලය නිස්සාරණය නිරීක්ෂණය කිරීම සහ නියාමනය කිරීම.

- පාරිසරික අරමුණු

I. පාරිසරික තක්සේරු කිරීම් සහ ජෛව විවිධත්ව සමීක්ෂණ පැවැත්වීම.

II. නැවත වන වගා කිරීම සහ වාසස්ථාන ප්‍රතිසංස්කරණ වැඩසටහන් ක්‍රියාත්මක කිරීම.

III. ආක්‍රමණික විශේෂ පාලනය කිරීම.

IV. තිරසාර ඉඩම් පරිහරණ පිළිවෙත් ප්‍රවර්ධනය කිරීම.

V. ගංගා ආශ්‍රිත කලාප ආරක්ෂා කිරීම.

- සමාජ-ආර්ථික අරමුණු

I. එල්ලංගා කළමනාකරණ කමිටු (CMCs) ශක්තිමත් කිරීම.

II. ගොවීන් සඳහා පුහුණුව සහ ධාරිතා වර්ධනය ලබා දීම.

III. දේශගුණික-සුහුරු කෘෂිකර්මාන්තය ප්‍රවර්ධනය කිරීම.

IV. පරිසර සංචාරක අවස්ථා සංවර්ධනය කිරීම.

V. අලි මිනිස් ගැටුම් අවම කිරීම සඳහා උපාය මාර්ග සංවර්ධනය කිරීම.

VI. කෘෂිකාර්මික නිෂ්පාදන සඳහා වෙළඳපොළ ප්‍රවේශය වැඩි දියුණු කිරීම.

VII. මාර්ග වැනි දේශීය යටිතල පහසුකම් වැඩිදියුණු කිරීම.

- කළමනාකරණය සහ සැලසුම් කිරීමේ අරමුණු

I. පුළුල් හා ඒකාබද්ධ කළමනාකරණ සැලැස්මක් සංවර්ධනය කිරීම.

II. අධීක්ෂණ සහ ඇගයීම් පද්ධතියක් ස්ථාපිත කිරීම.

III. පාර්ශවකරුවන්ගේ සහභාගීත්වය සහ සහයෝගීතාවය ප්‍රවර්ධනය කිරීම.

IV. CMCs සඳහා නීතිමය රාමුවක් නිර්මාණය කිරීම.

මූලික වශයෙන් සැලැස්ම මගින් මාකන්ද ඔය එල්ලංගා මත යැපෙන පරිසරය සහ ජනතාවගේ අවශ්‍යතා සපුරාලන සමබර ප්‍රවේශයක් නිර්මාණය කිරීම අරමුණු කරයි.

5.3. තීරණාත්මක ගැටළු අවම කිරීම හෝ විසඳීම සඳහා CMC විසින් යෝජනා කරන ලද සහ යෝජනා කරන ලද ක්‍රියාකාරකම්.

මාකඳ ඔය එල්ලංගාව මුහුණ දෙන තීරණාත්මක ගැටළු විසඳීම හෝ අවම කිරීම කඳුරැල්ල කළමනාකරණ කමිටුව සහ සහයෝගී සහ ක්‍රියාශීලී උපාය මාර්ගවල නියැලී සිටින කොටස්කරුවන්ගේ අරමුණ වේ. මෙයට ගැටළු හඳුනා ගැනීම, ප්‍රමුඛතාවය දීම සහ විසඳීම සඳහා නිතිපතා රැස්වීම් පැවැත්වීම, සියලු පාර්ශවයන් දැනුවත් කිරීම සහතික කිරීම සඳහා විනිවිද පෙනෙන සන්නිවේදන මාර්ග ක්‍රියාත්මක කිරීම සහ එල්ලංගාවේ තිරසාර කළමනාකරණය සඳහා බෙදාගත් වගකීම පිළිබඳ හැඟීමක් ඇති කිරීම ඇතුළත් විය. එකට වැඩ කිරීමෙන් ඔවුන් ඵලදායී විසඳුම් සංවර්ධනය කර ක්‍රියාත්මක කළ අතර එල්ලංගාවේ දිගුකාලීන සෞඛ්‍යය සහ එය සහාය දුන් ප්‍රජාවන්ගේ යහපැවැත්ම සහතික කළහ.

	පරමාර්ථය	ප්‍රධාන ක්‍රියාකාරිත්වය
01	ජල හිඟය අවම කිරීම සඳහා උපාය මාර්ග ක්‍රියාත්මක කිරීම සහ ගොවීන්ට බුද්ධිමත් කෘෂිකාර්මික ක්‍රියාකාරකම් හඳුන්වා දීම.	යටිතල පහසුකම් පුනරුත්ථාපනය I. ජල කාන්දුව අඩු කිරීම සහ ගබඩා ධාරිතාව වැඩි දියුණු කිරීම සඳහා පවතින වැව් සහ වාරිමාර්ග ඇළ මාර්ග අලුත්වැඩියා කිරීම සහ ප්‍රතිසංස්කරණය කිරීම. II. ජල රඳවා ගැනීමේ ධාරිතාව වැඩි කිරීම සඳහා ටැංකි හිස් කිරීම. III. ජල බෙදා හැරීම වැඩි දියුණු කිරීම සඳහා නව පෝෂක ඇළ මාර්ග ප්‍රතිසංස්කරණය කිරීම හෝ ඉදිකිරීම. ජල කළමනාකරණ පිළිවෙත් I. ජල කාර්යක්ෂම වාරිමාර්ග ශිල්පීය ක්‍රම (බිංදු ජල සම්පාදන, ඉසින පද්ධති) ප්‍රවර්ධනය කිරීම. II. ජල කාලසටහන් සහ භ්‍රමණ පද්ධති ක්‍රියාත්මක කිරීම. III. වැසි ජලය රැස් කිරීම සහ ගබඩා කිරීම දිරිමත් කිරීම. IV. භූගත ජලය නිස්සාරණය නිරීක්ෂණය කිරීම සහ නියාමනය කිරීම නියඟයට ඔරොත්තු දෙන බෝග I. නියඟයට ඔරොත්තු දෙන බෝග ප්‍රභේද වගා කිරීම හඳුන්වා දීම සහ ප්‍රවර්ධනය කිරීම. ජල පෝෂක ප්‍රදේශ කළමනාකරණය I. දේශගුණික-සුහුරු කෘෂිකර්ම (CSA) පිළිවෙත් II. රසායනික යෙදවුම් අවම කිරීම සඳහා ඒකාබද්ධ පළිබෝධ කළමනාකරණය (IPM) සහ ඒකාබද්ධ පෝෂක කළමනාකරණය (INM) ප්‍රවර්ධනය කිරීම. III. පසෙහි සෞඛ්‍යය වැඩි දියුණු කිරීම සඳහා සංරක්ෂණ කෘෂිකාර්මික පිළිවෙත් (අවම පස වගා කිරීම, ආවරණ බෝග) ප්‍රවර්ධනය කිරීම. තාක්ෂණය යොදා ගැනීම I. ගොවීන්ට දැනුවත් තීරණ ගැනීමට උපකාර කිරීම සඳහා කාලගුණ අනාවැකි සහ පූර්ව අනතුරු ඇඟවීමේ පද්ධති හඳුන්වා දීම. II. නිරවද්‍ය කෘෂිකාර්මික ශිල්පීය ක්‍රම (පාංශු තෙතමනය සංවේදක, GPS-මාර්ගෝපදේශිත ගොවිතැන) හඳුන්වා දීම.

		ධාරිතා වර්ධනය සහ පුහුණුව I. බුද්ධිමත් කෘෂිකාර්මික පිළිවෙත් ප්‍රදර්ශනය කිරීම සඳහා ගොවි ක්ෂේත්‍ර පාසල් සහ නිරූපණ බිම් කොටස් පැවැත්වීම. II. ජල කළමනාකරණය, බෝග විවිධාංගීකරණය සහ තාක්ෂණය යොදා ගැනීම පිළිබඳ පුහුණුව ලබා දීම. වෙළඳපල ප්‍රවේශය සහ අගය එකතු කිරීම I. ගොවි සමුපකාර සහ සෘජු අලෙවිකරණ මුලපිරීම් හරහා කෘෂිකාර්මික නිෂ්පාදන සඳහා වෙළඳපල ප්‍රවේශය වැඩි දියුණු කිරීම. II. ගොවි ආදායම වැඩි කිරීම සඳහා අගය එකතු කිරීමේ ක්‍රියාකාරකම් (සැකසීම, ඇසුරුම් කිරීම) ප්‍රවර්ධනය කිරීම.
02	වැව්, වැව් බැම් සහ ඒවායේ ඇළ මාර්ග පද්ධති නිදහස් ගවයින්ගෙන් ආරක්ෂා කරන්න.	දැනුවත්භාවය වැඩි කිරීම I. නිදහස් ගවයින් වැව් පරිසර පද්ධතිවලට ඇති කරන අහිතකර බලපෑම් පිළිබඳව ගොවීන් සහ ගව හිමියන් දැනුවත් කිරීම සඳහා අධ්‍යාපනික ව්‍යාපාර ක්‍රියාත්මක කිරීම, වගකිවයුතු තෘණ පිළිවෙත්වල වැදගත්කම අවධාරණය කිරීම. රෙගුලාසි බලාත්මක කිරීම සහ සංවර්ධනය කිරීම I. නිදහස් ගවයින්ට වැව්, වැව් බැම් සහ ඇළ මාර්ග පද්ධති වෙත ප්‍රවේශ වීම සීමා කරන දේශීය රෙගුලාසි හෝ අතුරු නීති ස්ථාපිත කිරීම සහ බලාත්මක කිරීම සහ මෙම ප්‍රදේශවල වගකිවයුතු පශු සම්පත් කළමනාකරණය සඳහා පැහැදිලි මාර්ගෝපදේශ සංවර්ධනය කිරීම. ආරක්ෂණ උපාය මාර්ග ක්‍රියාත්මක කිරීම I. වැටවල් සහ ශක්තිමත් කරන ලද බැම් වැනි භෞතික බාධක භාවිතා කිරීම සහ නිදහස් පරාස ගවයින් ටැංකි සහ ඒ ආශ්‍රිත ඇළ මාර්ග පද්ධතිවලට හානි කිරීමෙන් උපායමාර්ගිකව වැළැක්වීම සඳහා විකල්ප ජල සම්පාදන පද්ධති ප්‍රවර්ධනය කිරීම.
03	අලි-මිනිස් ගැටුම අවම කිරීමට පියවර ගන්න.	සෘතුමය සූර්ය අලි වැටවල් ක්‍රියාත්මක කිරීම I. උපරිම අස්වැන්න නෙළන කාලවලදී වගා ප්‍රදේශ වටා තාවකාලික, සූර්ය බලයෙන් ක්‍රියාත්මක වන විදුලි වැටවල් යොදවා අලි ඇතුන් වළක්වා ගොවීන්ගේ ජීවනෝපායන් ආරක්ෂා කිරීම. ස්ථිර විදුලි වැටවල් ස්ථාපිත කිරීම I. තිරසාර බාධකයක් නිර්මාණය කිරීම සහ අලි ඇතුන් ආක්‍රමණය අවම කිරීම සඳහා වනජීවී කොරිඩෝ සහ ගම්මාන පරිමිතීන් වැනි උපායමාර්ගික මායිම් දිගේ ස්ථිර විදුලි වැටවල් ඉදිකිරීම.

		II. වැටවල් නිසි ලෙස නඩත්තු කිරීම
04	ජල පෝෂක ප්‍රදේශයට සහ ජල ප්‍රවාහයට/මාර්ගයට බලපාන බාධා නැවැත්වීම හෝ අවම කිරීම සහතික කිරීම.	බාධා අවම කිරීමෙන් ජල පෝෂක ප්‍රදේශය සහ ජල ප්‍රවාහය/මාර්ගය ආරක්ෂා කරන්න. දැනුවත් කිරීමේ වැඩසටහන්
05	වැව් ප්‍රදේශ තුළ වැව් ඇඳ රොන් මඩ තැන්පත් වීම සහ පාංශු ඛාදනය වැළැක්වීම හෝ අවම කිරීම.	වැව් ඇඳ රොන්මඩ අඩු කිරීම I. වැව් තුළ රොන්මඩ සමුච්චය වීම අවම කිරීම සඳහා උපාය මාර්ග ක්‍රියාත්මක කිරීම, එමඟින් ජල ගබඩා ධාරිතාව පවත්වා ගැනීම සහ ජල ගුණාත්මකභාවය වැඩි දියුණු කිරීම. වැව් ප්‍රදේශ වටා පාංශු ඛාදනය පාලනය කිරීම I. පාංශු හානිය වැළැක්වීම, වැව් බැමි ආරක්ෂා කිරීම සහ වැව් තුළට අවසාදිත අපද්‍රව්‍ය ගලායාම අඩු කිරීම සඳහා වැව් ප්‍රදේශ වටා ඵලදායී පාංශු ඛාදන පාලන පියවරයන් ස්ථාපිත කිරීම සහ පවත්වාගෙන යාම.
06	අපද්‍රව්‍ය කළමනාකරණ ශිල්පීය ක්‍රම හඳුන්වා දීම සහ කඳුරැලි ආශ්‍රිත පරිසර දූෂණය අවම කිරීම.	ඵලදායී අපද්‍රව්‍ය කළමනාකරණ පිළිවෙත් ක්‍රියාත්මක කිරීම I. මාකඳ ඔය එල්ලංගා පරිසර පද්ධතියට දූෂක ද්‍රව්‍ය හඳුන්වාදීම අවම කිරීම සඳහා එකතු කිරීම, වෙන් කිරීම සහ බැහැර කිරීම ඇතුළු තිරසාර අපද්‍රව්‍ය කළමනාකරණ පද්ධති හඳුන්වා දීම සහ ස්ථාපිත කිරීම. එල්ලංගාවේ ක්‍රියාකාරකම් වලින් පරිසර දූෂණය අවම කිරීම. I. පරිසර හිතකාමී භාවිතයන් සහ තාක්ෂණයන් අනුගමනය කිරීම හරහා කෘෂිකාර්මික අපද්‍රව්‍ය, කාර්මික බැහැර කිරීම් සහ ගෘහස්ථ අපද්‍රව්‍ය වැනි එල්ලංගාව ආශ්‍රිත ක්‍රියාකාරකම් වලින් පැන නගින දූෂණය පාලනය කිරීමට සහ අඩු කිරීමට පියවර ක්‍රියාත්මක කිරීම.
07	එල්ලංගා ආශ්‍රිත ජල කළමනාකරණ ක්‍රියාකාරකම්වල කාර්යක්ෂමතාව වැඩි දියුණු කිරීම.	පුහුණුව තුළින් ධාරිතාව වැඩි දියුණු කිරීම I. ජල සම්පත් ඵලදායී ලෙස කළමනාකරණය කිරීමට බලගැන්වීම, ඵලදායී ජල කළමනාකරණ පිළිවෙත්, තිරසාර කෘෂිකර්ම ශිල්පීය ක්‍රම සහ කාර්යක්ෂම වාරිමාර්ග ක්‍රම පිළිබඳව එල්ලංගා කළමනාකරණ කමිටු (CMC) සහ ගොවි සංවිධාන (FO) වෙත පුළුල් පුහුණුවක් ලබා දීම. ජල කළමනාකරණ පිළිවෙත් වැඩිදියුණු කිරීම I. කාර්යක්ෂම වාරිමාර්ග පද්ධති සහ ජල සංරක්ෂණ උපාය මාර්ග ඇතුළුව වැඩිදියුණු කළ ජල කළමනාකරණ ශිල්පීය ක්‍රම ක්‍රියාත්මක කිරීම තුළින්

		එල්ලංගාවේ සහ කෘෂිකාර්මික ප්‍රදේශ තුළ ජල සම්පත් භාවිතය ප්‍රශස්ත කිරීම. සහයෝගී කළමනාකරණය ප්‍රවර්ධනය කිරීම I. CMC සහ FO අතර සම්බන්ධීකරණය සහ සන්නිවේදනය ශක්තිමත් කිරීම, ජල කළමනාකරණය සහ කෘෂිකර්මාන්තයේ ජල කාර්යක්ෂමතා ක්‍රියාකාරකම් සැලසුම් කිරීම, ක්‍රියාත්මක කිරීම සහ අධීක්ෂණය කිරීමේදී ඔවුන්ගේ ක්‍රියාකාරී සහභාගීත්වය සහතික කිරීම මගින් සහයෝගී ජල කළමනාකරණ ප්‍රවේශයන් පෝෂණය කිරීම.
08	ජල පෝෂක ප්‍රදේශ සහ වනාන්තර ආක්‍රමණය/විනාශය අවම කිරීම සහ එල්ලංගා ප්‍රදේශයේ පාරිසරික අඛණ්ඩතාව වැඩි දියුණු කිරීම.	CMC නායකත්වයෙන් යුත් බලාත්මක කිරීම සහ දැනුවත් කිරීම I. ජල පෝෂක ප්‍රදේශ සහ වනාන්තර ආක්‍රමණය/විනාශය අවම කිරීම සඳහා වන රෙගුලාසි සක්‍රියව නිරීක්ෂණය කිරීමට සහ ක්‍රියාත්මක කිරීමට CMC බල ගැන්වීම, පාරිසරික සංරක්ෂණයේ වැදගත්කම පිළිබඳව පදිංචිකරුවන් දැනුවත් කිරීම සඳහා ප්‍රජා දැනුවත් කිරීමේ ව්‍යාපාර ක්‍රියාත්මක කිරීම සමඟ. CMC කළමනාකරණය කරන ලද රෝපණ වැඩසටහන් I. එල්ලංගා ප්‍රදේශය තුළ නැවත වන වගාව සහ වාසස්ථාන ප්‍රතිසංස්කරණය සඳහා ඉලක්කගත රෝපණ වැඩසටහන් සැලසුම් කිරීමට සහ ක්‍රියාත්මක කිරීමට CMC හැකියාව ලබා දීම, දේශීය විශේෂ සහ පාරිසරික සමතුලිතතාවය කෙරෙහි අවධානය යොමු කිරීම සහ ප්‍රජා සහභාගීත්වය භාවිතා කිරීම. CMC මෙහෙයවන අධීක්ෂණය සහ ඇගයීම I. දත්ත රැස් කිරීම සහ විශ්ලේෂණය හරහා අනුවර්තන කළමනාකරණය සහ දිගුකාලීන තිරසාරභාවය සහතික කිරීම, අනවසරයෙන් ඇතුළුවීම අඩු කිරීම සහ පාරිසරික වැඩිදියුණු කිරීමේ උත්සාහයන්හි ප්‍රගතිය නිරීක්ෂණය කිරීම සඳහා CMC නායකත්වයෙන් යුත් අධීක්ෂණ සහ ඇගයීම් රාමුවක් ස්ථාපිත කිරීම.
09	එල්ලංගාවේ තිරසාර කළමනාකරණය සහ වැඩිදියුණු කිරීම සඳහා එල්ලංගාව පාර්ශ්වකරුවන්ගේ දැනුවත්භාවය සහ සහභාගීත්වය ප්‍රවර්ධනය කිරීම.	ඉලක්කගත පුහුණුවක් සමඟ CMC පාර්ශවකරුවන් බල ගැන්වීම I. CMC පාර්ශවකරුවන් සඳහා විශේෂිත පුහුණුවක් සහ ධාරිතා ගොඩනැගීමේ වැඩසටහන් සැපයීම, තිරසාර එල්ලංගා කළමනාකරණ මූලධර්ම සහ සහභාගීත්ව තීරණ ගැනීම කෙරෙහි අවධානය යොමු කිරීම, වැඩිදියුණු කිරීමේ මුලපිරීම් ඵලදායී ලෙස

		මෙහෙයවීමට සහ ක්‍රියාත්මක කිරීමට ඔවුන්ට හැකි වීම. කාන්තා ක්‍රියාකාරී සහභාගීත්වය සහතික කිරීම I. කාන්තාවන්ගේ සහභාගීත්වය සඳහා ඇතුළත් වේදිකා නිර්මාණය කිරීම, ස්ත්‍රී පුරුෂ භාවයට සංවේදී පුහුණුවක් ලබා දීම සහ තිරසාර සම්පත් කළමනාකරණය සහ වැඩිදියුණු කිරීම සඳහා ඔවුන්ගේ තීරණාත්මක කාර්යභාරය හඳුනා ගැනීම මගින් එල්ලංගා කළමනාකරණයේ සියලු අංශවල ක්‍රියාකාරීව සම්බන්ධ කර ගැනීම. ප්‍රජා-පුළුල් සහභාගීත්වය පුළුල් කිරීම I. ගොවීන්, පදිංචිකරුවන් සහ ප්‍රාදේශීය සංවිධාන ඇතුළු සියලුම එල්ලංගාවේ පාර්ශ්වකරුවන්ගේ ක්‍රියාකාරී සහභාගීත්වය තිරසාර කළමනාකරණය සහ වැඩිදියුණු කිරීමේ ක්‍රියාකාරකම් සැලසුම් කිරීම, ක්‍රියාත්මක කිරීම සහ අධීක්ෂණය කිරීම සඳහා දිරිගැන්වීම සඳහා ප්‍රජා-පුළුල් දැනුවත් කිරීමේ ව්‍යාපාර සහ සහභාගීත්ව වැඩමුළු ක්‍රියාත්මක කිරීම."

වගුව 15: මාකඳ ඔය එල්ලංගාවේ අරමුණු සාක්ෂාත් කර ගැනීම සඳහා යෝජිත ප්‍රධාන ක්‍රියාකාරකම්.

6.මාකන්ද ඔය එල්ලංගාව සඳහා මූලික එල්ලංගාකළමනාකරණ සැලැස්ම

මාකන්ද ඔය එල්ලංගාව සඳහා මූලික එල්ලංගා කළමනාකරණ සැලැස්ම තිරසාර ජල සම්පත් කළමනාකරණය සහ පාරිසරික සංරක්ෂණය සඳහා පුළුල් උපාය මාර්ගයක් ගෙනහැර දක්වයි. මෙම සැලැස්ම ක්‍රියාත්මක කිරීම සඳහා පැහැදිලි රාමුවක් සමඟ වැව් පුනරුත්ථාපනය, දේශගුණික-සුහුරු කෘෂිකර්ම ප්‍රවර්ධනය සහ ප්‍රජා බලගැන්වීම ඇතුළු නිශ්චිත මැදිහත්වීම් විස්තර කරයි. මූල්‍ය ශක්‍යතාව සහතික කිරීම සඳහා රජයේ ප්‍රතිපාදන, පරිත්‍යාගශීලීන්ගේ ප්‍රදාන සහ විභව ප්‍රජා දායකත්වයන් වැනි අරමුදල් මූලාශ්‍ර හඳුනාගෙන ඇත. ක්‍රියාකාරකම්වල ප්‍රගතිය මෙහෙයවීම සඳහා අදියර ක්‍රියාත්මක කිරීමේ සන්ධිස්ථාන සමඟ යථාර්ථවාදී කාල රාමුවක් ස්ථාපිත කර ඇත. මාකන්ද ඔය එල්ලංගා පද්ධතියේ දිගුකාලීන කාර්යක්ෂමතාව සහ තිරසාරභාවය සහතික කරමින් ප්‍රතිඵල නිරීක්ෂණය කිරීමට සහ අවශ්‍ය පරිදි උපාය මාර්ග අනුවර්තනය කිරීමට අධීක්ෂණ සහ ඇගයීමේ සංරචකයක් ද සැලැස්මට ඇතුළත් වේ.

	තීරණාත්මක ගැටළු විසඳීම සඳහා උපායමාර්ගික මැදිහත්වීම්	දළ පිරිවැය (රු. මිලියන)	කාල රාමුව												ක්‍රියාත්මක කිරීම සඳහා වගකිව යුතු ආයතනය	
			කෙටි කාලීන (2025 අප්‍රේල් - ජූලි)				මධ්‍ය කාලීන (2025 අප්‍රේල්- දෙසැම්බර්)				දිගු කාලීන (2025 අප්‍රේල්- දෙසැම්බර්)					
			අප්‍රේල්	මැයි	ජූනි	ජූලි	1 වන Q	2 වන Q	3 වන Q	4 වන Q	1 වන Q	2 වන Q	3 වන Q	4 වන Q	ප්‍රධාන	වෙනත්
01																
02																
03																

වගුව 16: මාකඳ ඔය එල්ලංගාවේ තීරණාත්මක ගැටළු විසඳීමට/අවම කිරීමට යෝජිත උපායමාර්ගික මැදිහත්වීම්.

6.1. යෝජිත උපායමාර්ගික මැදිහත්වීම්, ඇස්තමේන්තුගත පිරිවැය සහ කොටස්කරුවන්ගෙන් ලැබෙන මූල්‍ය දායකත්වය

අංකය	යෝජිත මැදිහත්වීම	ඇස්තමේන්තුගත පිරිවැය (රු.මි.)				
		මුළු පිරිවැය	පෞද්ගලික අංශයේ	පාර්ශවකරුවන්ගේ	ප්‍රජා සහභාගීත්වය	පරිත්‍යාගශීලි ආයතන මැදිහත්වීම
1.	මාකඳ ඔය එල්ලංගා ප්‍රදේශයේ ස්ථාපිත අලි වැට නිසි කළමනාකරණය සහ නඩත්තුව ක්‍රියාත්මක කිරීම.					
2.	කෘෂිකාර්මික ඉඩම්/කුඹුරු ඉඩම් සඳහා සෘතුමය බෝග ආරක්ෂණ සූර්ය බලයෙන් ක්‍රියාත්මක වන විදුලි වැටවල් හඳුන්වා දීම.					
3.	පරිසර පද්ධති හානිය අවම කිරීම සඳහා ගවගාල් වෙනත් ස්ථානයකට ගෙනගොස් පාලිත තෘණ පිළිවෙත් ක්‍රියාත්මක කරන්න.					
4.	මාකඳ ඔය එල්ලංගා ප්‍රදේශයේ මිනිස්-වනජීවී ගැටුම අවම කිරීම සඳහා වන සතුන්ට නිදහස් පරාස ගව බලපෑම් අවම කිරීම සඳහා ස්වාරක්ෂක කලාප සහ වැළැක්වීමේ පියවර ක්‍රියාත්මක කිරීම.					
5.	හේන් වගාවට විකල්පයක් ලෙස තිරසාර කෘෂිකාර්මික පිළිවෙත් ප්‍රවර්ධනය කිරීම, පාංශු සංරක්ෂණය, ජලය රඳවා තබා ගැනීම සහ වාසස්ථාන සංරක්ෂණය කෙරෙහි අවධානය යොමු කිරීම.					
6.	අක්‍රමවත් වර්ෂාපතන රටා සහ දිගුකාලීන නියඟයන්ගේ බලපෑම් අවම කිරීම සඳහා ජල ගබඩා කිරීමේ සහ සංරක්ෂණ උපාය මාර්ග සංවර්ධනය කර ක්‍රියාත්මක කරන්න.					
7.	ජලය කාන්දු වීම වැඩි දියුණු කිරීම සහ පාංශු ඛාදනය අඩු කිරීම සඳහා නැවත වන වගා සහ ජල පෝෂක ප්‍රදේශ කළමනාකරණ වැඩසටහන් ක්‍රියාත්මක කිරීම.					
8.	ජල මූලාශ්‍රවලට පළිබෝධනාශක සහ පොහොර ගලායාම අවම කරන තිරසාර කෘෂිකාර්මික පිළිවෙත් භාවිතය ප්‍රවර්ධනය කිරීම සහ බලාත්මක කිරීම.					
9.	මාකඳ ඔය එල්ලංගා ප්‍රදේශයේ ජෛව විවිධත්වය යථා තත්ත්වයට පත් කිරීම සහ පාරිසරික සෞඛ්‍යය වැඩි දියුණු කිරීම සඳහා නැවත වන වගා සහ වාසස්ථාන ප්‍රතිසංස්කරණ ව්‍යාපෘති ක්‍රියාත්මක කිරීම.					
10.	මිනිස්-අලි අන්තර්ක්‍රියා අවම කිරීම සහ බෝග හානි අවම කිරීම සඳහා වාසස්ථාන ආරක්ෂණ පියවර ක්‍රියාත්මක කිරීම සහ ස්වාරක්ෂක කලාප ස්ථාපිත කිරීම.					
11.	ප්‍රජාව දරිද්‍රතාවයට ගොදුරු වීමේ අවදානම අවම කිරීම සඳහා ජීවනෝපාය අවස්ථා විවිධාංගීකරණය කිරීම සහ සම්පත් වෙත ප්‍රවේශය වැඩි දියුණු කිරීම.					

12.	නවීන, තිරසාර ගොවිතැන් ක්‍රම අනුගමනය කිරීම සඳහා ගොවීන්ට පුහුණුව සහ සම්පත් ලබා දීම.					
13.	ධාරිතා සංවර්ධන වැඩසටහන්, සම්පත් වෙන් කිරීම සහ නීතිමය පිළිගැනීම තුළින් CMC ශක්තිමත් කිරීම.					
14.	මාකඳ ඔය එල්ලංගා ප්‍රදේශය සඳහා පුළුල්, ඒකාබද්ධ කළමනාකරණ සැලසුම් සංවර්ධනය කර ක්‍රියාත්මක කිරීම.					
15.	බලාත්මක කිරීම සහ වගවීම සහතික කිරීම සඳහා CMC සහ ජල සම්පත් කළමනාකරණය සඳහා ශක්තිමත් නීති රාමුවක් ස්ථාපිත කිරීම.					
16.	එල්ලංගාව කළමනාකරණය සඳහා ප්‍රාදේශීය ප්‍රජාවන්ගේ ක්‍රියාකාරී සහභාගීත්වය සහතික කිරීම සඳහා සහභාගීත්ව තීරණ ගැනීමේ ක්‍රියාවලීන් ක්‍රියාත්මක කිරීම.					

වගුව 17: යෝජිත උපායමාර්ගික මැදිහත්වීම්

6.2. යෝජිත CSIAP මැදිහත්වීම්

අංකය	යෝජිත මැදිහත්වීම	ඇස්තමේන්තුගත පිරිවැය (රු. මිලියන)	2025			
			1 වන Q	2 වන Q	3 වන Q	4 වන Q
1.	මාකඳ ඔය එල්ලංගා ප්‍රදේශයේ ස්ථාපිත අලි වැට නිසි කළමනාකරණය සහ නඩත්තුව ක්‍රියාත්මක කිරීම.					
2.	කෘෂිකාර්මික ඉඩම්/කුඹුරු ඉඩම් සඳහා සෘතුමය බෝග ආරක්ෂණ සූර්ය බලයෙන් ක්‍රියාත්මක වන විදුලි වැටවල් හඳුන්වා දීම.					
3.	පරිසර පද්ධති හානිය අවම කිරීම සඳහා ගවගාල් වෙනත් ස්ථානයකට ගෙන ගොස් පාලිත තෘණ පිළිවෙත් ක්‍රියාත්මක කරන්න.					
4.	මාකඳ ඔය එල්ලංගා ප්‍රදේශයේ මිනිස්-වනජීවී ගැටුම අවම කිරීම සඳහා වන සතුන්ට නිදහස් පරාස ගව බලපෑම් අවම කිරීම සඳහා ස්වාරක්ෂක කලාප සහ වැළැක්වීමේ පියවර ක්‍රියාත්මක කිරීම.					
5.	හේන් වගාවට විකල්පයක් ලෙස තිරසාර කෘෂිකාර්මික පිළිවෙත් ප්‍රවර්ධනය කිරීම, පාංශු සංරක්ෂණය, ජලය රඳවා තබා ගැනීම සහ වාසස්ථාන සංරක්ෂණය කෙරෙහි අවධානය යොමු කිරීම.					
6.	අක්‍රමවත් වර්ෂාපතන රටා සහ දිගුකාලීන නියඟයන්ගේ බලපෑම් අවම කිරීම සඳහා ජල ගබඩා කිරීමේ සහ සංරක්ෂණ උපාය					

	මාර්ග සංවර්ධනය කර ක්‍රියාත්මක කරන්න.					
7.	ජලය කාන්දු වීම වැඩි දියුණු කිරීම සහ පාංශු බාදනය අඩු කිරීම සඳහා නැවත වන වගා සහ ජල පෝෂක ප්‍රදේශ කළමනාකරණ වැඩසටහන් ක්‍රියාත්මක කිරීම.					
8.	ජල මූලාශ්‍රවලට පළිබෝධනාශක සහ පොහොර ගලායාම අවම කරන තිරසාර කෘෂිකාර්මික පිළිවෙත් භාවිතය ප්‍රවර්ධනය කිරීම සහ බලාත්මක කිරීම.					
9.	මාකඳ ඔය එල්ලංගා ප්‍රදේශයේ ජෛව විවිධත්වය යථා තත්ත්වයට පත් කිරීම සහ පාරිසරික සෞඛ්‍යය වැඩි දියුණු කිරීම සඳහා නැවත වන වගා සහ වාසස්ථාන ප්‍රතිසංස්කරණ ව්‍යාපෘති ක්‍රියාත්මක කිරීම.					
10.	මිනිස්-අලි අන්තර්ක්‍රියා අවම කිරීම සහ බෝග හානි අවම කිරීම සඳහා වාසස්ථාන ආරක්ෂණ පියවර ක්‍රියාත්මක කිරීම සහ ස්වාරක්ෂක කලාප ස්ථාපිත කිරීම.					
11.	ප්‍රජාව දරිද්‍රතාවයට ගොදුරු වීමේ අවදානම අවම කිරීම සඳහා ජීවනෝපාය අවස්ථා විවිධාංගීකරණය කිරීම සහ සම්පත් වෙත ප්‍රවේශය වැඩි දියුණු කිරීම.					
12.	නවීන, තිරසාර ගොවිතැන් ක්‍රම අනුගමනය කිරීම සඳහා ගොවීන්ට පුහුණුව සහ සම්පත් ලබා දීම.					
13.	ධාරිතා සංවර්ධන වැඩසටහන්, සම්පත් වෙන් කිරීම සහ නීතිමය පිළිගැනීම තුළින් CMC ශක්තිමත් කිරීම.					
14.	මාකඳ ඔය එල්ලංගා ප්‍රදේශය සඳහා පුළුල්, ඒකාබද්ධ කළමනාකරණ සැලසුම් සංවර්ධනය කර ක්‍රියාත්මක කිරීම.					
15.	බලාත්මක කිරීම සහ වගවීම සහතික කිරීම සඳහා CMC සහ ජල සම්පත් කළමනාකරණය සඳහා ශක්තිමත් නීති රාමුවක් ස්ථාපිත කිරීම.					
16.	එල්ලංගා කළමනාකරණය සඳහා ප්‍රාදේශීය ප්‍රජාවන්ගේ ක්‍රියාකාරී සහභාගීත්වය සහතික කිරීම සඳහා සහභාගීත්ව තීරණ ගැනීමේ ක්‍රියාවලීන් ක්‍රියාත්මක කිරීම.					

වගුව 18: යෝජිත උපායමාර්ගික මැදිහත්වීම්

6.3. මූලික එල්ලංගා කළමනාකරණ සැලැස්ම ක්‍රියාත්මක කිරීමේ ක්‍රමය

මූලික එල්ලංගා කළමනාකරණ සැලැස්ම අනුමැතිය සඳහා පළාත් කෘෂිකර්ම කමිටුවට ඉදිරිපත් කළ යුතු අතර, පසුව අනුමැතිය/තොරතුරු සඳහා දිස්ත්‍රික් කෘෂිකර්ම කමිටුවට ඉදිරිපත් කළ යුතුය. පළාත් කෘෂිකර්ම කමිටුවේ අනුමැතියෙන් පසුව එල්ලංගා කළමනාකරණ කමිටුව (CMC) අදාළ පාර්ශවකරුවන්ගේ සහාය ඇතිව උප ව්‍යාපෘති යෝජනා (ඇමුණුම 4) සකස් කර මූල්‍ය ආධාර සඳහා අරමුදල් සපයන ආයතන වෙත ඉදිරිපත් කළ යුතුය.

ඉන්පසු මාකඳ ඔය මූලික එල්ලංගාව කළමනාකරණ සැලැස්මේ මෙහෙයුම් උපාය මාර්ගය සහයෝගී සහ විනිවිදභාවයෙන් ක්‍රියාත්මක කිරීම සඳහා නිර්මාණය කර ඇති අතර, එයට ප්‍රධාන කොටස්කරුවන්, සමාජ විගණන කමිටුවක් සහ එල්ලංගා කළමනාකරණ කමිටුව (CMC) සම්බන්ධ වේ. පාර්ශ්වකරුවන්ගේ සහභාගීත්වය ආරම්භ වන්නේ සහභාගීත්ව සැලසුම්කරණයෙනි. එමඟින් දේශීය දැනුම සහ අවශ්‍යතා සියලු ක්‍රියාකාරකම්වලට ඒකාබද්ධ වන බව සහතික කෙරේ. ප්‍රජා නියෝජිතයින්ගෙන් සමන්විත සමාජ විගණන කමිටුව, අරමුදල් භාවිතය සහ ව්‍යාපෘති ක්‍රියාත්මක කිරීමේදී වගවීම සහ විනිවිදභාවය සහතික කිරීම සඳහා නිතිපතා විගණන පවත්වනු ඇත.

වැව් පුනරුත්ථාපනය පෝෂක ඇළ ප්‍රතිසංස්කරණය සහ ජල-කාර්යක්ෂම වාරිමාර්ග පද්ධති ස්ථාපනය වැනි තාක්ෂණික ක්‍රියාකාරකම් ක්‍රියාත්මක කිරීම, දෛනික කළමනාකරණය CMC විසින් අධීක්ෂණය කරනු ඇත. ඉංජිනේරු සහ කෘෂිකාර්මික හොඳම පිළිවෙත් නිසි ලෙස ක්‍රියාත්මක කිරීම සහතික කරමින් තාක්ෂණික විශේෂඥයින් මග පෙන්වීම සහ පුහුණුව ලබා දෙනු ඇත. නිතිපතා ප්‍රගති රැස්වීම් සහ ප්‍රජා ප්‍රතිපෝෂණ සැසි අනුවර්තන කළමනාකරණයට පහසුකම් සපයන අතර, සැලැස්ම විකාශනය වන අවශ්‍යතා සහ අභියෝගවලට ප්‍රතිචාර දක්වන බව සහතික කරයි. තවද ශක්තිමත් අධීක්ෂණ සහ ඇගයීම් රාමුවක් ප්‍රගතිය නිරීක්ෂණය කිරීම, බලපෑම් තක්සේරු කිරීම සහ අනාගත උපාය මාර්ග දැනුම් දෙනු ඇත.

6.4. එල්ලංගාව කළමනාකරණ සැලැස්ම අධීක්ෂණය

එල්ලංගා කළමනාකරණ කමිටුව (CMC) සහ කොටස්කරුවන් සම්බන්ධ කර ගනිමින් එල්ලංගාව කළමනාකරණ සැලැස්මේ ක්‍රියාකාරකම් අධීක්ෂණය කිරීම, විභව අරමුදල් සපයන ආයතනවලට වගවීම සහතික කිරීම සහ ප්‍රගතිය පෙන්නුම් කිරීම සඳහා ඉතා වැදගත් වේ. ජල විද්‍යාත්මක, පාරිසරික, සමාජ-ආර්ථික සහ යටිතල පහසුකම් දර්ශක ඇතුළත් මෙම අධීක්ෂණ ක්‍රියාවලිය උප-යෝජනා සංවර්ධනය සහ අරමුදල් යෙදීම් සඳහා තීරණාත්මක දත්ත සපයයි.

CMC සහ කොටස්කරුවන් සහයෝගයෙන් දත්ත රැස් කර විශ්ලේෂණය කරනු ඇති අතර ඒවා උප-ව්‍යාපෘති යෝජනාවලට ඇතුළත් කරනු ලැබේ. සැලැස්මේ බලපෑම පෙන්නුම් කරයි සහ අරමුදල් ඉල්ලීම් සාධාරණීකරණය කරයි. අරමුදල් සපයන ආයතන සමඟ බෙදා ගන්නා නිතිපතා අධීක්ෂණ වාර්තා, ප්‍රගතිය ප්‍රදර්ශනය කරන අතර විනිවිදභාවය සහතික කරයි, උප-යෝජනා අනුමත කිරීම් සඳහා පහසුකම් සපයයි සහ එල්ලංගාවේ තිරසාර කළමනාකරණය සඳහා අවශ්‍ය මූල්‍ය සම්පත් සුරක්ෂිත කරයි. එල්ලංගා කළමනාකරණ සැලැස්මේ ක්‍රියාකාරකම් නිරීක්ෂණය කිරීම සඳහා වගකිව යුතු අදාළ කොටස්කරුවන් පහත වගුව 21 හි දක්වා ඇත.

අංකය	කොටස්කරු (ආයතනය)	නිරීක්ෂණ කාලය
01	සමාජ විගණන කමිටුව (SAC)	සතිපතා
02	ක්‍රියාත්මක කිරීමේ ආයතන	මාසික
03	CMC	මාසික
04	පළාත් කෘෂිකර්ම කමිටුව	මාසික
05	දිස්ත්‍රික් කෘෂිකර්ම කමිටුව	මාස 2 කට වරක්
06	ගොවිජන සංවර්ධන දෙපාර්තමේන්තුව	මාස 6 කට වරක්
07	PID	සෑම මාස 2 කට වරක්

වගුව 19: CMP ක්‍රියාකාරකම් නිරීක්ෂකයා සඳහා වගකිවයුතු කොටස් හිමියන්

7. නිගමනය සහ නිර්දේශ

7.1. නිගමනය

අවසානයේ දී එල්ලංගා පැතිකඩ තුළ සවිස්තරාත්මක තක්සේරුව මගින් දැනුම් දෙන ලද මාකඳ ඔය එල්ලංගා කළමනාකරණ සැලැස්ම, මෙම අත්‍යවශ්‍ය පරිසර පද්ධතියේ තිරසාර කළමනාකරණය සඳහා තීරණාත්මක රාමුවක් ස්ථාපිත කරයි. පැතිකඩ ජල හිඟය සහ යටිතල පහසුකම් හායනය වැනි ප්‍රධාන අභියෝග ඵලදායී ලෙස හඳුනා ගන්නා අතරම, මෙම ගැටළු විසඳීමේදී එල්ලංගා කළමනාකරණ කමිටුවේ (CMC) වැදගත් කාර්යභාරය ඉස්මතු කරයි. එබැවින්, කළමනාකරණ සැලැස්ම යෝජිත මැදිහත්වීම් ක්‍රියාත්මක කිරීමේදී CMC හි කේන්ද්‍රීය ස්ථානය අවධාරණය කරයි. CMC හි දේශීය දැනුම උපයෝගී කර ගනිමින් සහ අධීක්ෂණය, ඇගයීම සහ තීරණ ගැනීමේදී ඔවුන්ගේ ක්‍රියාකාරී සහභාගීත්වයට පහසුකම් සැලසීමෙන් සැලැස්ම දේශීය ධාරිතාව ගොඩනැගීම සහ ප්‍රජා අයිතිය සහතික කිරීම අරමුණු කරයි. සැලැස්මේ සාර්ථකත්වය බොහෝ දුරට රඳා පවතින්නේ CMC හි කොටස්කරුවන් සමඟ ඵලදායී ලෙස සම්බන්ධීකරණය කිරීමට, පුනරුත්ථාපන උත්සාහයන් ක්‍රියාත්මක කිරීමට සහ තිරසාර භාවිතයන් ප්‍රවර්ධනය කිරීමට ඇති හැකියාව මත වන අතර අවසානයේ මාකඳ ඔය එල්ලංගාවේ දිගුකාලීන සෞඛ්‍යය සහ ඵලදායිතාව සුරක්ෂිත කරයි.

7.2. සොයා ගැනීම් සහ නිර්දේශ

මාකඳ ඔය එල්ලංගා කළමනාකරණ සැලැස්ම සහ එල්ලංගා පැතිකඩෙන් ලබාගත් සොයාගැනීම් මගින් එල්ලංගාවේ දිගුකාලීන තිරසාරභාවය සහතික කිරීම සඳහා ඉංජිනේරු කටයුතු, යටිතල පහසුකම්, පරිසර විද්‍යාව සහ ජීවනෝපායන් හරහා ඒකාබද්ධ ක්‍රියාකාරකම් සඳහා ඇති අවශ්‍යතාවය අවධාරණය කෙරේ.

නිර්දේශවලට ඇතුළත් වන්නේ:-

- තීරණාත්මක යටිතල පහසුකම් පුනරුත්ථාපනයට ප්‍රමුඛත්වය දීම සහ ජල කළමනාකරණය වැඩිදියුණු කිරීම සඳහා හොඳ ඉංජිනේරු පිළිවෙත් ක්‍රියාත්මක කිරීම
- ජෛව විවිධත්වය සහ ජල ගුණාත්මකභාවය වැඩි දියුණු කිරීම සඳහා පාරිසරික ප්‍රතිසංස්කරණය සඳහා ආයෝජනය කිරීම
- ප්‍රජා ඔරොත්තු දීමේ හැකියාව වැඩි දියුණු කිරීම සඳහා ජීවනෝපාය විවිධාංගීකරණය සහ දේශගුණික-සුහුරු කෘෂිකර්මාන්තයට සහාය වීම.

මෙම අරමුණු සාක්ෂාත් කර ගැනීම සඳහා තිරසාර අරමුදල් සැපයීම, ක්‍රියාකාරී පාර්ශවකරුවන්ගේ සහභාගීත්වය සහ පුළුල් අධීක්ෂණය ඉතා වැදගත් වන අතර එල්ලංගාවේ පාරිසරික අඛණ්ඩතාව සහ එහි යැපෙන ප්‍රජාවන්ගේ යහපැවැත්ම සහතික කරයි.

8. ඇමුණුම්

8.1. ඇමුණුම 01: ගොවිජන සංවර්ධන දෙපාර්තමේන්තුව විසින් නිකුත් කරන ලද ලිපිය

ගොවිජන සංවර්ධන දෙපාර්තමේන්තුව
கமநல அபிவிருத்தித் திணைக்களம்
DEPARTMENT OF AGRARIAN DEVELOPMENT

මගේ අංකය / எனது இல / My No.	7/3/9/CMC/2023	ඔබේ අංකය / உமது இல / Your No.		දිනය / திகதி / Date	2023.08. [illegible]

චක්‍රලේඛ අංකය - 06/2023

සියලුම දිස්ත්‍රික් ලේකම්වරුන් සහ ප්‍රාදේශීය ලේකම්වරුන් වෙත,

<u>එල්ලංගා පද්ධති කළමනාකරණ කමිටු පිහිටුවීම හා පවත්වා ගෙන යාම.</u>
<u>Cascade Management Committee (CMC) Establishment & Continuity</u>

රට අභ්‍යන්තරයේ සිට මුහුදට ගලා බසින ප්‍රධාන ගංගා (Rivers) තෘතියික ජල මාර්ග ලෙසත්, එම ප්‍රධාන ගංගා වලට එකතුවන අතු ගංගා (Tributarite) ද්විතීක ජල මාර්ග ලෙසත්, එම අතු ගංගා වලට ජලය සපයන කුඩා ජල මාවත් (Small water ways) ප්‍රාථමික ජල මාර්ග ලෙසත් හැඳින්වේ. ග්‍රාමීය වැව් හා අමුණු වැඩි ප්‍රමාණයක් ප්‍රාථමික ජල් මාර්ග හරහා ඉදිකර ඇති අතර භූමිය මතුපිට ජලය ගබඩා කර පහළට ගලා යාමට සැලැස්වීමට සකස් කර ඇති වැව් ද මීට ඇතුළත් වේ.

02. මෙරට අභ්‍යන්තරයේ පවතින ප්‍රාථමික ජල මාර්ගයක් හෝ ප්‍රාථමික ජල මාර්ග පාලයක පිහිටා ඇති, ජල විද්‍යාත්මක විශයෙන් එකට බැඳුණු කුඩා හා මධ්‍යම ප්‍රමාණයේ වැව් පද්ධති හෝ වැව් හා අමුණු පද්ධති හෝ අමුණු පද්ධති වලින් සමන්විත, මධ්‍යම ප්‍රමාණයේ ජල පෝෂක ප්‍රදේශයක් (Meso-catchment) එල්ලංගා පද්ධතිය ලෙස හැඳින්වේ.

03. ශ්‍රී ලංකාවේ එල්ලංගා පද්ධති 1166 ක් දැනට හඳුනාගෙන ඇත. මෙම එල්ලංගා පද්ධති ආශ්‍රිතව භූ විද්‍යාත්මක, ජල විද්‍යාත්මක, පරිසර විද්‍යාත්මක සහ සමාජ ආර්ථික ප්‍රගමණය උදෙසා සම්පත් භාවිතය කාර්යක්ෂමව හා තිරසරව පවත්වාගෙන යාම ඉලක්ක කරගනිමින් 1968 අංක 48 දරන වාරිමාර්ග (සංශෝධන) ආඥා පනතින් සංශෝධිත 1946 අංක 32 දරන වාරිමාර්ග ආඥා පනතේ 1 (අ) 1, 2, 3, 4 වගන්ති ප්‍රකාරව ගොවිජන සංවර්ධන කොමසාරිස් ජනරාල් වෙත පැවරී ඇති බලතල අනුව සහ උක්ත පනත යටතේ පවත්වනු ලබන දිස්ත්‍රික් කෘෂිකර්ම කමිටුවේදී වාරි කර්මාන්ත ආශ්‍රිත වී වගාව ඇතුළු කෘෂිකර්මයට බලපාන හෝ අනුෂාංගික සියලු කරුණු සම්බන්ධව කටයුතු කිරීමට උක්ත පනතෙන් ඔබ වෙත පැවරී ඇති බලතල අනුව එල්ලංගා පද්ධති කළමනාකරණ කමිටු [Cascade Management Committee (CMC)] පිහිටුවීම හා පවත්වාගෙන යාම සම්බන්ධයෙන් කෘෂිකර්ම කමිටුවේදී සමාලෝචනය කරන ලෙසත් ඊට පහත සඳහන් කරුණු මාර්ගෝපදේශ විශයෙන් යොදාගන්නා ලෙසත් කාරුණිකව දන්වා සිටිමි.

<u>3.1. එල්ලංගා පද්ධති කළමනාකරණ කමිටු පිහිටුවීමේ පරමාර්ථ</u>

i. එල්ලංගාවක පිහිටි සියලු ස්වාභාවික සම්පත්, එනම් පස, ජලය, වන සම්පත, ජෛව පද්ධති, ඉඩම් හා වාරිමාර්ග පද්ධති කළමනාකරණය කිරීම සඳහා ප්‍රතිලාභීන් සහ අදාළ රාජ්‍ය නිලධාරීන් ඒකාබද්ධ ප්‍රවේශයකින් කටයුතු කිරීම සඳහා ආයතනික ව්‍යුහයක් සකස් කිරීම.

ii. වාරි කෘෂිකර්මය, පශු සම්පත් කටයුතු සහ විවිධ ධීවර කර්මාන්තය, සඳහා ජලය සැපයීම, වන සම්පත හා වන ජීවී අපයයන තුලනාත්මකව පවත්වාගෙන යාම, භූගත ජල මට්ටම ප්‍රශස්ත ලෙස පවත්වාගෙන යාම, ගෘහීය වගාව ඇතුළු ගෘහස්ථ ජල අවශ්‍යතාවයන් පිරිමින් ලෙස කළමනාකරණය කිරීම.

ගොවිජන සංවර්ධන දෙපාර්තමේන්තුව, අංක 42, ශ්‍රීමත් මාර්කස් ප්‍රනාන්දු මාවත, තැ. පෙ. 537, කොළඹ 07.
கமநல அபிவிருத்தித் திணைக்களம், இல. 42, சேர் மார்க்கஸ் பெர்னாண்டோ மாவத்தை, த. பெ. 537, கொழும்பு 07

iii. කෘෂිකාර්මික කටයුතු සඳහා ජලය භාවිතා කරන්නන් ඇතුළුව එල්ලංගා පද්ධතිය නඩත්තු කිරීම සඳහා අනෙකුත් පරිශීලකයන්ගේ සහ පාර්ශවකරුවන්ගේ දායකත්වය ලබාගැනීම.

3.2. එල්ලංගා පද්ධති කළමනාකරණ කමිටු පිහිටුවීමේ අරමුණු

i. එල්ලංගා පද්ධති කළමනාකරණය හා තිරසර පැවැත්ම සඳහා නීතිමය පිළිගැනීමක් සහිත ආයතනික ව්‍යුහයක් ඇති කිරීම.

ii. එක් එක් එල්ලංගා පද්ධති වලට අදාළව එහි ක්‍රියාකාරීත්වයට හා තිරසර පැවැත්මට අදාළ වන ගැටළු හා යෝජිත විසඳුම් ඒකාබද්ධ ප්‍රවේශයකින් යුක්තව සාකච්ඡා කර නීතිමය වශයෙන් පිළිගත් ක්‍රමවේදයක් ඇති කිරීම.

iii. එල්ලංගා පද්ධතිය තුළ පිහිටි වාරි කෘෂිකාර්මික, ජල කළමනාකරණ, පාරිසරික, සමාජ ආර්ථික හා භූ විද්‍යාත්මක සාධක පද්ධතියේ මනා ක්‍රියාකාරීත්වය සඳහා අඛණ්ඩව හා සක්‍රියව පවත්වාගෙන යාමට ක්‍රමවේදයක් ඇති කිරීම.

iv. එල්ලංගා පද්ධතියේ සංවර්ධන කටයුතු වලදී, මුළු පද්ධතියට සිදුවන හායනයන් වලක්වා ගනිමින් අවශ්‍යතා තහවුරු කිරීම, ජල සම්පත් කාර්යක්ෂමව පරිහරණය සඳහා වගා කන්න පදනම් කර ගනිමින් සැලසුම් සකස් කිරීම.

v. එල්ලංගා පද්ධතිය සඳහා ඒකාබද්ධ කෘෂිකාර්මික නිෂ්පාදන සැලැස්මක් සකස් කිරීම හා එම සැලැස්මේ ක්‍රියාත්මක තත්ත්වය පසුවිපරම කිරීම.

vi. එල්ලංගා පද්ධතියක පැවතිය යුතු අංගෝපාංග ප්‍රතිස්ථාපනය සඳහා අවශ්‍ය කටයුතු කිරීම.

vii. එල්ලංගා පද්ධති හා බැඳුනු සමාජ ආර්ථික සම්බන්ධතා ආරක්ෂා කිරීම හා ඒ පිළිබඳව පාර්ශවකරුවන් දැනුවත් කිරීම

3.3. එල්ලංගා පද්ධති කලමනාකරණ කමිටුවේ කාර්යභාරය

i. එල්ලංගා පද්ධතිය සඳහා වන සැලසුම් සකස් කිරීම, ක්‍රියාත්මක කිරීම හා පසුවිපරම් කිරීම.

ii. එල්ලංගා පද්ධති කළමනාකරණ කමිටු සාමාජිකයන් විසින් ඉදිරිපත් කරනු ලබන ගැටලු, යෝජනා සහ සැලසුම් සඳහා විසඳුම් ලබාදීම සහ විසඳිය නොහැකි ගැටලු අදාළ වන පරිදි ප්‍රාදේශීය / දිස්ත්‍රික් කෘෂිකර්ම කමිටුව වෙත යොමු කර විසඳා ගැනීම.

iii. එල්ලංගා පද්ධති කලමනාකරණයට අදාල වාර්තාවක් අවස්ථානුකූලව ප්‍රාදේශීය / දිස්ත්‍රික් කෘෂිකර්ම කමිටුව වෙත ඉදිරිපත් කිරීම.

iv. ග්‍රාමීය වැව් එල්ලංගාවන් තුළ පිහිටි සියලුම ජල මූලාශ්‍ර හා ජල පාරිභෝගිකයින් එක්ව එල්ලංගාව අයත් මධ්‍යම ජල පෝෂක ප්‍රදේශය (Meso-Catchment) සඳහා ඒකාබද්ධ කෘෂිකාර්මික සැලැස්මක් පිළියෙල කොට ක්‍රියාත්මක කිරීම.

v. එල්ලංගාවක් තුළ කටයුතු කරන සියලුම ජල පාරිභෝගිකයන්ගේ අවශ්‍යතා අනුව ජල පෝෂක ප්‍රදේශය තුළ පවතින ස්වභාවික සම්පත් කළමනාකරණයට අදාළ තීරණ ගැනීම හා ක්‍රියාත්මක කිරීම.

vi. ස්වභාවික ආපදා, ව්‍යසන හා හානිකර මානව ක්‍රියාකාරකම් අවම කරගැනීමට හැකිවන පරිදි සියලු ජල මූලාශ්‍ර කළමනාකරණය කිරීම.

vii. එල්ලංගාව තුළ පිහිටි සියලු ජල මූලාශ්‍ර ආශ්‍රිත ජල පාරිභෝගිකයන් අතර කාර්යක්ෂම තොරතුරු සන්නිවේදන ක්‍රමයක් ස්ථාපිත කිරීම.

viii. එල්ලංගාව තුළ ඇති පරිසර පද්ධති වලට අදාළ යෙදවුම් හා නිමවුම් ප්‍රශස්ත ලෙස කළමනාකරණය සඳහා විධිමත් ක්‍රමවේදයක් ස්ථාපිත කිරීම.

ix. පවතින හා ඉදිරියේදී ඇතිවිය හැකි බවට අනාවැකි පල කරන දේශගුණික විචලනයන් සඳහා යෝග්‍ය වූ දේශගුණික සුහුරු උපායමාර්ගික සැලසුම් ක්‍රියාවට නැංවීම සහ ජල පාරිභෝගිකයන් එවැනි දේශගුණික අනුගත වීම් වලට හුරු කිරීම.

x. එල්ලංගා පද්ධතිය තුළ ජල පාරිභෝගිකයන් අතර දැනුම, ආකල්ප, කුසලතාවයන් සහ සම්පත් ඵලදායී ලෙස හුවමාරු කරගැනීම.

xi. ජල පාරිභෝගියන්ගේ ඉඩම්, ජලය හා පරිසර පද්ධතිවල ඵලදායිතාවය ඉහළ නැංවීමට කටයුතු කිරීම.

xii. කෘෂිකර්මයට හා ජල පරිභෝජනයට අදාළ වන පරිසර පද්ධති හා සම්බන්ධ සාම්ප්‍රදායික නීති හා පනවන ලද නීති බලාත්මක කිරීමට අවශ්‍ය සහය ලබා දීම.

xiii. ඉඩම් හිමි ගොවීන්ගේ හා බුක්තිකරුවන්ගේ රැස්වීම (වගා කන්න රැස්වීම) පැවැත්වීම සඳහා අවශ්‍ය මූලික තීරණ ගැනීමට ගොවීන්ට සහාය වීම, ඊට අදාල සම්බන්ධීකරණ කටයුතු සිදු කිරීම සහ පසුවිපරම් කිරීම.

xiv. එල්ලංගා පද්ධති බල ප්‍රදේශය තුළ සියලු ජල මූලාශ්‍ර සහ ඊට අනුබද්ධ අනිකුත් පරිසර පද්ධති වල තිරසර බව සඳහා අදාල රාජ්‍ය ආයතනවල මඟ පෙන්වීම හා උපදෙස් අනුගමනය කරමින් සංරක්ෂණය කරවීමට ක්‍රියාමාර්ග ගැනීම.

xv. එල්ලංගා පද්ධතියට හානිකරන පාර්ශවයන්ට එරෙහිව නීතිමය පියවර ගැනීමට අවශ්‍ය කටයුතු කිරීම.

xvi. එල්ලංගා පද්ධතියේ සැම සංවර්ධන ක්‍රියාවලියකදීම ඒ සඳහා ක්‍රියාකාරී ලෙස දායකත්වය ලබාදීම හා ප්‍රගති සමාලෝචනය කිරීම.

xvii. එල්ලංගා පද්ධතියේ වාරි කර්මාන්ත වල කන්න රැස්වීම් තීරණ ක්‍රියාත්මක කිරීමේ තත්ත්වය පසුවිපරම් කිරීම.

xviii. එල්ලංගා පද්ධතියේ වාරි කර්මාන්ත වල මෙහෙයුම් හා නඩත්තු වැඩසටහන පසුවිපරම් කිරීම.

3.4. එල්ලංගා පද්ධති කළමණාකරණ කමිටුවේ සංයුතිය

3.4.1 ප්‍රාදේශීය මට්ටම

මෙම කමිටුව අදාල ප්‍රාදේශීය ලේකම් බල ප්‍රදේශයේ පහත නිලධරයන්ගෙන් සමන්විත වේ.

i. ප්‍රාදේශීය ලේකම්
ii. ගොවිජන සංවර්ධන ප්‍රාදේශීය නිලධාරි
iii. කෘෂිකර්ම උපදේශක
iv. පළාත් වාරිමාර්ග දෙපාර්තමේන්තුව නියෝජනය කරමින් ඉංජිනේරු / තාක්ෂණික නිලධාරි
v. ගොවිජන සංවර්ධන දෙපාර්තමේන්තුව නියෝජනය කරමින් ප්‍රාදේශීය ඉංජිනේරු / තාක්ෂණික නිලධාරි
vi. කෘෂිකර්ම පර්යේෂණ හා නිෂ්පාදන සහකාර
vii. ග්‍රාම නිලධාරි
viii. සමෘද්ධි සංවර්ධන නිලධාරි
ix. ආර්ථික සංවර්ධන නිලධාරි
x. ඉඩම් පරිහරණ හා ප්‍රතිපත්ති සැලසුම් දෙපාර්තමේන්තුවේ නියෝජිතයෙකු
xi. පළාත් ධීවර දෙපාර්තමේන්තුවේ නියෝජිතයෙකු
xii. ජලජීවී වගා සංවර්ධන අධිකාරියේ නියෝජිතයෙකු
xiii. පරිසර අධිකාරියේ නියෝජිතයෙකු
xiv. පොලිස් පරිසර ඒකකයේ නියෝජිතයෙකු
xv. සත්ත්ව නිෂ්පාදන හා සෞඛ්‍ය දෙපාර්තමේන්තුවේ නියෝජිතයෙකු
xvi. කෘෂිකාර්මික හා ගොවිජන රක්ෂණ මණ්ඩලයේ නියෝජිතයෙකු
xvii. වාරි මාර්ග ඉංජිනේරු/තාක්ෂණ නිලධාරි
xviii. වන ජීවී සංරක්ෂණ දෙපාර්තමේන්තුවේ නියෝජිතයෙකු
xix. වන සංරක්ෂණ දෙපාර්තමේන්තුවේ නියෝජිතයෙකු
xx. භූ විද්‍යා හා පතල් කැණීම් කාර්යාංශයේ නියෝජිතයෙකු
xxi. ජාතික ජල සම්පාදන හා ජලපවාහන මණ්ඩලයේ නියෝජිතයෙකු
xxii. පුරාවිද්‍යා දෙපාර්තමේන්තුවේ නියෝජිතයෙකු
xxiii. සිවිල් ආරක්ෂක දෙපාර්තමේන්තුවේ නියෝජිතයෙකු
xxiv. පළාත් පාලන ආයතන නියෝජනය කරමින් බලයලත් නිලධරයකු
xxv. ගොවි සංවිධාන, කාන්තා ගොවි සංවිධාන, නිෂ්පාදන ගොවි සංවිධාන නියෝජනය කරමින් එක් එක් ගොවි සංවිධානයේ සභාපති හෝ ලේකම්
xxvi. ප්‍රජා ජල සංවිධානයක නියෝජිතයෙක්

xxvii. වෙනත් ප්‍රජා සංවිධාන හා පරිසර සංවිධාන නියෝජනය කරමින් එක් සංවිධානයකින් එක් නියෝජිතයෙකු

3.4.2.<u>දිස්ත්‍රික් මට්ටම</u>

මෙම කමිටුව අදාල දිස්ත්‍රික්කයේ පහත නිලධාරයන්ගෙන් සමන්විත වේ.

i. දිසාපති හෝ දිස්ත්‍රික් ලේකම්
ii. ප්‍රාදේශීය ලේකම්
iii. ගොවිජන සංවර්ධන නියෝජ්‍ය / සහකාර කොමසාරිස්
iv. පළාත් පාලන ආයතන නියෝජනය කරමින් පළාත් පාලන සහකාර කොමසාරිස් හෝ නියෝජිතයෙකු
v. දිස්ත්‍රික් කෘෂිකර්ම අධ්‍යක්ෂක
vi. පළාත් හා අන්තර් පළාත් නියෝජ්‍ය කෘෂිකර්ම අධ්‍යක්ෂකවරුන්
vii. වාරි මාර්ග අධ්‍යක්ෂක හෝ ප්‍රධාන ඉංජිනේරු
viii. පළාත් වාරිමාර්ග දෙපාර්තමේන්තුව නියෝජනය කරමින් නියෝජ්‍ය අධ්‍යක්ෂක හෝ නියෝජිතයෙකු
ix. ඉඩම් පරිහරණ හා ප්‍රතිපත්ති සැලසුම් දෙපාර්තමේන්තුවේ සහකාර අධ්‍යක්ෂක හෝ දිස්ත්‍රික් භාර නිලධාරී
x. පළාත් සිවිල් දෙපාර්තමේන්තුවේ අධ්‍යක්ෂක හෝ නියෝජිතයෙකු
xi. ජලජීවී වගා සංවර්ධන අධිකාරියේ සහකාර අධ්‍යක්ෂක හෝ දිස්ත්‍රික් භාර නිලධාරී
xii. පරිසර අධිකාරියේ දිස්ත්‍රික් සහකාර අධ්‍යක්ෂක හෝ දිස්ත්‍රික් භාර නිලධාරී
xiii. සත්ත්ව නිෂ්පාදන හා සෞඛ්‍ය දෙපාර්තමේන්තුවේ නියෝජ්‍ය අධ්‍යක්ෂක හෝ නියෝජිතයෙකු
xiv. කෘෂිකාර්මික හා ගොවිජන රක්ෂණ මණ්ඩලයේ සහකාර අධ්‍යක්ෂක හෝ නියෝජිතයෙකු
xv. වන ජීවී සංරක්ෂණ දෙපාර්තමේන්තුවේ සහකාර අධ්‍යක්ෂක හෝ දිස්ත්‍රික් භාර නිලධාරී
xvi. වන සංරක්ෂණ දෙපාර්තමේන්තුවේ දිසා වන නිලධාරී හෝ නියෝජිතයෙකු
xvii. ජාතික ජල සම්පාදන හා ජලාපවාහන මණ්ඩලයේ දිස්ත්‍රික් භාර නිලධාරී හෝ ඉංජිනේරු
xviii. පුරාවිද්‍යා දෙපාර්තමේන්තුවේ සහකාර අධ්‍යක්ෂක හෝ දිස්ත්‍රික් භාර නිලධාරී
xix. භූ විද්‍යා හා පතල් කැණීම් කාර්යාංශයේ නියෝජිතයෙකු
xx. ගොවිජන සංවර්ධන ප්‍රාදේශීය නිලධාරී
xxi. පොලිස් පරිසර ඒකකයේ ස්ථාන භාර නිලධාරී
xxii. සිවිල් ආරක්ෂක දෙපාර්තමේන්තුවේ නියෝජිතයෙකු
xxiii. දිස්ත්‍රික් ගොවි සංවිධාන මණ්ඩලය නියෝජනය කරමින් සභාපති / ලේකම් හෝ නියෝජිතයෙකු
xxiv. ප්‍රජා ජල සංවිධාන භාර නිලධාරී හෝ දිස්ත්‍රික් නියෝජිතයෙකු
xxv. වෙනත් ප්‍රජා සංවිධාන හා පරිසර සංවිධාන වල දිස්ත්‍රික් මට්ටම නියෝජනය කරමින් එක් සංවිධානයකින් එක් නියෝජිතයෙකු

සැ:යු :- *එල්ලංගා පද්ධති බලප්‍රදේශ සීමාව තුළ අදාළ ආයතනයේ බල ප්‍රදේශ එකකට වැඩි ගණනක් පවතින අවස්ථාවක දී එම එක් එක් බල ප්‍රදේශය නියෝජනය කරමින් ඉහත අනුව බලයලත් නිලධාරීන් සහභාගී විය යුතුය.*

3.5. එල්ලංගා පද්ධති කලමණාකරණ කමිටුවක නිලධාරී මණ්ඩලය - ප්‍රාදේශීය මට්ටම

i. එල්ලංගා පද්ධතියට ප්‍රාදේශීය ලේකම් කොට්ඨාස එකකට වැඩි ගණනක් පවතින අවස්ථාවක දී සහභාගී වන සෑම ප්‍රාදේශීය ලේකම්වරයෙක්ම කමිටුවේ සම සභාපති ලෙස නිල වශයෙන් කටයුතු කළ යුතුය.

ii. එල්ලංගා පද්ධතියට අදාල ගොවිජන සේවා බල ප්‍රදේශයේ ගොවිජන සංවර්ධන ප්‍රාදේශීය නිලධාරී කමිටුවේ ලේකම් ලෙස නිල වශයෙන් කටයුතු කළ යුතුය. එල්ලංගා පද්ධතියට ගොවිජන සේවා බල ප්‍රදේශ එකකට වැඩි ගණනක් පවතින අවස්ථාවන්හි දී වැඩි පෝෂිත අක්කර ගණනක් පවතින බල ප්‍රදේශයේ ගොවිජන සංවර්ධන ප්‍රාදේශීය නිලධාරී ලේකම් ලෙස කටයුතු කළ යුතුය.

iii. කමිටුවේ සභාපතිවරයාගේ උපදෙස් පරිදි ලේකම්වරයා විසින් රැස්වීම් කැඳවීම සිදු කළ යුතුය.

3.6. එල්ලංගා පද්ධති කලමණාකරණ කමිටුවක නිලධාරී මණ්ඩලය - දිස්ත්‍රික් මට්ටම

i. එල්ලංගා පද්ධතියට දිස්ත්‍රික් එකකට වැඩි ගණනක් පවතින අවස්ථාවක දී සහභාගී වන සෑම දිස්ත්‍රික් ලේකම්වරයෙක්ම කමිටුවේ සම සභාපති ලෙස නිල වශයෙන් කටයුතු කළ යුතුය.

ii. එල්ලංගා පද්ධතියට අදාළ දිස්ත්‍රික් නියෝජ්‍ය / සහකාර කොමසාරිස්වරුන් කමිටුවේ ලේකම් ලෙස නිල වශයෙන් කටයුතු කළ යුතුය. එල්ලංගා පද්ධතියට ගොවිජන සේවා බල ප්‍රදේශ එකකට වැඩි ගණනක් පවතින අවස්ථාවන්හි දී වැඩි පෝෂිත අක්කර ගණනක් පවතින දිස්ත්‍රික් නියෝජ්‍ය / සහකාර කොමසාරිස්වරුන් ලේකම් ලෙස කටයුතු කළ යුතුය.

iii. කමිටුවේ සභාපතිවරයාගේ උපදෙස් පරිදි ලේකම්වරයා විසින් රැස්වීම් කැඳවීම සිදු කළ යුතුය.

04. ශ්‍රී ලංකාවේ කෘෂිකර්මාන්තයේ තිරසර බව රඳා පවතින ප්‍රධාන අංගයක් වන ජෛව පද්ධති කළමනාකරණය සඳහා එල්ලංගා වාරිමාර්ග කළමනාකරණය විධිමත් කිරීම සඳහා පිහිටවනු ලබන එල්ලංගා පද්ධති කළමනාකරණ කමිටු [Cascade Management Committee (CMC)] තුළින් අපේක්ෂිත කාර්යභාරය ඉටුකරගැනීම සඳහා ඒකාබද්ධ ප්‍රවේශයකින් කටයුතු කරනු ඇතැයි අපේක්ෂා කරමි.

ඒ.එච්.එම්.එල්.අබේරත්න
ගොවිජන සංවර්ධන කොමසාරිස් ජනරාල්

පිටපත් :-

i. ලේකම්, රාජ්‍ය පරිපාලන, ස්වදේශීය කටයුතු, පළාත් සභා හා පළාත් පාලන අමාත්‍යාංශය
ii. ලේකම්, කෘෂිකර්ම අමාත්‍යාංශය
iii. සියලුම පළාත් ප්‍රධාන ලේකම්වරුන්
iv. විගණකාධිපති, ජාතික විගණන කාර්යාලය
v. පොලිස්පති, ශ්‍රී ලංකා පොලිස් දෙපාර්තමේන්තුව
vi. අධ්‍යක්ෂ ජනරාල්, කෘෂිකර්ම දෙපාර්තමේන්තුව
vii. අධ්‍යක්ෂ ජනරාල්, වාරිමාර්ග දෙපාර්තමේන්තුව
viii. අධ්‍යක්ෂ ජනරාල්, සමෘද්ධි සංවර්ධන දෙපාර්තමේන්තුව
ix. අධ්‍යක්ෂ ජනරාල්, වනජීවී සංරක්ෂණ දෙපාර්තමේන්තුව
x. වන සංරක්ෂක ජනරාල්, වන සංරක්ෂණ දෙපාර්තමේන්තුව

8.2. ඇමුණුම 02: එල්ලංගා පාගමන (Transect Walk) සම්බන්ධයෙන් අත්සන් පත්‍රය සහ අනෙකුත් ලියකියවිලි.

8.3. ඇමුණුම 03: එල්ලංගා කළමනාකරණ සැලැස්ම සකස් කිරීමට සහභාගී වූ පාර්ශවකරුවන් සහ සත්‍යාපනය කරන්න.

1) වැල්ලවාය ප්‍රාදේශීය ලේකම්

2) තෙලුල්ල සහ වැල්ලවාය ගොවිජන සේවා මධ්‍යස්ථානය

3) වනජීවී සංරක්ෂණ දෙපාර්තමේන්තුව

4) වන සංරක්ෂණ දෙපාර්තමේන්තුව

5) කොළඹ මහ නගර සභාව සහ ගොවි සංවිධාන

6) පළාත් කෘෂිකර්ම දෙපාර්තමේන්තුව

7) පුරාවිද්‍යා දෙපාර්තමේන්තුව - වැල්ලවාය

8) දේශගුණික සුහුරු කෘෂිකර්ම ව්‍යාපෘතිය (CSIAP)

9) මධ්‍යම පරිසර අධිකාරිය

10) ඉඩම් පරිහරණ සහ සැලසුම් දෙපාර්තමේන්තුව

8.4. ඇමුණුම 04: උප ව්‍යාපෘති යෝජනා රාමුව.

1. පරිපාලන විස්තර

අංකය	කරුණු	විස්තර
1	යෝජනා ඉදිරිපත් කරන ආයතනයේ සම්බන්ධතා තොරතුරු (තැපැල්, විද්‍යුත් තැපැල, දුරකථන ආදිය)	
2	ක්‍රියාත්මක කිරීමේ ආයතනයේ සම්බන්ධතා තොරතුරු (තැපැල්, විද්‍යුත් තැපැල, දුරකථන ආදිය)	
3	යෝජනාව පිළිබඳ තොරතුරු සැපයීම සඳහා වගකිව යුතු පුද්ගලයාගේ ස්ථානය සමඟ සම්බන්ධතා තොරතුරු (විද්‍යුත් තැපැල, දුරකථනය - ඉඩම්/ජංගම)	
4	යෝජනාවේ අංශය (වැව් ප්‍රතිසංස්කරණය/ජල පෝෂක පිරිපහදු කිරීම/කෘෂිකාර්මික පිළිවෙත්/අලෙවිකරණය/ආයතනික සංවර්ධනය/තාක්ෂණ හුවමාරුව/පුහුණුව/වෙනත්)	
5	ප්‍රාදේශීය කෘෂිකර්ම කමිටුවේ (DAC) එකඟතාවයේ යොමු අංකය.	

2. උප ව්‍යාපෘති විස්තර

2.1. උප ව්‍යාපෘතියේ මාතෘකාව (නම ව්‍යාපෘති සංවර්ධන අරමුණට බෙහෙවින් සමාන විය හැකි නමුත්, සෑම විටම එසේ නොවන බව කරුණාවෙන් සලකන්න).

....

2.2. උප ව්‍යාපෘතියේ සාරාංශය (එය කුමක්ද, එය ඇයි, එය කවුද, එය තිබෙන්නේ කොහේද සහ එය ක්‍රියාත්මක කරන්නේ කවදාද යන ප්‍රශ්නවලට පිළිතුරු සපයන ඉතා කෙටි ඡේදයක් දෙන්න? ඇස්තමේන්තුගත මුළු පිරිවැය ද අවශ්‍ය වේ).

....

2.3. ව්‍යාපෘති ස්ථානය (එල්ලංගාව, ගොවිජන සේවා මධ්‍යස්ථානය, පළාත් පාලන, ග්‍රාම නිලධාරී කොට්ඨාශය වැනි විස්තර. ව්‍යාපෘති ස්ථානය ගංවතුරට හෝ නියඟයට ඉතා අවදානමට ලක්විය හැකි ප්‍රදේශයක් ලෙස සලකන්නේ නම්, කරුණාකර ඒ බව ද දක්වන්න).

....

2.4. ව්‍යාපෘති ගැටළුව/තාර්කික/සාධාරණීකරණය (මෙය ඉතා වැදගත් වන අතර යෝජනාවේ ප්‍රධාන කොටස ලෙස සැලකේ. එබැවින්, කරුණාකර ගැටලුව කුමක්ද, එය ගොවීන්ට බලපාන්නේ කෙසේද, එය හඳුනාගත් ආකාරය සහ එය විසඳා නොගතහොත් සිදුවන අයහපත් බලපෑම් මොනවාද යන්න ඉස්මතු කරන්න).

....

2.5. තීරණාත්මක ගැටළුව හඳුනාගත්තේ කෙසේද? (ප්‍රජා උපදේශන, ගොවි සංවිධානවල ඉල්ලීම්, එල්ලංගා කළමනාකරණ සැලැස්ම ආදිය හරහා).

....

2.6. උප ව්‍යාපෘතියේ අරමුණ (අධීක්ෂණ අරමුණ සඳහා එය වැදගත් බැවින් කරුණාකර මෙය ඉතා තාර්කික ආකාරයකින් සකස් කරන්න).

....

2.7. නිශ්චිත අරමුණු (SMART ආකෘතියට අනුව නිශ්චිත අරමුණු සංවර්ධනය කළ යුතු අතර මෙය අධීක්ෂණ අරමුණ සඳහා ද ඉතා වැදගත් වේ.

1.

2.

2.8. යෝජිත උප ව්‍යාපෘති ක්‍රියාකාරකම් (මෙම කොටස ඉතා තාර්කිකව විස්තර කළ යුතු අතර තීරණාත්මක ගැටළුව විසඳීම සඳහා ක්‍රියාත්මක කිරීමේ ආයතනය යෝජනා කළ ක්‍රියාමාර්ග මොනවාද සහ ව්‍යාපෘති අරමුණ සාක්ෂාත් කර ගැනීමට එය දායක වන්නේ කෙසේද?)

....

2.9. අපේක්ෂිත ප්‍රතිඵල (මේවා ආර්ථික, දේශපාලනික, සමාජීය, පාරිසරික, සංස්කෘතික, පෝෂණ ආදී විය හැක).

1.

2.

2.10. ප්‍රතිලාභීන් (ප්‍රතිලාභීන්ගේ ස්වභාවය - පිරිමි සහ ගැහැණු සංඛ්‍යාවට අමතරව, යුද්ධයෙන් බලපෑමට ලක් වූ අඩු ආදායම්ලාභී හෝ ආදිවාසී කණ්ඩායම්වලට අයත් වීම වැනි වෙනත් ලක්ෂණ ද සඳහන් කරන්න).

....

2.11. ක්‍රියාත්මක කිරීම සඳහා සහභාගී වන්නේ කුමන ප්‍රතිලාභීන් ද?

....

2.12 කාන්තාවන්ට ප්‍රතිලාභ ලැබෙන්නේ කෙසේද?

....

2.13. මෙහෙයුම් සහ නඩත්තුව සඳහා ඇස්තමේන්තුගත පිරිවැය ඇතුළුව මෙහෙයුම් සහ නඩත්තුව (ක්‍රියා සහ නඩත්තුව) සඳහා වගකිව යුත්තේ කවුද?

....

2.14. අවදානම් අවම කිරීම සඳහා යෝජනා කරන විභව අවදානම් සහ උපාය මාර්ග

....

2.15. ව්‍යාපෘතිය සෘණ ලැයිස්තුවට හෝ නියමිත ලැයිස්තුවට අයත් වේද?

....

(අ) ඔව් නම්, කරුණාකර IEE හෝ EIA අවශ්‍යද යන්න පැහැදිලි කරන්න.

....

(ආ) නැත නම්, IEER/EIS ආකෘතිය අවශ්‍ය වේ.

2.16. උප ව්‍යාපෘතිය ක්‍රියාත්මක කිරීමට සම්බන්ධ විය හැකි යෝජිත ගොවි සංවිධානවල හෝ නිෂ්පාදක සංවිධානවල නම් (අදාළ නම්, විස්තර අමුණා තිබිය යුතුය).

....

3. ක්‍රියාත්මක කිරීමේ ක්‍රමවේදය

3.1. ව්‍යාපෘතිය ක්‍රියාත්මක කිරීමට සැලසුම් කර ඇති ආකාරය සහ කුමන කොටස්කරුවන් සමඟද? (ප්‍රමාණවත් විස්තර සහිතව විස්තර කරන්න).

....

3.2. ටෙන්ඩර් ක්‍රියාවලිය (අවශ්‍ය ද්‍රව්‍ය මිලදී ගැනීමට සැලසුම් කර ඇති ආකාරය පැහැදිලි කරන්න).

....

3.3. ක්‍රියාකාරකම් සැලැස්ම (ක්‍රියාකාරකම් සැලැස්ම කාල රාමුව සහ ක්‍රියාත්මක කිරීමේදී වගකිවයුතු ආයතන/පුද්ගලයින් සමඟ විස්තර කරන්න. මෙය ගැන්ට් ප්‍රස්ථාරයක් භාවිතයෙන් විස්තර කළ යුතුය).

....

4. උප ව්‍යාපෘති අධීක්ෂණ යාන්ත්‍රණය: (මෙය ඉතා වැදගත් වේ. එබැවින්, ප්‍රමාණවත් විස්තර ලබා දෙමින් අධීක්ෂණ කටයුතු සිදු වන ආකාරය කරුණාකර විස්තර කරන්න).

....

5. උප ව්‍යාපෘති ඇගයීමේ යාන්ත්‍රණය: (ක්‍රියාත්මක කිරීමේ ආයතනය ව්‍යාපෘතිය ඇගයීමට සැලසුම් කරන ආකාරය සහ කුමන කාල පරතරයන්හිදීද යන්න කරුණාකර දක්වන්න).

....

6. වාර්තා කිරීමේ විධිවිධානය (මූල්‍ය හා ප්‍රගති වාර්තාකරණය යන දෙකම සිදු කිරීමේ වගකීම භාර ගන්නේ කවුරුන්ද යන්න සහ අපේක්ෂිත කාල සීමාවද යන්න කරුණාකර විස්තර කරන්න).

7. ඇස්තමේන්තුගත පිරිවැය

	ප්‍රධාන ක්‍රියාකාරකම්	ඇස්තමේන්තුගත මුළු පිරිවැය (ශ්‍රී ලංකා රු.)	ප්‍රජා දායකත්වය (ශ්‍රී ලංකා රු.)	වෙනත් මූලාශ්‍ර (නිශ්චය කරන්න) (ශ්‍රී ලංකා රු.)	පරිත්‍යාගශීලී ආයතනයෙන් අපේක්ෂිත මුදල (ශ්‍රී ලංකා රු.)
1					
2					

8. ඉදිරිපත් කිරීම

8.1. එල්ලංගා කළමනාකරණ කමිටුව (CMC) වෙනුවෙන් උප ව්‍යාපෘති යෝජනාව ඉදිරිපත් කිරීමට බලයලත් පුද්ගලයා.

………

8.2. තනතුර, සම්බන්ධතා තොරතුරු, අවංක, ඉදිරිපත් කළ දිනය

……………………………………………………………………………………………………..

09. ඇමුණුම්:

(උප ව්‍යාපෘති යෝජනාව සාධාරණීකරණය කිරීම සඳහා ප්‍රමාණවත් තොරතුරු සැපයීමට සහ එමඟින් අනුමත කිරීමේ ක්‍රියාවලිය කඩිනම් කිරීමට අදාළ සියලු අමතර විස්තර අමුනන්න).